

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO STRATEGII ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKCJONALNEGO STREFY CENTRALNEJ

Drawsko Pomorskie, lipiec 2024 r.

Zamawiający:

Związek Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej

Ul. Park Chopina 2

78-500 Drawsko Pomorskie

Wykonawca:

Terra Legis Katarzyna Helińska

ul. Gdyńska 3/2

71 – 534 Szczecin

Autorzy:

mgr Katarzyna Helińska

mgr inż. Karolina Witkowska

Data opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko: 22.07.2024 r.

Spis treści:

Oświadczenie	6
1. Wprowadzenie	7
1.1. Podstawy prawne	7
1.2. Cel sporządzenia prognozy	7
1.3. Zakres merytoryczny	7
1.3.1. Zakres i stopień szczegółowości prognozy	7
1.3.2. Metody i materiały zastosowane przy sporządzaniu prognozy	9
2. Zawartość i główne cele Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej	13
2.1. Zawartość dokumentu pn. „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”	13
2.2. Cele i priorytety Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej	14
3. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu oraz sposoby w jaki te cele i inne problemy zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu.....	16
3.1. Komplementarność Strategii z innymi dokumentami	16
3.2. Ocena zgodności ustaleń zapisów projektu Strategii z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	17
4. Diagnoza istniejącego stanu środowiska	21
4.1. Położenie	21
4.2. Ludność.....	22
4.3. Warunki klimatyczne	23
4.4. Jakość powietrza.....	23
4.5. Hałas	26
4.6. Pola elektromagnetyczne	29
4.7. Gospodarowanie wodami	30
4.7.1. Wody powierzchniowe	30
4.7.2. Monitoring jakości wód powierzchniowych	39
4.7.3. Wody podziemne	48
4.7.4. Monitoring jakości wód podziemnych	50
4.7.5. Ochrona przed powodzią	51
4.8. Gospodarka wodno – ściekowa	52

4.9.	Zasoby geologiczne.....	54
4.10.	Gleby i użytkowanie gruntów.....	56
4.11.	Gospodarka odpadami	57
4.12.	Lasy	59
4.13.	Zasoby przyrodnicze i formy ochrony przyrody	61
4.14.	Obszary posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego	68
5.	Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	70
5.1.	Wpływ planowanych działań na istniejące problemy ochrony środowiska	73
5.2.	Adaptacja do zmian klimatu oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych	74
6.	Potencjalne zmiany środowiska w przypadku braku realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej	76
7.	Przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne i skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko	77
7.1.	Oddziaływanie na komponenty środowiska: różnorodność biologiczną (w tym siedlisk roślinności, grzybów i porosty), rośliny, zwierzęta, ludzi, wody powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne.....	92
7.1.1.	Oddziaływanie na biotyczne elementy środowiska (różnorodność biologiczną, zwierzęta oraz siedliska roślinności, grzybów i porostów).....	92
7.1.2.	Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność ¹⁰⁹	
7.1.3.	Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody (Obszary Chronionego Krajobrazu, Rezerваты przyrody, Parki Krajobrazowe, Park Narodowy, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody)	117
7.1.4.	Oddziaływanie na korytarze ekologiczne	124
7.1.5.	Oddziaływanie na ludzi.....	126
7.1.6.	Oddziaływanie na wody.....	128
7.1.7.	Oddziaływanie na powietrze	132
7.1.8.	Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne.....	135
7.1.9.	Oddziaływanie na klimat i jego zmiany	136
7.1.10.	Oddziaływanie na zabytki, dobra materialne i krajobraz	137
7.1.11.	Oddziaływanie skumulowane.....	139

8. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru	139
9. Rozwiązania alternatywne	142
10. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko	143
11. Napotkane trudności i luki w wiedzy.....	143
12. Przewidywane metody analizy skutków realizacji Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej	144
13. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	145
Spis tabel	149
Spis rysunków	150

OŚWIADCZENIE

Ja, niżej podpisana KATARZYNA HELIŃSKA – kierująca zespołem autorów Prognozy oddziaływania na środowisko Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej, oświadczam, że spełniam wymagania, o których mowa w art. 74a ust. 2 Ustawy z dnia 3 października o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zgodnie z art. 74a ust 2 oświadczam, iż:

- ukończyłam studia wyższe, w rozumieniu przepisów o szkolnictwie wyższym, nauk przyrodniczych z dziedzin nauk biologicznych oraz nauk o Ziemi,
- posiadam ponad 5-letnie doświadczenie w pracach w zespołach przygotowujących raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko i prognozy oddziaływania na środowisko przy czym uczestniczyłam w więcej niż 5 opracowaniach tego typu.

Jestem świadoma odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

Drawsko Pomorskie, 03.07.2024

/-/ Katarzyna Helińska

1. WPROWADZENIE

1.1. Podstawy prawne

Prognoza wykonana została w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, którą reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 ze zm.), zwana dalej ustawą ooś. Celem tej procedury jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu.

Zgodnie z art. 46 ust. 1 pkt. 2 ustawy ooś dokument pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” zaliczana jest do „polityk, strategii, planów i programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywany lub przyjmowany przez organy administracji, wyznaczający ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W związku z czym wymagane jest opracowanie prognozy oddziaływania na środowisko dla dokumentu pn.: „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” i przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, dalej nazywana SOOŚ.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie pismem z dnia 05.04.2024 roku, znak pisma WOPN.410.40.2024.KM i WOPN.411.41.2024.KM uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko do dokumentu pn. „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”, zgodnie z art. 51 ust. 2 ustawy ooś.

Również Zachodniopomorski Państwowy Inspektor Sanitarny uzgodnił zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko zgodnie z art. 51 ust. 2.

1.2. Cel sporządzenia prognozy

Procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi formalny proces oceny oddziaływania na środowisko dokumentu pn. „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”. W ramach tej procedury określone jest jak realizacja zapisów analizowanego dokumentu wpłynie na środowisko. Należy przy tym mieć na uwadze, że SOOŚ nie jest odrębnym dokumentem, a procedurą, w trakcie której powstają ściśle określone dokumenty, w tym prognoza oddziaływania na środowisko.

1.3. Zakres merytoryczny

1.3.1. Zakres i stopień szczegółowości prognozy

Zakres Prognozy jest zgodny z art. 51 ustawy ooś oraz z wymaganiami nałożonymi przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz Zachodniopomorskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Powyższa Prognoza powinna:

- zawierać:
 - informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami;
 - informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy;
 - propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania;
 - informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
 - streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
 - oświadczenie autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - kierującego tym zespołem, o spełnieniu wymagań, o których mowa w art. 74a ust. 2, stanowiące załącznik do prognozy;
 - datę sporządzenia prognozy, imię, nazwisko i podpis autora, a w przypadku gdy wykonawcą prognozy jest zespół autorów - imię, nazwisko i podpis kierującego tym zespołem oraz imiona, nazwiska i podpisy członków zespołu autorów.
- określać, analizować i oceniać:
 - istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu;
 - stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem;
 - istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
 - cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby; w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu;
 - przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnio-terminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną;
 - ludzi;
 - zwierzęta;
 - rośliny;
 - wodę;
 - powietrze;
 - powierzchnię ziemi;
 - krajobraz;
 - klimat;

- zasoby naturalne;
 - zabytki;
 - dobra materialne;
 - z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.
- przedstawiać:
 - rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru;
 - biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

1.3.2. Metody i materiały zastosowane przy sporządzaniu prognozy

W Prognozie, analizie zostanie poddane oddziaływanie zaproponowanych przedsięwzięć do realizacji w ramach projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” na poszczególne komponenty środowiska, w tym na zdrowie człowieka, z uwzględnieniem zależności między tymi komponentami.

Zgodnie z zapisami ustawy o oś informacje zawarte w Prognozie zostały opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu oraz etapu przyjęcia tego dokumentu w procesie opracowywania projektów dokumentów z nim powiązanych.

Prognoza oddziaływania na środowisko opracowana zostanie przy wykorzystaniu poniższych metod:

- desk reserch - to metoda badawcza polegająca na kompilacji, analizowaniu oraz przetwarzaniu danych i informacji pochodzących z istniejących źródeł (np. GUS, bazy GIOŚ/WIOŚ, Raporty GIOŚ/WIOŚ, Bazy danych GDOŚ), a następnie formułowaniu na ich podstawie wniosków dotyczących badanego problemu;
- analizy macierzowe – w prognozie zastosowana zostanie macierz oddziaływań. Metoda ta polega na zestawieniu analizowanych obszarów i wykazanie zależności między nimi. W macierzy oddziaływań w ramach prognozy oddziaływania na środowisko zestawione zostaną planowane w Strategii projekty działań oraz obszary analizy tj. komponenty środowiska i obszary szczególnie wrażliwe, na których oddziaływania na środowisko powinny zostać przeanalizowane zgodnie z ustawą o oś. Zależności przedstawione zostaną graficznie w formie macierzy, na której zaznacza się, czy analizowane elementy są ze sobą powiązane oraz jaka jest siła i rodzaj tego związku;
- analizy statystyczne – badane dane zestawione zostaną w formie tabelarycznej i opatrzone wnioskami z wykonanej analizy;

- analizy przestrzenne i wizualizacje kartograficzne – metoda ta polega na analizie danych przestrzennych mająca na celu ujawnienie lub uzyskanie nowej informacji przestrzennej, zwłaszcza geograficznej. Analiza przestrzenna umożliwia modelowanie złożonych zjawisk, relacji i procesów geograficznych, służąc ich monitorowaniu i prognozowaniu. Przeanalizowane przestrzenie i wizualizowane kartograficznie zostaną informacje dotyczące pakietów zadań i korytarzy transportowych na tle obszarów cennych przyrodniczo;
- metody opisowe – metoda ta polega na opisie danych statystycznych uzyskanych podczas badania statystycznego. Celem stosowania metod statystyki opisowej jest podsumowanie zbioru danych i wyciągnięcie pewnych podstawowych wniosków i uogólnień na temat zbioru.

Wykorzystane zostaną materiały kartograficzne, opracowania archiwalne, planistyczne i strategiczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz przeanalizowane zostaną cele strategiczne i operacyjne oraz zadania wyznaczone w ramach projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”. Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy będzie polegać na kompleksowej analizie oddziaływania poszczególnych zadań zapisanych w harmonogramie dokumentu, porównaniu obecnego stanu środowiska przyrodniczego na analizowanym terenie i symulacji wpływu realizacji zadań na poszczególne komponenty środowiska oraz środowiska jako całości.

Kluczową część analizy Prognozy stanowić będzie matryca oceny oddziaływania na środowisko i zadań w poszczególnych celach strategicznych projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” (przyjęty stopień analizy odpowiadający poziomowi szczegółowości dokumentu jako całości). W matrycy przyporządkowano każdej grupie wskazanych zadań kategorię potencjalnego oddziaływania na środowisko. Następnie, zgodnie z zapisami ustawy ooŚ, poddano poszczególne zadania ocenie poszerzonej obejmującej rodzaj, skalę i charakter oddziaływania na poszczególne elementy środowiska.

W trakcie prac nad Prognozą przeanalizowane zostały również liczne dokumenty strategiczne dotyczące adaptacji do zmian klimatu wyznaczające cele ochrony środowiska powiązane z dokumentem pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”, oraz ich prognozy oddziaływania na środowisko powiązanych dokumentów strategicznych.

Informacje na temat lokalnych uwarunkowań środowiskowych obszaru oraz stanu i jakości środowiska czerpano z danych Rocznika Statystycznego GUS, publikacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, publikacji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, publikacji GEOSERWISU (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska), publikacji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, publikacji specjalistycznej literatury eksperckiej w zakresie oddziaływania i zagrożeń dla stanu środowiska związanych z rozwojem zintegrowanym.

SOOŚ odnosi się do szerokiego spectrum zagadnień. Inaczej niż w przypadku oceny oddziaływania planowanych przedsięwzięć nie ma tu możliwości odniesienia się do konkretnych rozwiązań technicznych. Poziom szczegółowości prowadzonej oceny oddziaływania jest ściśle powiązany z poziomem szczegółowości przedmiotowego dokumentu.

Dyrektywa 2001/42/WE przy sporządzaniu prognozy oddziaływania dokumentów strategicznych kładzie nacisk w szczególności na:

- Zebranie i przedstawienie danych na temat stanu środowiska, aktualnych problemów i ich prawdopodobnej przyszłej ewolucji;
- Przewidywanie znaczących oddziaływań środowiskowych ocenianego dokumentu;
- Wskazanie środków łagodzących i sposobu ich monitorowania;
- Konsultacje społeczne z odpowiednimi władzami, jako część procesu oceny;
- Monitoring oddziaływań środowiskowych podczas wdrażania dokumentu.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt.3 lit. b ustawy ooś (Dz. U. z 2023 poz. 1094 ze zm.) prognoza oddziaływania na środowisko projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W ramach Prognozy dokonana zostanie analiza wariantu podstawowego, którego planowane działania zostały poddane szczegółowej analizie. W rozdziale nr 6 przeanalizowano również skutki tzw. „wariantu 0” – polegającego na niezrealizowaniu projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” oraz jego potencjalne skutki zarówno dla stanu rozwoju terytorialnego, jak również skutki środowiskowe (podwyższone koszty środowiskowe).

Przeanalizowany zostanie również wariant alternatywny, który polegać będzie na zmniejszeniu maksymalnego zakresu realizacji projektów lub wyboru innej technologii ich realizacji pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”. Wariant alternatywny zakłada zmniejszenie ilości realizowanych projektów w wyniku dostępności środków finansowych.

Zaplanowane przedsięwzięcie będą oddziaływać lokalnie, nie ma więc potrzeby przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Podczas obowiązywania projektu dokumentu pn.: „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” prowadzony będzie przez Zamawiającego bieżący monitoring zaawansowania realizacji założeń dokumentu.

Procedura oceny oddziaływania obejmowała etapy przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 1.1. Etapy SOOŚ projektu dokumentu pn. „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”

Etap SOOŚ	Cel
Ustalenie kontekstu i celów, określenie aktualnego stanu, zdecydowanie o zakresie Prognozy.	
Zidentyfikowanie innych ważnych planów lub programów i celów ochrony środowiska	Ocena, w jaki sposób program jest pod wpływem czynników zewnętrznych, jak istniejące ograniczenia zewnętrzne mogą być uwzględnione, pomocne w określaniu celów SOOS
Zebranie informacji bazowych o stanie środowiska	Dostarczenie dowodów dla istniejących problemów środowiskowych, prognozowania oddziaływań na środowisko, zakresu monitoringu, pomoc w określeniu celów SOOS

Etap SOOS	Cel
Zidentyfikowanie problemów środowiskowych	Pomocne przy precyzowaniu oceny i jej pośrednich etapów, uwzględniając dane bazowe, określenie celów SOOS, prognozowaniu oddziaływań, określaniu zakresu monitoringu
Określenie celów SOOS	Dostarczenie instrumentów/środków służących do oszacowania wpływu „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” na środowisko
Określenie i doprecyzowanie alternatyw i oszacowanie oddziaływań	
Porównanie celów „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” z celami SOOS	Identyfikacja potencjalnych synergii i niespójności pomiędzy celami „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” i celami SOOS
Rozwój strategicznych rozwiązań alternatywnych	Określenie i sprecyzowanie ewentualnych strategicznych alternatyw
Przewidywanie oddziaływań „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” uwzględniając alternatywy	Określenie znaczących środowiskowych oddziaływań programu i jego alternatyw
Oszacowanie efektów „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”, uwzględniając ewentualne alternatywy	Walidacja przewidywanych oddziaływań „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” i jego alternatyw, pomoc przy doprecyzowaniu dokumentu
Środki łagodzące oddziaływania niekorzystne	Zapewnienie, że oddziaływania niekorzystne zostały zidentyfikowane i potencjalne środki łagodzące zostały rozważone (uwzględnione)
Propozycja wskaźników monitorowania oddziaływań środowiskowych wdrożenia „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”	Wyznaczenie szczegółów, dla których wpływ środowiskowy „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” może zostać oszacowany
Przygotowanie prognozy oddziaływania	
Przygotowanie prognozy oddziaływania	Prezentacja przewidywanych oddziaływań środowiskowych „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”, uwzględniając alternatywy, w formie odpowiedniej dla konsultacji społecznych i decydentów
Konsultacja „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” i prognozy oddziaływania na środowisko	
Konsultacje społeczne, konsultacje z odpowiednimi organami projektu „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru	Zapewnienie udziału społeczeństwa i organów konsultujących oraz możliwości wyrażenia opinii do wniosków płynących SOOS

Etap SOOŚ	Cel
Funkcjonalnego Strefy Centralnej” oraz prognozy oddziaływania	
Zestawienie i rozpatrzenie uwag, które wpłynęły w ramach konsultacji społecznych i podjęcie decyzji o ich ujęciu lub odrzuceniu	Zapewnienie, że uwarunkowania środowiskowe jakichkolwiek poważnych zmian w projekcie „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” na tym etapie są określone i wzięte pod uwagę. Dostarczenie informacji, w jaki sposób wyniki oceny oddziaływania i konsultacji społecznych zostały wzięte pod uwagę w ostatecznej wersji dokumentu
Monitoring znaczących oddziaływań na środowisko wdrożenia „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”	
Zdefiniowanie celów i metod monitoringu	Aby określić efekt środowiskowy „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” należy określić gdzie prognozowane oddziaływania są takie jak w rzeczywistości, pomoc w identyfikacji oddziaływań niekorzystnych
Reakcja na oddziaływania niekorzystne	Przygotowanie odpowiedniej reakcji tam, gdzie zostały stwierdzone oddziaływania niekorzystne

Źródło: opracowanie własne

2. ZAWARTOŚĆ I GŁÓWNE CELE STRATEGII ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO STREFY CENTRALNEJ

2.1. Zawartość dokumentu pn. „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej (zwana także Strategią ZIT MOF Strefy Centralnej) obejmuje zintegrowane podejście w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Dąży do zwiększenia atrakcyjności omawianego obszaru pod względem mieszkaniowym, rozwojowym i wypoczynkowym. Zakłada podjęcie inwestycji ponadlokalnych, które będą odpowiedzią na określone w diagnozie problemy, ale jednocześnie pomogą rozwijać potencjał i wzmacniać relacje powiązań funkcjonalnych.

Fundamentem Strategii ZIT Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej była koncepcja zaprojektowanej współpracy między samorządami, co umożliwi efektywne wykorzystanie mechanizmu ZIT oraz pogłębianie współpracy. Miejski Obszar Funkcjonalny Strefy Centralnej ma być obszarem opartym o jedność i spójność, a przyszłość całego regionu należy do ludzi, dlatego że są oni największym potencjałem i mają wpływ na środowisko, w którym żyją. W Strategii ZIT Miejskiego

Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej zostały również wskazane priorytety i wymierne cele, które wyznaczają kierunki działań na najbliższe lata.

Sporządzona Strategia składa się z siedmiu rozdziałów:

Rozdział I – Synteza diagnozy i założenia do strategii

Rozdział II – Cele Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej

Rozdział III – Projekty

Rozdział IV – Warunki i procedury obowiązujące w realizacji Strategii ZIT

Rozdział V – System monitoringu i oceny skuteczności realizacji Strategii ZIT

Rozdział VI – Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych

Rozdział VII – Źródła finansowania – potencjalne źródła finansowania projektów

2.2. Cele i priorytety Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej

W Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej wyznaczono jeden cel nadrzędny oraz sześć celów strategicznych. Cele strategiczne są odpowiedzią na konkretne problemy, potrzeby i potencjały zidentyfikowane w opracowanej diagnozie. Pod każdym celem strategicznym wskazane zostały kierunki działań tj. rodzaje planowanych przedsięwzięć.

Cel nadrzędny: Zwiększenie atrakcyjności Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej do zamieszkania, rozwoju i wypoczynku.

Cel strategiczny 1: Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości

Kierunek 1.1 Rozwój i wzmacnianie etosu i kultury przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Kierunek 1.2 Rozwój szkolnictwa zawodowego dopasowanego do kierunków rozwoju OF Strefy Centralnej i zorientowanego na uzgodnioną przez partnerów specjalizację szkół.

Cel strategiczny 2: Poprawa efektywności zarządzania w JST

Kierunek 2.1 Zintegrowanie współpracy i zwiększenie aktywności w istniejących już strukturach organizacyjnych (np. PKS Złocieniec, Związek Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej, Lokalne Grupy Działania).

Kierunek 2.2 Wybór optymalnych form i poprawa efektywności współpracy administracji samorządowej z wojskiem i przedsiębiorcami.

Kierunek 2.3 Tworzenie nowych struktur organizacyjnych współpracy w obliczu wyzwań i problemów niemożliwych do rozwiązania przez pojedyncze JST (np. klastry energetyczne, planowanie przestrzenne w skali powiatu a nawet całego OFSC, koordynatorzy powiatowi transformacji energetycznej).

Kierunek 2.4 Integracja gospodarki odpadami.

Cel strategiczny 3: Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego

Kierunek 3.1 Wypracowanie wspólnej marki turystycznej OFSC, koordynacja prac nad produktami turystycznymi, wspólna promocja turystyki.

Kierunek 3.2 Rozwój szkolnictwa zawodowego dopasowanego do kierunków rozwoju turystyki.

Kierunek 3.3 Ochrona i odpowiedzialna eksploatacja walorów przyrodniczych i kulturowych walorów przestrzeni.

Kierunek 3.4 Wykorzystanie potencjału organizacyjnego i znaczenia Ochotniczych Straży Pożarnych, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego i Straży Rybackiej dla zwiększenia poziomu bezpieczeństwa publicznego i osobistego poczucia bezpieczeństwa mieszkańców i turystów.

Kierunek 3.5 Wykorzystanie zasobów wojska do rozwoju niszowych form turystyki.

Kierunek 3.6 Rozwój zeroemisyjnego transportu zbiorowego i dróg rowerowych ułatwiających dostęp do miejsc atrakcyjnych turystycznie.

Cel strategiczny 4: Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich

Kierunek 4.1 Rozwój i wzmacnianie etosu i kultury przedsiębiorczości wśród mieszkańców.

Kierunek 4.2 Poprawa jakości, rozszerzenie zakresu i dostępności usług publicznych na wsi.

Kierunek 4.3 Poprawa dostępności komunikacyjnej.

Kierunek 4.4 Rozwój ekonomii społecznej na terenach popegeerowskich.

Cel strategiczny 5: Poprawa jakości i dostępności usług publicznych

Kierunek 5.1 Zintegrowana oferta transportu publicznego

Kierunek 5.2 Rozwój infrastruktury transportu publicznego (między innymi : centra przesiadkowe, przystanki, parkingi, drogi rowerowe,

Kierunek 5.3 Rozwój różnorodnych form opieki wytchnieniowej.

Cel strategiczny 6: Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu

Kierunek 6.1 Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu powietrza.

Kierunek 6.2 Transformacja energetyczna gmin z wykorzystaniem OZE oraz nowoczesnych technologii utylizacji zieleni i bioodpadów.

Kierunek 6.3 Termomodernizacja budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej.

Kierunek 6.4 Przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych (susze, deszcze nawalne)

Kierunek 6.5 Rozbudowa systemu gospodarki odpadami

Zestaw działań realizacyjnych opracowano biorąc pod uwagę wyniki części diagnostycznej, ocenę merytoryczną projektów zgłoszonych drogą elektroniczną oraz prace operacyjną Grupy Roboczej. Uwzględniono także kontekst międzynarodowych, krajowych i lokalnych dokumentów strategicznych odnoszących się do zintegrowanego rozwoju. Szczegółowa analiza pakietów działań i ocena ich oddziaływania na stan środowiska przedstawiona została w rozdziale 7 niniejszej Prognozy.

3. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLU MIĘDZYNARODOWYM, WSPÓLNOTOWYM I KRAJOWYM, ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ SPOSOBY W JAKI TE CELE I INNE PROBLEMY ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA DOKUMENTU

3.1. Komplementarność Strategii z innymi dokumentami

Strategia ZIT jest to dokument strategiczny, którego podstawowym założeniem jest wyznaczenie potencjału i kierunków rozwoju obszaru opracowania oraz scalenie celów i metod osiągnięcia tych celów w ramach polityki gospodarczej, społecznej i ekologicznej w skali lokalnej, regionalnej i krajowej. Strategia ZIT musi być zatem z jednej strony zgodna z podstawowymi dokumentami o charakterze planistycznym i programowym oraz z drugiej strony tworzyć płaszczyznę zgodności pomiędzy poszczególnymi dokumentami z różnych dziedzin funkcjonowania społeczności lokalnej i administracji.

Strategia ZIT MOF Strefy Centralnej została poddana analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi o wymiarze ogółouropejskim, krajowym, regionalnym oraz lokalnym. Strategia jest w pełni zgodna z założeniami, priorytetami oraz celami artykułowanymi w dokumentach strategicznych opracowanych na szczeblu międzynarodowym, krajowym i regionalnym.

Aby zrealizować wskazany cel nadrzędny oraz cele strategiczne niezbędne jest podjęcie szeregu działań umożliwiających rozwiązanie zdiagnozowanych problemów. W związku z czym tworząc Strategię Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej zebrano konkretne działania/projekty charakteryzujące się zintegrowanym podejściem. Biorąc pod uwagę alokację środków (opisaną w rozdziale 7.), a także zapisy diagnozy ZIT MOF Strefy Centralnej wybrano inwestycje znacząco przyczyniające się do zintegrowania całego obszaru funkcjonalnego w wymiarze gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym. Przy wyborze projektów kierowano się tym, aby inwestycja zaspokoiła w jak największym zakresie potrzeby społeczności, a także była spójna z celami polityki określonymi w dokumencie pn. „Umowa partnerstwa dla realizacji polityki spójności 2021-2027 w Polsce”. Wskazane cele polityki spójności to:

- Cel polityki 1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej transformacji gospodarczej.
- Cel polityki 2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa.
- Cel polityki 3. Lepiej połączona Europa.
- Cel polityki 4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym.
- Cel polityki 5. Europa bliższa obywatelom.
- Cel polityki 6. Umożliwienie regionom i obywatelom łagodzenia społecznych, gospodarczych i środowiskowych skutków transformacji w kierunku gospodarki neutralnej dla klimatu.

Każdy ujęty w ramach Strategii ZIT Strefy Centralnej projekt w myśl podejścia zintegrowanego jest zgodny z co najmniej 2 celami polityki określonymi powyżej.

Poniżej przedstawiono najważniejsze z dokumentów, które wykazują komplementarność ze Strategią ZIT MOF Strefy Centralnej.

Cele Strategii ZIT dla Strefy Centralnej wynikają z potrzeby rozwoju ponadlokalnego, spójnego i synergicznego obszaru funkcjonalnego obszaru, w związku z czym projekt Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej jest spójny z dokumentami wyznaczonymi w tabeli 2.2. Wszystkie cele projektu Strategii mają na celu zrównoważony rozwój obszaru i nawiązują do celów dokumentów wyznaczonych w tabeli 2.2., jak również są zespoleniem celów wyznaczonych w dokumentach lokalnych jednostek samorządu terytorialnego należącego do MOF.

Tabela 3.1. Dokumenty komplementarne ze Strategią ZIT MOF Strefy Centralnej

Poziom międzynarodowy
Europejski Zielony Ład. Umowa partnerstwa 2021-2027
Poziom krajowy
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
Krajowa Polityka Miejska 2030
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030
Poziom regionalny
Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do 2030 roku
Plan Zagospodarowania Województwa Zachodniopomorskiego
Programu Fundusze Europejskie dla Pomorza Zachodniego 2021-2027
Poziom lokalny
Strategie Rozwoju Powiatów i Gmin wchodzących w skład MOF

Źródło: opracowanie własne

3.2. Ocena zgodności ustaleń zapisów projektu Strategii z celami ochrony środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Podstawą planowania strategicznego, w tym także zastosowanego w analizowanym dokumencie, jest konieczność uwzględniania we wszystkich działaniach władz publicznych aspektu zachowania właściwego stanu i funkcjonalności ekosystemów przyrodniczych i środowiska jako całości.

Jest to zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju, która zakłada taki rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

W projekcie Strategii zostały uwzględnione priorytetowe cele ochrony środowiska istotne w obszarze opracowania, wynikające z dokumentów ustanowionych na szczeblu wspólnotowym (dokumenty i dyrektywy Unii Europejskiej), rządowym (Polityka Ekologiczna Państwa), samorządowym (Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego oraz Program Ochrony Środowiska Województwa Zachodniopomorskiego).

Analizę spójności zapisów projektu Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej z celami ochrony środowiska wykonano w oparciu o dokumenty ustanowione na szczeblu międzynarodowym

i krajowym. Zidentyfikowanym celom ochrony środowiska przyporządkowano priorytety, które odpowiadają na określone cele.

Tabela 3.2. Analiza spójności celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym z zapisami projektu Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej

Istotne cele środowiskowe wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej i krajowej	Cele wyszczególnione w projekcie Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej
Dokumenty rangi międzynarodowej	
Konwencja o różnorodności biologicznej, sporządzona w Rio de Janeiro dnia 09.05.1992 r. Ochrona różnorodności biologicznej, zrównoważone użytkowanie jej elementów oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z wykorzystywania zasobów genetycznych, w tym przez odpowiedni dostęp do zasobów genetycznych i odpowiedni transfer właściwych technologii, z uwzględnieniem wszystkich praw do tych zasobów i technologii, a także odpowiednie finansowanie	Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich
Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu, sporządzona w Nowym Jorku dnia 9 maja 1992 r. Ustabilizowanie koncentracji gazów cieplarnianych w atmosferze na poziomie, który zapobiegłby niebezpiecznej, antropogenicznej ingerencji w system klimatyczny, powstrzymanie utraty różnorodności biologicznej	Cel 1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu
Art. 191 ust 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Zachowanie, ochrona i poprawa jakości środowiska, ochrona zdrowia ludzkiego, ostrożne i racjonalne wykorzystywanie zasobów naturalnych, promowanie na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu.	Cel 1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel 2. Poprawa efektywności zarządzania w JST Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych

Istotne cele środowiskowe wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej i krajowej	Cele wyszczególnione w projekcie Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej
	Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu
Strategia UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu 16.04.2013r. (COM(2013) 216. Zwiększenie odporności Europy na zmiany klimatu, co oznacza zwiększenie gotowości i zdolności do reagowania na skutki zmiany klimatu na szczeblu lokalnym, regionalnym, krajowym i unijnym, opracowanie spójnego podejścia i poprawę koordynacji	Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu
Europa 2020. Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (komunikat Komisji Europejskiej z dnia 3 marca 2010 r.) Rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej	Cel 1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel 2. Poprawa efektywności zarządzania w JST Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu
Dokumenty szczebla krajowego	
Polityka energetyczna Polski do 2040 roku Polityka uwzględnia skalę wyzwań związanych z dostosowaniem krajowej gospodarki do uwarunkowań regulacyjnych UE związanych z celami klimatyczno-energetycznymi na 2030 r., Europejskim Zielonym Ładem, planem odbudowy gospodarczej po pandemii COVID i dążeniem do osiągnięcia neutralności klimatycznej zgodnie z krajowymi możliwościami, jako wkładu w realizację Porozumienia Paryskiego. Niskoemisyjna transformacja energetyczna przewidziana w PEP2040 inicjować będzie szersze zmiany	Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu

Istotne cele środowiskowe wynikające z dokumentów rangi międzynarodowej i krajowej	Cele wyszczególnione w projekcie Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej
modernizacyjne całej gospodarki, gwarantując bezpieczeństwo energetyczne, dbając o sprawiedliwy podział kosztów i ochronę najbardziej wrażliwych grup społecznych.	
Strategia Rozwoju Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 roku Cel główny Strategii Zrównoważonego Rozwoju Transportu do 2030 r. stanowi zwiększenie dostępności transportowej oraz poprawa bezpieczeństwa uczestników ruchu i efektywności sektora transportowego poprzez tworzenie spójnego, zrównoważonego, innowacyjnego i przyjaznego użytkownikowi systemu transportowego w wymiarze krajowym, europejskim i globalnym.	Cel 1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel 2. Poprawa efektywności zarządzania w JST Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu
Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (SPA 2020) Cel główny: zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Realizacja celu ma nastąpić poprzez: • Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska; • Skuteczną adaptację do zmian klimatu na obszarach wiejskich • Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu • Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu • Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu • Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu oraz ekosystemów zależnych od wody, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji i energii mogących negatywnie oddziaływać na wody oraz poprawę ochrony przeciwpowodziowej.	Cel 1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości Cel 2. Poprawa efektywności zarządzania w JST Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu

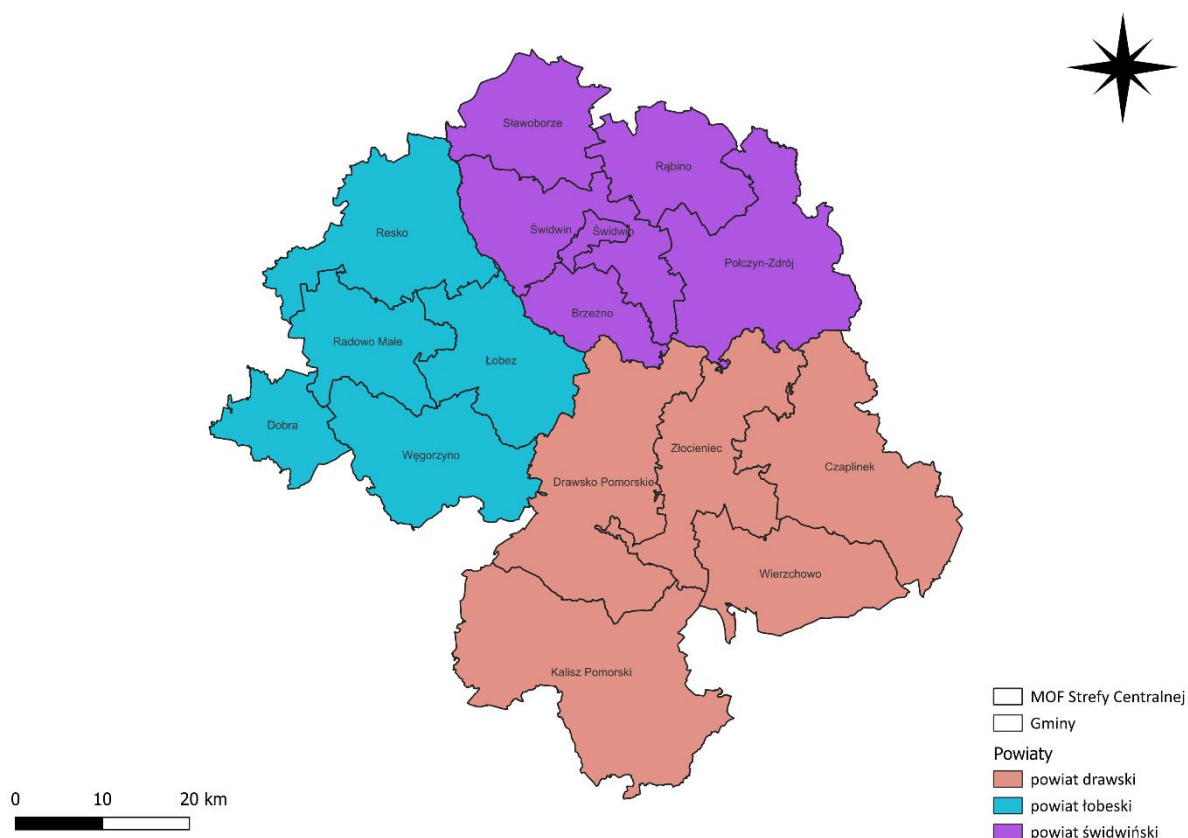
Źródło: opracowanie własne

4. DIAGNOZA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA

W rozdziale tym analizie poddano aktualny stan wszystkich komponentów środowiska. Dokonując analizy bazowano na danych GUS, Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim, Raporcie wojewódzkim za rok 2023, publikacji GIOŚ „Stan środowiska w województwie zachodniopomorskim. Raport 2023”, bazy danych GDOŚ dotyczącej form ochrony przyrody.

4.1. Położenie

Miejski Obszar Funkcjonalny Strefy Centralnej znajduje się w północno-zachodniej części Polski i w całości zawiera się w województwie zachodniopomorskim. Jego lokalizację przedstawiono na poniższym rysunku.

Rysunek 4.1. Mapa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne

Do MOF Strefy Centralnej należą następujące jednostki:

- powiaty: drawski, łobeski, świdwiński;
- miasta: Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski, Złocieniec, Dobra, Łobez, Resko, Węgorzyno, Świdwin, Połczyn-Zdrój;
- gminy miejsko-wiejskie: Czaplinek, Drawsko Pomorskie, Kalisz Pomorski, Złocieniec, Dobra, Łobez, Resko, Węgorzyno, Połczyn-Zdrój;
- gminy wiejskie: Wierzchowo, Radowo Małe, Brzeźno, Rąbino, Sławoborze, Świdwin.

4.2. Ludność

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego na dzień 31 XII 2023 roku na terenie MOF Strefy Centralnej mieszkało 130 147 osób, w tym 66 071 kobiet i 64 076 mężczyzn. Największy udział liczby mieszkańców był na terenie gminy miejsko-wiejskiej Drawsko Pomorskie (12,54%), natomiast najmniejszy na terenie gminy wiejskiej Brzeźno (1,98%). Tabela poniżej przedstawia sytuację demograficzną na analizowanym terenie w 2023 roku.

Tabela 4.1. Liczba mieszkańców MOF Strefy Centralnej w 2023 roku

Lp.	Jednostka	Liczba mieszkańców	Udział	Kobiety	Mężczyźni
		Osoby	%	Osoby	Osoby
1.	Czaplinek	11 113	8,54	5 651	5 462
2.	Drawsko Pomorskie	16 321	12,54	8 309	8 012
3.	Kalisz Pomorski	6 839	5,25	3 518	3 321
4.	Złocieniec	15 218	11,69	7 827	7 391
5.	Dobra	3 852	2,96	1 932	1 920
6.	Łobez	12 807	9,84	6 598	6 209
7.	Resko	7 227	5,55	3 583	3 644
8.	Węgorzyno	6 320	4,86	3 156	3 164
9.	Świdwin (gmina miejska)	14 547	11,18	7 643	6 904
10.	Świdwin (gmina wiejska)	5 324	4,09	2 602	2 722
11.	Połczyn-Zdrój	13 724	10,54	6 999	6 725
12.	Wierzchowo	4 025	3,09	1 963	2 062
13.	Radowo Małe	3 188	2,45	1 575	1 613
14.	Brzeźno	2 573	1,98	1 265	1 308
15.	Rąbino	3 267	2,51	1 565	1 702
16.	Sławoborze	3 802	2,92	1 885	1 917
MOF Strefy Centralnej		130 147	100,00	66 071	64 076

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.3. Warunki klimatyczne

Zgodnie z podziałem Polski na rejony klimatyczne A. Wosia (1995) obszar opracowania położony jest w regionie Środkowopomorskim (VII), w którym liczniej występują dni z pogodą deszczową i chłodną. Ciepła pora roku trwa 3,6 miesiąca, natomiast średnia dobową temperatura przekracza wtedy 18°C. Najgorętszym miesiącem jest lipiec, a średnia temperatura maksymalna wynosi 22°C, a minimalna 13°C. Z kolei zimna pora roku trwa 3,7 miesiąca i średnia dobową temperatura maksymalna kształtuje się na poziomie 6°C. Najzimniejszym miesiącem jest styczeń, kiedy średnia temperatura minimalna wynosi -3°C a maksymalna 2°C.

Największe opady rejestruje się w lipcu, natomiast najmniej deszczowym miesiącem jest luty. Dominują wiatry z sektora zachodniego (W, WSW, SW).

4.4. Jakość powietrza

W rozumieniu założeń do ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54 ze zm.), przygotowywanych w związku z transpozycją do prawa polskiego Dyrektywy w sprawie jakości i czystsze powietrza dla Europy przyjmuje się, że od stycznia 2010 r. dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnionych w ocenie, strefę stanowi:

- aglomeracja o liczbie mieszkańców powyżej 250 tysięcy;
- miasta o liczbie mieszkańców powyżej lub zbliżonej do 100 tysięcy;
- pozostały obszar województwa niewchodzący w skład wyżej wspomnianych aglomeracji i miast.

Ocenę jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w roku 2023 wykonano dla trzech stref: aglomeracji szczecińskiej (PL3201), miasta Koszalin (PL3202) oraz strefy zachodniopomorskiej (PL3203). MOF Strefy Centralnej leży w strefie zachodniopomorskiej (PL3203).

W poniższej tabeli przedstawiono klasyfikację strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia. Prowadzona ocena ma na celu monitorowanie zmian jakości powietrza i ma być podstawą do podjęcia działań powodujących zmniejszenia stężeń zanieczyszczeń w powietrzu przynajmniej do poziomu stężenia dopuszczalnego na terenie kraju w określonym terminie. W poniższej tabeli przedstawione zostały dane za rok 2023.

Tabela 4.2. Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia w 2023 roku

Nazwa strefy	Symbol klasy strefy dla poszczególnych substancji											
	NO ₂	SO ₂	CO	C ₆ H ₆	Pył PM _{2,5}	Pył PM ₁₀	B(a)P	As	Cd	Ni	Pb	O ₃ ¹⁾
strefa zachodniopomorska (PL3203)	A	A	A	A	A1	A	A	A	A	A	A	A

1 – Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa zachodniopomorska uzyskała klasę D2

2- Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} – poziom dopuszczalny I faza, strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A.

Źródło: roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2023 roku

W rocznej ocenie jakości powietrza dla strefy zachodniopomorskiej w 2023 r. z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych dla celów ochrony zdrowia, nie stwierdzono przekroczeń żadnej z ocenianych substancji.

W przypadku wszystkich badanych zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska została sklasyfikowana jako A (A1 pod kątem pyłu zawieszonego PM_{2,5} faza II). Ocenę przeprowadzono głównie w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w roku 2023 na stacjach włączonych do sieci Państwowego Monitoringu Środowiska. Jako metody uzupełniające wykorzystano dla wybranych zanieczyszczeń metody szacowania uwzględniające modelowanie, metody szacowania wyznaczone przez analogię do stężeń uzyskanych na podstawie pomiarów w innych strefach województwa a także informacje o lokalizacji źródeł i wielkości emisji zanieczyszczeń do powietrza.

Tabela 4.3. Klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO₂, NO_x, O₃, pod kątem ochrony roślin w 2023 roku

Nazwa strefy	Klasa dla obszaru ze względu na poziom dopuszczalny SO ₂	Klasa dla obszaru ze względu na poziom dopuszczalny NO _x	Klasa dla obszaru ze względu na poziom dopuszczalny O ₃ ¹⁾
strefa zachodniopomorska (PL3203)	A	A	A

1) Dla ozonu – poziom celu długoterminowego – strefa uzyskała klasę D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie zachodniopomorskim w 2023 roku

W rocznej ocenie jakości powietrza, wykonanej na podstawie dostępnych informacji dla 2023 roku z uwzględnieniem kryteriów przyjętych ze względu na ochronę roślin, w przypadku wszystkich zanieczyszczeń strefa zachodniopomorska uzyskała klasę A. Na uwzględnionym w ocenie stanowisku pomiarowym tła pozamiejskiego, zlokalizowanym w Widuchowej (powiat gryfiński), nie zanotowano wystąpienia przekroczeń poziomów dopuszczalnych/docelowych określonych dla kryterium celu ochrony roślin. Strefa zachodniopomorska została natomiast zaliczona do klasy D2 z uwagi na przekroczenie kryterium celu długoterminowego ustanowionego dla ozonu, zarejestrowane na stanowisku w Widuchowej.

Jednym z głównych źródeł zanieczyszczeń na terenie obszaru obok emisji z systemów grzewczych jest także emisja liniowa pochodząca z transportu samochodowego. Jest to emisja, którą generuje transport prywatny i publiczny. Emisja liniowa powstaje z procesów spalania paliw w pojazdach, w wyniku ścierania nawierzchni dróg, opon, okładzin, a także w związku z unoszeniem się pyłu z dróg. Ze środków komunikacji do powietrza emitowane są głównie: tlenki azotu, pyły, węglowodory aromatyczne, tlenek i dwutlenek węgla oraz metale ciężkie. Wpływają one na pogorszenie jakości powietrza atmosferycznego i powodują wzrost stężenia ozonu w troposferze. Ilość emitowanych zanieczyszczeń zależy od wielu czynników między innymi od: natężenia i płynności ruchu, parametrów technicznych i stanu drogi.

Najbardziej zagrożone na emisję liniową są tereny przyległe do ciągów komunikacyjnych, głównie ma to niekorzystny wpływ na uprawy rolne. Nadmienić należy, że szkodliwe substancje związane z komunikacją samochodową stanowią źródło emisji zanieczyszczeń nie tylko do powietrza, ale również gleby, a w konsekwencji również wód w skutek wymywania zanieczyszczeń z powierzchni gruntu. Działaniami zmierzającymi do ograniczenia emisji liniowej mogą być remonty dróg w złym stanie, usprawnienie ruchu samochodowego poprzez budowę tras szybkiego ruchu, oraz wyprowadzanie ruchu tranzytowego z ośrodków miejskich, rozbudowa sieci transportu zbiorowego i promocja jej wśród mieszkańców, rozwój elektro-mobilności oraz rozbudowa sieci infrastruktury rowerowej i pieszej.

W 2023 roku żaden z punktów monitoringu stężeń zanieczyszczeń powietrza nie był zlokalizowany na terenie MOF Strefy Centralnej.

Uchwałą Nr XXXV/540/18 z dnia 26 września 2018 r. Sejmik Województwa Zachodniopomorskiego przyjął tzw. uchwałę antysmogową wprowadzającą na obszarze województwa zachodniopomorskiego ograniczenia i zakazy w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Ograniczenia i zakazy wymienione w akcie prawa miejscowego obowiązują wszystkich użytkowników instalacji o mocy poniżej 1 MW, w których następuje spalanie paliw stałych, tj. mieszkańców województwa zachodniopomorskiego, samorządy oraz podmioty działające na jego terenie. Ograniczeniami i zakazami objęto w szczególności następujące instalacje: kotły centralnego ogrzewania i ogrzewacze pomieszczeń tj. kominki, piece kaflowe, kozy, itp. Wprowadzenie uchwały antysmogowej dla województwa zachodniopomorskiego powoduje, iż:

- docelowo na terenie województwa od 1 maja 2019 r. zakazane jest stosowanie paliw stałych tj.:
 - paliwa niesortowane w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.);
 - muły i flotokoncentraty węglowe oraz mieszanki produkowane z ich wykorzystaniem;
 - węgiel brunatny;
 - paliwa niespełniające wymagań jakościowych określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw (Dz. U. z 2018 r. poz. 427 t.j. ze zm.).
- docelowo na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone jest eksploatowanie instalacji na paliwo stałe spełniające minimalny standard emisyjny zgodny z 5 klasą pod względem granicznych wartości sprawności cieplnej oraz granicznych wartości emisji zanieczyszczeń normy PN-EN 303-5:2012.

Terminy wymiany kotłów są następujące:

- do 1 stycznia 2024 r. wymienić należy kotły niespełniające żadnych standardów emisyjnych (kotły bezklasowe tzw. kopciuchy i kotły poniżej klasy 3),
- do 1 stycznia 2028 r. wymienić należy kotły poniżej klasy 5.
- docelowo na terenie województwa zachodniopomorskiego dopuszczone jest eksploatowanie ogrzewaczy pomieszczeń (kominki, kozy, piece kaflowe itp.) spełniających minimalne poziomy sezonowej efektywności energetycznej i normy emisji zanieczyszczeń dla sezonowego ogrzewania pomieszczeń określone w ust. 1 i 2 załącznika II do rozporządzenia Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe.

Wymiana lub dostosowanie ogrzewaczy niespełniających powyższych wymogów musi nastąpić do 1 stycznia 2028 r.

W czerwcu 2020 roku Uchwałą Nr XVI/206/20 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego przyjęty został Program Ochrony Powietrza oraz Planu działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej.

Program Ochrony Powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne powody (źródła) wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza w odniesieniu do ww. zanieczyszczeń w strefie zachodniopomorskiej oraz określa skuteczne i możliwe do zrealizowania działania, których wdrożenie spowoduje poprawę jakości powietrza i dotrzymanie norm określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz.U. z 2012 r., poz. 1031, ze zm.). Opracowany przez zarząd województwa projekt uchwały w sprawie programu ochrony powietrza powinien określać działania naprawcze, tak aby okresy, w których nie są dotzymane poziomy dopuszczalne lub docelowe były jak najkrótsze. Poprawa jakości powietrza jest niezbędna dla poprawy jakości życia i zdrowia mieszkańców województwa zachodniopomorskiego.

Aktualizacja Programu ochrony powietrza wraz z planem działań krótkoterminowych dla strefy zachodniopomorskiej została przyjęta Uchwałą Nr XLV/540/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r.

4.5. Hałas

Dynamicznie rozwijający się transport drogowy, powoduje powstawanie przekroczeń wartości dopuszczalnych hałasu. Ze względu na szybki wzrost liczby pojazdów samochodowych, w szczególności osobowych, hałas komunikacyjny jest głównym obciążeniem środowiska akustycznego.

Na omawianym obszarze główną funkcję pełnią droga krajowa nr 20 oraz drogi wojewódzkie (m.in. 144, 146, 147, 148, 151, 152, 162, 163, 167, 171, 172, 173, 175, 177). Drogi powiatowe i gminne tworzą sieć uzupełniających dróg regionalnych i lokalnych.

W chwili opracowywania niniejszej Prognozy nie były udostępnione dane dotyczące monitoringu hałasu za rok 2023, dlatego odniesiono się do pomiarów wykonanych w roku 2022.

Według oceny stanu akustycznego środowiska na terenie województwa zachodniopomorskiego za 2022 rok na terenie MOF Strefy Centralnej były wykonywane badania w miejscowości Połczyn Zdrój (3 punkty pomiarowe). Badania poziomu emisji hałasu wykonywane były przy pomocy automatycznych stacji monitorowania hałasu, przy równoczesnym pomiarze warunków meteorologicznych oraz struktury i natężenia ruchu komunikacyjnego.

Tabela 4.4. Wyniki natężenia ruchu na odcinkach dróg MOF Strefy Centralnej w ramach monitoringu w roku 2022

Lp.	Lokalizacja	Średni ruch dobowy [szt./24h]	Liczba pojazdów lekkich [szt./24h]	Liczba pojazdów ciężkich [szt./24h]
	adres			
1	ul. Szczeciniecka, Połczyn Zdrój	2 133	1 430	704
2	ul. Warszawska, Połczyn Zdrój	3 424	2 718	704
3	ul. Koszalińska, Połczyn Zdrój	2 687	1 796	891

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2022 roku

Wykonane pomiary hałasu drogowego pozwalają na wyznaczenie wskaźników hałasu w odniesieniu do jednej doby: LAeqD, tj. równoważnego poziomu dźwięku A dla pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 22:00) oraz LAeqN, tj. równoważnego poziomu dźwięku A dla pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00). W tabeli poniżej przedstawiono wyniki uzyskane w dwóch punktach pomiarowych na terenie miejscowości Połczyn Zdrój.

Tabela 4.5. Zestawienie wyników pomiarów dobowych monitoringu hałasu drogowego w roku 2022 na terenie MOF Strefy Centralnej

Nazwa odcinka drogi	Lokalizacja punktu pomiarowego	Rodzaj terenu	Czas odniesienia	Data pomiaru	LAeq po korekcie [dB]	Wielkość przekroczenia [dB]
DW163	Połczyn Zdrój ul. Warszawska	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Dzień 16h	21.04.2022	63,8	brak
				22.04.2022	65,0	brak
				23.04.2022	63,4	brak
				24.04.2022	61,6	brak
			Noc 8h	21.04.2022	55,8	brak
				22.04.2022	57,3	1,3
				23.04.2022	56,4	0,4
				24.04.2022	53,4	brak
DW172	Połczyn Zdrój ul. Szczeciniecka	Tereny mieszkaniowo-usługowe	Dzień 16h	23.04.2022	63,4	brak
				24.06.2022	63,9	brak
				25.06.2022	61,9	brak
				26.06.2022	60,6	brak
			Noc 8h	23.04.2022	55,6	brak
				24.06.2022	56,0	brak
				25.06.2022	55,7	brak
				26.06.2022	54,2	brak

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2022 roku

Analiza wyników równoważnego poziomu hałasu dla pory dnia (przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00) nie wykazała przekroczeń w żadnym punkcie pomiarowym na terenie MOF Strefy Centralnej. Analiza wyników równoważnego poziomu hałasu dla pory nocy (przedział czasu od godz. 22:00 do 6:00) wykazała przekroczenia przy ulicy Warszawskiej (o 0,4 oraz 1,3 dB). Wyniki te wskazują na lokalne zagrożenie ponadnormatywnym poziomem hałasu komunikacyjnego ludności zamieszkującej tereny wzdłuż DW163 w miejscowości Połczyn Zdrój, w porze nocnej.

W oparciu o pomiary kilkudniowe, powtarzane trzy razy w roku (w porach: wiosennej, letniej i jesiennej), obliczone zostały długookresowe średnie poziomy dźwięku A:

- L_{DWN} - wyznaczone dla wszystkich dób z uwzględnieniem pory dnia (rozumiane jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumiane jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumiane jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00),
- L_N - wyznaczone w ciągu wszystkich pór nocy w roku (rozumiane jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00).

Powyższe wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem. Wyniki pomiarów, które były prowadzonej w jednym punkcie na terenie MOF Strefy Centralnej (Połczyn Zdrój, ul. Koszalińska) zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4.6. Zestawienie wyników pomiarów długookresowych monitoringu hałasu drogowego w roku 2022 na terenie MOF Strefy Centralnej (w miejscowości Połczyn Zdrój, ul. Koszalińska)

Nr drogi	Data pomiaru	Wyniki pomiarów [dB]			Obliczony poziom długookresowy [dB]		Wartość dopuszczalna [dB]		Wielkość przekroczenia [dB]	
		dzień	wieczór	noc	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N	L _{DWN}	L _N
DW163	24.03.2022	68,5	67,1	59,5	69,1	59,5	68	59	1,1	0,5
	25.03.2022	68,5	65,4	58,7						
	26.03.2022	66,0	65,2	57,7						
	27.03.2022	65,7	67,1	57,7						
	21.07.2022	67,4	66,3	61,8						
	22.07.2022	68,7	67,3	61,0						
	23.07.2022	68,3	67,2	59,9						
	24.07.2022	66,7	66,1	60,1						
	25.07.2022	68,0	64,5	59,1						
	17.09.2022	66,9	65,5	58,9						
	18.09.2022	65,5	64,0	58,7						
	19.09.2022	68,9	66,7	60,1						
	20.09.2022	69,0	64,5	58,3						

Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa zachodniopomorskiego w 2022 roku

Opierając się na wynikach pomiarów równoważnych poziomów hałasu drogowego mierzonych w określonych porach roku, wyznaczono wartości długookresowych średnich poziomów dźwięku: poziomu dziennie-wieczornie-nocnego (L_{DWN}) oraz nocnego (L_N) w jednym punkcie pomiarowym na terenie miejscowości Połczyn Zdrój. Przekroczenia odnotowano zarówno w odniesieniu do wskaźnika L_{DWN}, jak i wskaźnika L_N.

Na terenie MOF Strefy Centralnej w roku 2022 nie były przeprowadzane analizy akustyczne hałasu kolejowego.

W 2022 roku na podstawie badań auto monitoringowych stwierdzono natomiast przekroczenie dopuszczalnych norm hałasu przemysłowego w jednym zakładzie zlokalizowanym na terenie MOF Strefy Centralnej. Dla przedsiębiorstwa IKEA INDUSTRY POLAND Sp. z o.o. oddział w Resku przy ul. Żeromskiego 44A odnotowano przekroczenie o 1,6 dB w porze nocnej. Wśród sposobów wpływających na redukcję hałasu w ww. zakładzie wprowadzono „zaprzestanie produkcji w porze nocy tj. w godz. 22:00-6:00.

4.6. Pola elektromagnetyczne

Na omawianym terenie, jednym ze źródeł pól elektromagnetycznych są linie wysokiego napięcia. Obszar zaopatrywany jest w energię elektryczną poprzez system linii napowietrznych, napowietrzno-kablowych i kablowych najwyższego, wysokiego, średniego i niskiego napięcia.

Źródłami emisji PEM na terenie MOF Strefy Centralnej są również stacje bazowe telefonii komórkowej (SBTK). Powszechność telefonii komórkowej jest powodem największego oddziaływania na środowisko (stacje bazowe łącznie z antenami).

Ostatnie pomiary poziomu pól elektromagnetycznych w ramach Programu Państwowego Monitoringu Środowiska, na terenie MOF Strefy Centralnej były realizowane w 2023 roku. Wyniki zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 4.7. Wyniki pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w 2023 roku wykonane w ramach stałej sieci monitoringu

Lp.	Adres	Współrzędne geograficzne punktu (WGS84)		Wynik 0,5 godz. pomiaru (V/m)
		długość	szerokość	
Miasta poniżej 20000 mieszkańców				
1.	Kalisz Pomorski, ul. T. Kościuszki	53.29725	15.906722	1,19
2.	Czaplinek, ul. Wałęcka	53.553972	16.237917	<0,5
3.	Złocieniec, ul. B. Warszawy	53.534178	16.008911	1,57
4.	Połczyn Zdrój, ul. Browarna	53.76525	16.100472	0,79
5.	Węgorzyno, ul. Kościuszki	53.541389	15.567111	0,7
6.	Dobra, ul. Słoneczna	53.580639	15.319139	<0,5

Źródło: Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w województwie zachodniopomorskim w roku 2023

Dla wyżej wymienionych punktów monitoringu nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego (7 V/m dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz). Porównując wyniki pomiarów poziomów pól elektromagnetycznych z innych lokalizacji na terenie MOF Strefy Centralnej, z cykli pomiarowych z lat 2008-2020 można zaobserwować stopniowy wzrost promieniowania elektromagnetycznego w środowisku. Wzrost ten spowodowany jest między innymi rozwojem telefonii komórkowej, która jest jedną z najszybciej rozwijających się branży, co wiąże się ze zwiększeniem ilości stacji bazowych telefonii komórkowej (SBTK). Należy zaznaczyć, że zwiększenie ilości SBTK nie musi wiązać się bezpośrednio ze wzrostem poziomu PEM emitowanego do środowiska. Oznacza to, że wraz ze wzrostem liczby stacji bazowych odległości od terminali abonenckich (np. telefonów komórkowych czy routerów) maleją, co pozwala na pracę z mniejszą mocą, w wyniku czego natężenie emitowanego pola elektromagnetycznego zmniejsza się. Należy zaznaczyć, że emisji PEM nie można całkowicie wyeliminować, ponieważ występuje naturalne w środowisku. Mając na uwadze ciągły rozwój sieci radiokomunikacyjnej oraz aktywowanie się operatorów w nowych pasmach, przypuszczać należy, że w kolejnych latach obserwowane będą dalsze wzrosty średnich poziomów PEM na wszystkich rodzajach terenów.

4.7. Gospodarowanie wodami

Zgodnie z art. 113 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U. 2023 r. poz. 1478 ze zm.) jednym z dokumentów planistycznych w gospodarowaniu wodami są plany gospodarowania wodami na obszarze dorzecza. Dokumenty te stanowią podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych i zasady gospodarowania nimi w przyszłości.

Obecnie obowiązującym na terenie MOF Strefy Centralnej jest Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (*Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, Dz.U. 2023 poz. 335*). Dokument ten wyznacza cele środowiskowe dla JCWP, które zostały określone na podstawie granicznych wskaźników fizyko-chemicznych, biologicznych i hydromorfologicznych określających stan ekologiczny i chemiczny wód zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz.U. 2021 r. poz. 1475).

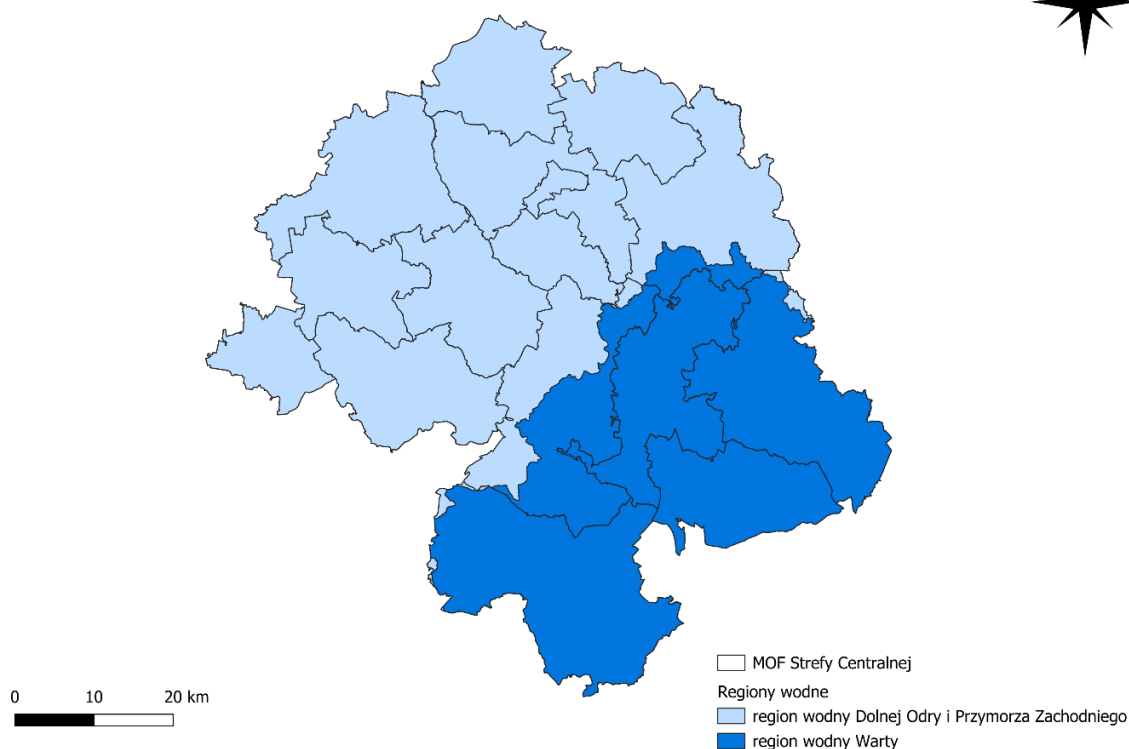
4.7.1. Wody powierzchniowe

MOF Strefy Centralnej położony jest na obszarze dorzecza Odry w regionie wodnym Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego oraz regionie wodnym Warty.

Granice regionów wodnych są podstawą wydzielania granic regionalnych zarządów gospodarki wodnej, w związku z czym ich granice nie pokrywają się z granicami jednostek administracyjnych. RZGW może zarządzać jednym regionem wodnym, lub kilkoma regionami.

Na potrzeby Państwowego Monitoringu Środowiska na ciekach przekraczających granice regionów wodnych wyznaczane są niektóre z punktów pomiarowo-kontrolnych monitoringu diagnostycznego.

Rysunek poniżej przedstawia regiony wodne na terenie MOF Strefy Centralnej.

Rysunek 4.2. Regiony wodne na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej (zwanego dalej KZGW)

MOF Strefy Centralnej znajduje się pod nadzorem czterech Zarządów Zlewni: północno-wschodnia część – Zarząd Zlewni w Koszalinie, północno-zachodnia i centralna część – Zarząd Zlewni w Gryficach, południowo-wschodnia część – Zarząd Zlewni w Pile oraz południowo-zachodnia część – Zarząd Zlewni w Stargardzie.

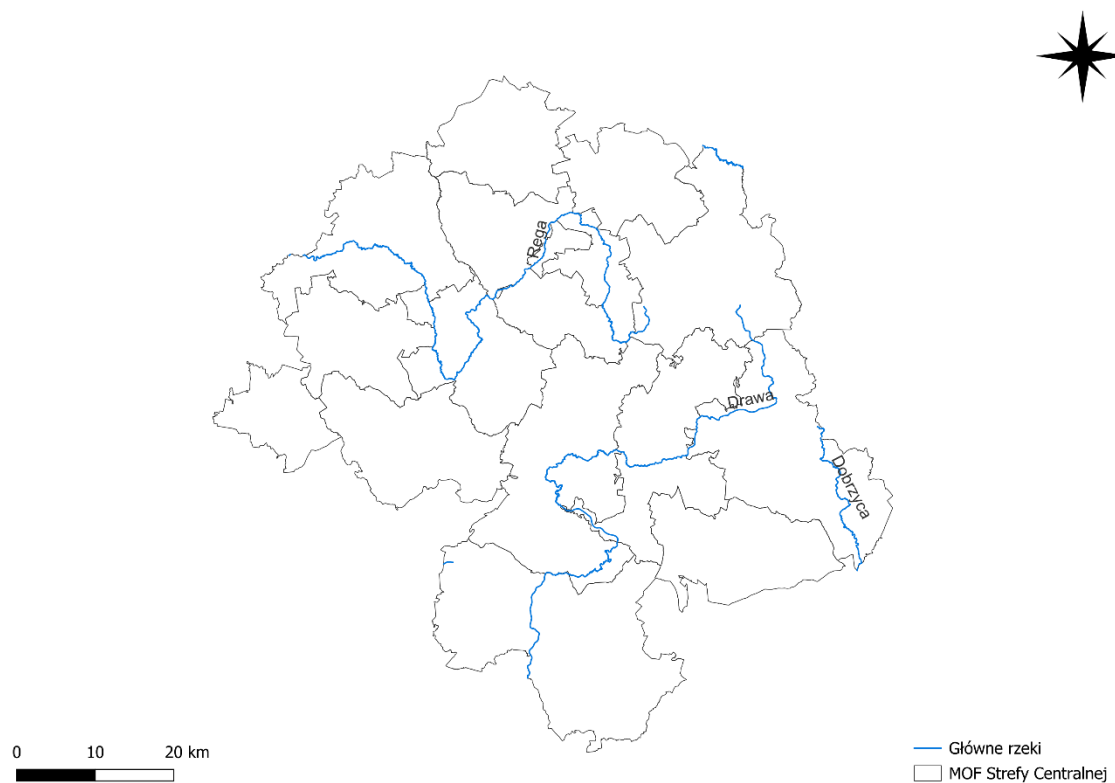
Główne ciekі wodne na terenie MOF Strefy Centralnej to m.in. rzeki Rega, Drawa i Dobrzyca.

Rzeka Rega jest jedną z najdłuższych rzek przymorza oraz drugą rzeką województwa zachodniopomorskiego pod względem przepływów. Jej źródło znajduje się koło osady Imienko (gmina Połczyn-Zdrój), natomiast uchodzi do Morza Bałtyckiego w Mrzeżynie. Odcinek ujściowy Regi jest częścią akwatorium portu morskiego Mrzeżyno, z którego korzystają kutry rybackie i małe jachty. Powierzchnia jej zlewni wynosi od 2 723,3 do 2 724,9 km², a średni przepływ to 21,80 m³/s.

Rzeka Drawa o całkowitej powierzchni zlewni 3 296,4 km² i długości 185,9 km, swoje źródło posiada w okolicach wsi Zdroje, na terenie Drawskiego Parku Krajobrazowego (gmina Połczyn-Zdrój). Uchodzi natomiast do Noteci w okolicach Krzyża Wielkopolskiego. Rzeka ta jest jedną z najpopularniejszych rzek w tej części kraju, odwiedzanych przez kajakarzy. Największe dopływy rzeki Drawy stanowią: Kokna, Korytnica, Mierzęcka Struga, Płociczna, Pokrętna, Słopica, Wąsowa.

Rzeka Dobrzyca jest prawym dopływem Piławy (dorzecze Warty), o całkowitej długości 64,3 km i powierzchni zlewni 925 km². Jej źródło zlokalizowane jest w okolicy wsi Łubowo (gmina Borne Sulinowo), natomiast do Piławy wpada w okolicy Piły (północna część). Dobrzyca płynie w zdecydowanej mierze przez tereny leśne, silnie meandrując wśród uroczysk będących skutkiem działalności bobrów i naturalnej erozji, co czyni ją trudniejszą dla mniej doświadczonych kajakarzy.

Rysunek poniżej przedstawia główne rzeki na terenie MOF Strefy Centralnej.

Rysunek 4.3. Główne rzeki na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

Na terenie MOF Strefy Centralnej znajdują się 63 Jednolite Części Wód Powierzchniowych rzeczne oraz 52 Jednolite Części Wód Powierzchniowych jeziornych. Ich charakterystyki zostały opisane w tabelach poniżej, a lokalizacja przedstawiona na przygotowanych rycinach.

Tabela 4.8. Charakterystyka JCWP rzecznych na terenie MOF Strefy Centralnej

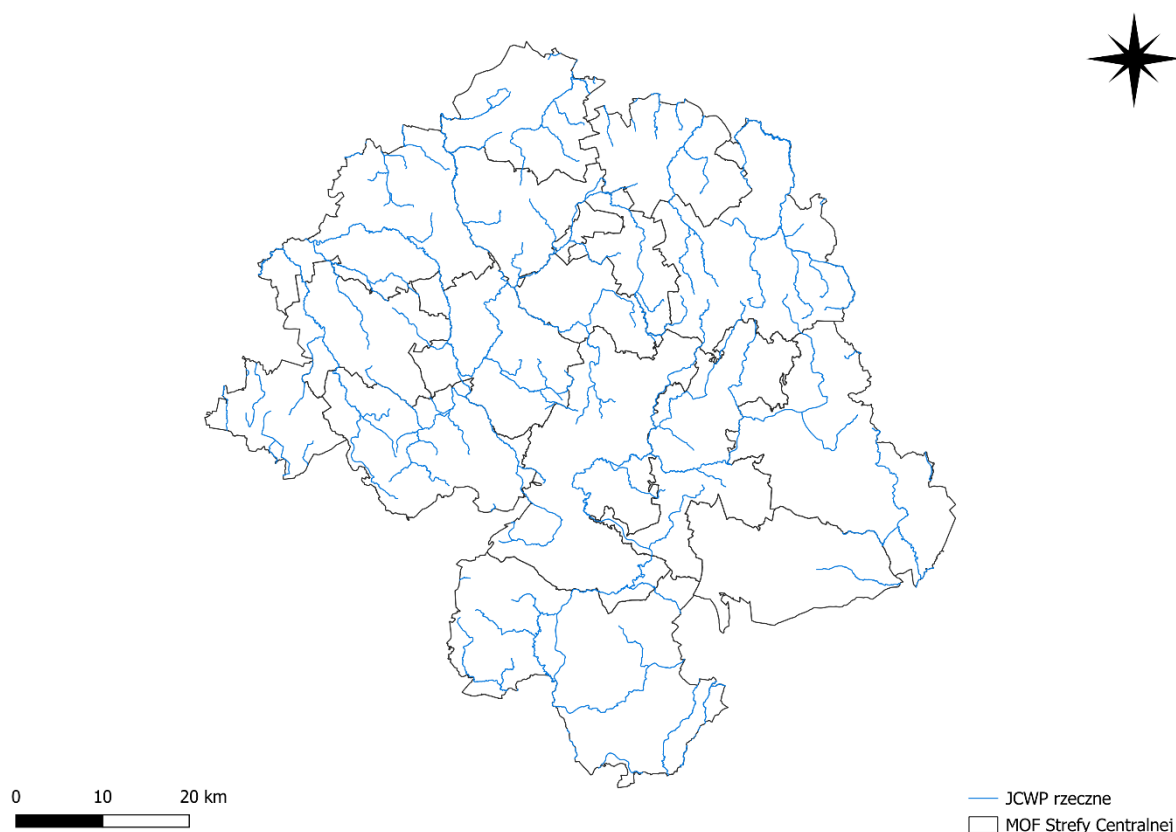
Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
1.	Ukleja	RW60001842653	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
2.	Brzeźnicka Węgorza	RW600018424699	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
3.	Drawa od jez. Lubie do Studzienicy	RW6000181888537	Noteci	Bydgoszcz
4.	Kamienna	RW600018188853589	Noteci	Bydgoszcz
5.	Drawa do jez. Krosino	RW6000181888513	Noteci	Bydgoszcz
6.	Dopływ z jez. Businowskiego Dużego	RW60001818865994869	Noteci	Bydgoszcz
7.	Piława do zb. Nadarzyckiego	RW60001818865994719	Noteci	Bydgoszcz
8.	Stara Rega do Rzepczynki	RW600017422919	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
9.	Kanał Przybysław	RW6000154216	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
10.	Pokrzywnica od Ponika do ujścia	RW60001144769	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
11.	Parsęta od Gęsiej do Liśnicy	RW6000114459	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
12.	Dębnica od Brusnej do ujścia	RW6000114449	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
13.	Ukleja od Dobrzenicy do ujścia	RW6000114269	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
14.	Sąpólna od Dobrej do ujścia	RW600011426899	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
15.	Rega od Kłępnicy do Ukleji	RW6000114259	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
16.	Reska Węgorza od Golnicy do ujścia	RW6000114249	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
17.	Rega od dopływu spod Bystrzyny do Kłępnicy	RW6000114231	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
18.	Stara Rega od Rzepczynki do ujścia	RW60001142299	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
19.	Drawa od Studzienicy do Płocicznej	RW600011188877	Noteci	Bydgoszcz
20.	Drawa od jez. Krosino do jez. Lubie	RW60001118885359	Noteci	Bydgoszcz
21.	Młynówka	RW600010447689	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
22.	Kanał Rarwiński	RW600010447669	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
23.	Pokrzywnica	RW600010447639	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
24.	Topiel	RW60001044749	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
25.	Mogilica	RW60001044569	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
26.	Bukowa	RW6000104452	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
27.	Wogra	RW60001044489	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
28.	Odpust	RW60001044469	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
29.	Bliska Struga	RW6000104444	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
30.	Brzeźniczka	RW6000104436	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
31.	Pniewa	RW60001042849	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
32.	Mołstowa od źródeł do Czernicy wraz z Czernicą	RW60001042819	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
33.	Sąpólna od źródeł do Dobrej wraz z Dobrą	RW600010426879	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
34.	Ukleja od jez. Okrzeja do Dobrzenicy wraz z Dobrzenicą	RW60001042659	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
35.	Piaskowa	RW60001042569	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
36.	Kanał Radowo-Strzmielo	RW6000104252	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
37.	Kanał Kraśnik	RW600010424549	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
38.	Przytonka	RW600010424529	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
39.	Reska Węgorza od źródeł do Golnicy wraz z Golnicą	RW60001042439	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
40.	Łoźnica	RW60001042349	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
41.	Klępnica	RW60001042329	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
42.	Rzepczyńska	RW6000104229129	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
43.	Dopływ z jez. Oparzno	RW60001042189	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
44.	Galbena	RW60001042138	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
45.	Dębica od źródeł do Brusny wraz z Brusną	RW60000944431	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
46.	Rekowa	RW600009427499	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
47.	Jasienica	RW6000094254	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
48.	Rega od źródeł do dopływu spod Bystrzyny wraz z dopływem spod Bystrzyny	RW60000942135	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
49.	Krąpiel od źródeł do Kanii wraz z Kanią	RW600009198833	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
50.	Ina od źródeł do Stobnicy	RW600009198399	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
51.	Korytnica	RW6000091888729	Noteci	Bydgoszcz
52.	Słopica	RW600009188869	Noteci	Bydgoszcz
53.	Drawica	RW6000091888587	Noteci	Bydgoszcz
54.	Głęboka	RW6000091888569	Noteci	Bydgoszcz
55.	Pęknica	RW6000091888564	Noteci	Bydgoszcz
56.	Radówka	RW6000091888562	Noteci	Bydgoszcz
57.	Studzienica	RW6000091888538	Noteci	Bydgoszcz
58.	Rów Suliszewski	RW60000918885329	Noteci	Bydgoszcz
59.	Kokna	RW6000091888529	Noteci	Bydgoszcz
60.	Rakoń	RW60000918885229	Noteci	Bydgoszcz
61.	Wąsówka	RW60000918885189	Noteci	Bydgoszcz
62.	Miedznik	RW60000918885112	Noteci	Bydgoszcz
63.	Dobrzyca do Świerczyńca	RW60000918865994871	Noteci	Bydgoszcz

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Rysunek 4.4. JCWP rzecznych na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

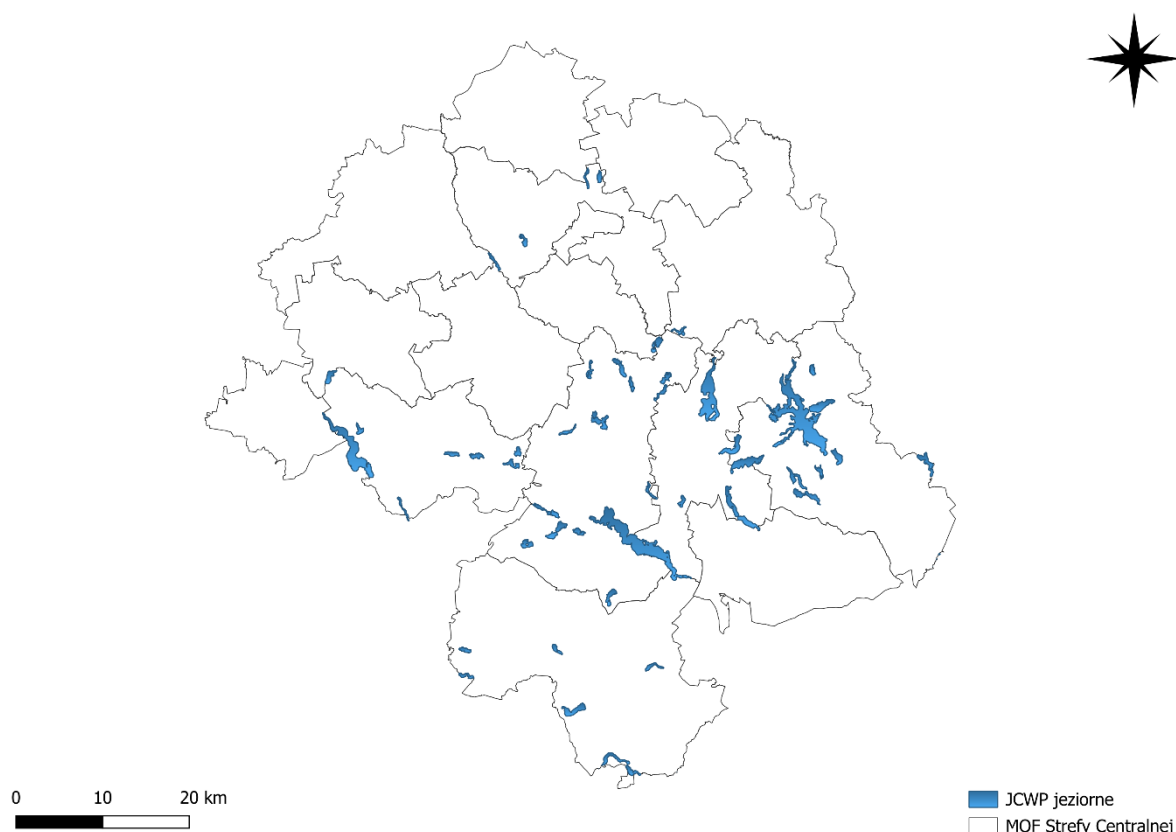
Tabela 4.9. Charakterystyka JCWP jeziornych na terenie MOF Strefy Centralnej

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
1.	Okrzeja	LW20857	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
2.	Mielno	LW20855	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
3.	Woświn	LW20854	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
4.	Dłusko	LW20853	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
5.	Żabickie	LW20849	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
6.	Brzeźno	LW20848	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
7.	Czaple	LW20846	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
8.	Bucierz	LW20845	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
9.	Ostrowiec	LW20843	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
10.	Zajezerze	LW20837	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
11.	Węgorzyno	LW20834	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
12.	Kłępnicko	LW20832	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
13.	Przytonko	LW20827	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
14.	Wielkie Dąbie	LW20826	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
15.	Gęgnowskie	LW20824	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
16.	Zarańskie	LW20820	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
17.	Dołgie	LW20818	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
18.	Oparzno	LW20817	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
19.	Bystrzyno Małe	LW20813	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
20.	Bystrzyno Wielkie	LW20812	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
21.	Kłęckie	LW20811	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
22.	Resko Górne	LW20810	Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego	Szczecin
23.	Korytnica	LW10760	Noteci	Bydgoszcz
24.	Dominikowskie	LW10752	Noteci	Bydgoszcz
25.	Krzywe Dębsko	LW10751	Noteci	Bydgoszcz
26.	Szerokie	LW10750	Noteci	Bydgoszcz
27.	Mąkowarskie	LW10743	Noteci	Bydgoszcz
28.	Giżno	LW10738	Noteci	Bydgoszcz
29.	Trzebuń	LW10736	Noteci	Bydgoszcz
30.	Głębokie	LW10732	Noteci	Bydgoszcz
31.	Pożrzadło	LW10731	Noteci	Bydgoszcz
32.	Prostynia	LW10730	Noteci	Bydgoszcz
33.	Dębno Duże	LW10726	Noteci	Bydgoszcz
34.	Kańsko	LW10723	Noteci	Bydgoszcz
35.	Jelenie	LW10721	Noteci	Bydgoszcz
36.	Lubie	LW10717	Noteci	Bydgoszcz
37.	Chociebądz Wielki	LW10715	Noteci	Bydgoszcz
38.	Siecino	LW10708	Noteci	Bydgoszcz
39.	Dołgie	LW10706	Noteci	Bydgoszcz
40.	Ostrowiec	LW10705	Noteci	Bydgoszcz
41.	Wąsosze	LW10699	Noteci	Bydgoszcz
42.	Wilczkowo	LW10695	Noteci	Bydgoszcz
43.	Krosino	LW10694	Noteci	Bydgoszcz
44.	Czaplino	LW10689	Noteci	Bydgoszcz
45.	Pławno	LW10685	Noteci	Bydgoszcz

Lp.	Nazwa JCWP	Kod JCWP	Region wodny	RZGW
46.	Drawsko	LW10684	Noteci	Bydgoszcz
47.	Żerdno	LW10682	Noteci	Bydgoszcz
48.	Prosino	LW10681	Noteci	Bydgoszcz
49.	Businowskie Duże	LW10615	Noteci	Bydgoszcz
50.	Krzemno	LW10606	Noteci	Bydgoszcz
51.	Kaleńskie	LW10605	Noteci	Bydgoszcz
52.	Niewlino	LW10597	Noteci	Bydgoszcz

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry

Rysunek 4.5. JCWP jeziornych na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych KZGW

4.7.2. Monitoring jakości wód powierzchniowych

Ocenę stanu wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód na podstawie wyników państwowego monitoringu środowiska (PMŚ). Stan JCWP ocenia się uwzględniając wyniki klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Stan ekologiczny określa się dla wód typu naturalnego, potencjał ekologiczny dla wód uznanych jako sztuczne lub silnie zmienione. Na ocenę stanu/potencjału ekologicznego JCWP składają się elementy biologiczne, wspierające ich ocenę wskaźniki fizykochemiczne wraz z grupą substancji specyficznych i hydromorfologiczne. Klasyfikuje się je na podstawie kryteriów wyrażonych jako wartości graniczne wskaźników jakości wód, z uwzględnieniem typów wód powierzchniowych. Stan ekologiczny JCWP klasyfikuje się przez przypisanie jej jednej z pięciu klas jakości. Potencjał ekologiczny klasyfikuje się

poprzez przypisanie JCWP czterech klas jakości (klasy I i II tworzą wspólnie potencjał dobry i powyżej dobrego). Kolejnym osobnym elementem oceny JCWP jest stan chemiczny, klasyfikowany na podstawie wyników badań obecności substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń. Środowiskowe normy jakości dla substancji priorytetowych i innych zanieczyszczeń nie uwzględniają typologii wód. Są to stężenia pojedynczego wskaźnika lub grupy wskaźników w wodzie, osadach wodnych lub w organizmach wodnych, które nie powinny być przekroczone z uwagi na ochronę środowiska i zdrowia ludzi.

W latach 2016-2021 prowadzony był monitoring jakości jednolitych części wód powierzchniowych, uwzględniający klasyfikację i ocenę stanu JCWP. Ostatnie wyniki monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych znajdujących się na terenie Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 4.10. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w latach 2016-2021 na terenie MOF Strefy Centralnej

Lp.	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne			
1.	RW60001842653	2	2	-	2 – dobry	-	-
2.	RW600018424699	1	2	2	2 – dobry	Poniżej dobrego	Zły
3.	RW6000181888513	4	>2	2	4 – słaby	Poniżej dobrego	Zły
4.	RW6000251886669	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
5.	RW600017422919	2	2	-	2 - dobry	-	-
6.	RW6000154216	4	2	2	4 – słaby	Poniżej dobrego	Zły
7.	RW60001144769	2	1	-	2 - dobry	-	-
8.	RW6000114459	3	2	2	3 - umiarkowany	dobry	zły
9.	RW6000114449	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
10.	RW6000114269	2	2	-	2 - dobry	-	-
11.	RW600011426899	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	Zły
12.	RW6000114259	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
13.	RW6000114249	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
14.	RW6000114231	2	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
15.	RW60001142299	1	2	-	2 - dobry	-	-
16.	RW600011188877	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	Zły
17.	RW60001118885359	2	2	-	2 - dobry	-	-

Lp.	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne I niesyntetyczne			
18.	RW600010447669	1	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
19.	RW600010447639	2	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
20.	RW60001044569	1	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
21.	RW60001044489	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	Zły
22.	RW6000104444	2	>2	2	3 - umiarkowany	dobry	zły
23.	RW6000104436	2	2	2	2 - dobry	dobry	dobry
24.	RW60001042819	2	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
25.	RW600010426879	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	Zły
26.	RW60001042659	2	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
27.	RW6000104252	2	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
28.	RW600010424549	4	>2	-	4 - słaby	-	Zły
29.	RW600010424529	5	2	-	5 - zły	-	Zły
30.	RW60001042439	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	Zły
31.	RW60001042349	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
32.	RW60001042329	1	1	-	1 – bardzo dobry	-	-
33.	RW6000104229129	4	>2	-	4 - słaby	-	Zły
34.	RW60001042189	3	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
35.	RW60001042138	2	>2	-	3 - umiarkowany	-	zły
36.	RW60000944431	5	2	2	5 - zły	Poniżej dobrego	Zły
37.	RW600009427499	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	Zły

Lp.	Kod ocenianej JCWP	Klasyfikacja wskaźników i elementów jakości wód			Stan/potencjał ekologiczny	Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
		Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych – specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne I niesyntetyczne			
38.	RW60000942135	2	>2	-	3 - umiarkowany	-	Zły
39.	RW600009198833	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	Zły
40.	RW600009198399	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
41.	RW6000091888729	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
42.	RW600009188869	3	2	-	3 - umiarkowany	-	zły
43.	RW6000091888587	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	Zły
44.	RW6000091888529	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	Zły
45.	RW60000918885112	5	>2	2	5 - zły	Poniżej dobrego	Zły
46.	RW60000918865994871	2	1	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	Zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód rzek i zbiorników zaporowych w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela

Spośród 63 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych rzecznych znajdujących się na terenie MOF Strefy Centralnej, monitoringiem objęto 43 cieki. Jedynie trzy z nich charakteryzowały się dobrym stanem chemicznym, a jedna dobrym stanem JCWP. Natomiast wśród 52 zidentyfikowanych Jednolitych Części Wód Powierzchniowych jeziornych, monitoringiem objęto 37, a tylko jedna charakteryzowała się dobrym stanem chemicznym.

Tabela 4.11. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych w latach 2016-2021 na terenie MOF Strefy Centralnej

Lp.	Kod ocenianej JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
1.	LW20857	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
2.	LW20855	1	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
3.	LW20854	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
4.	LW20853	1	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
5.	LW20849	1	-	-	-	-	-
6.	LW20848	2	-	-	-	-	-
7.	LW20846	-	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
8.	LW20837	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	zły
9.	LW20834	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
10.	LW20827	2	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
11.	LW20818	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
12.	LW20813	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły

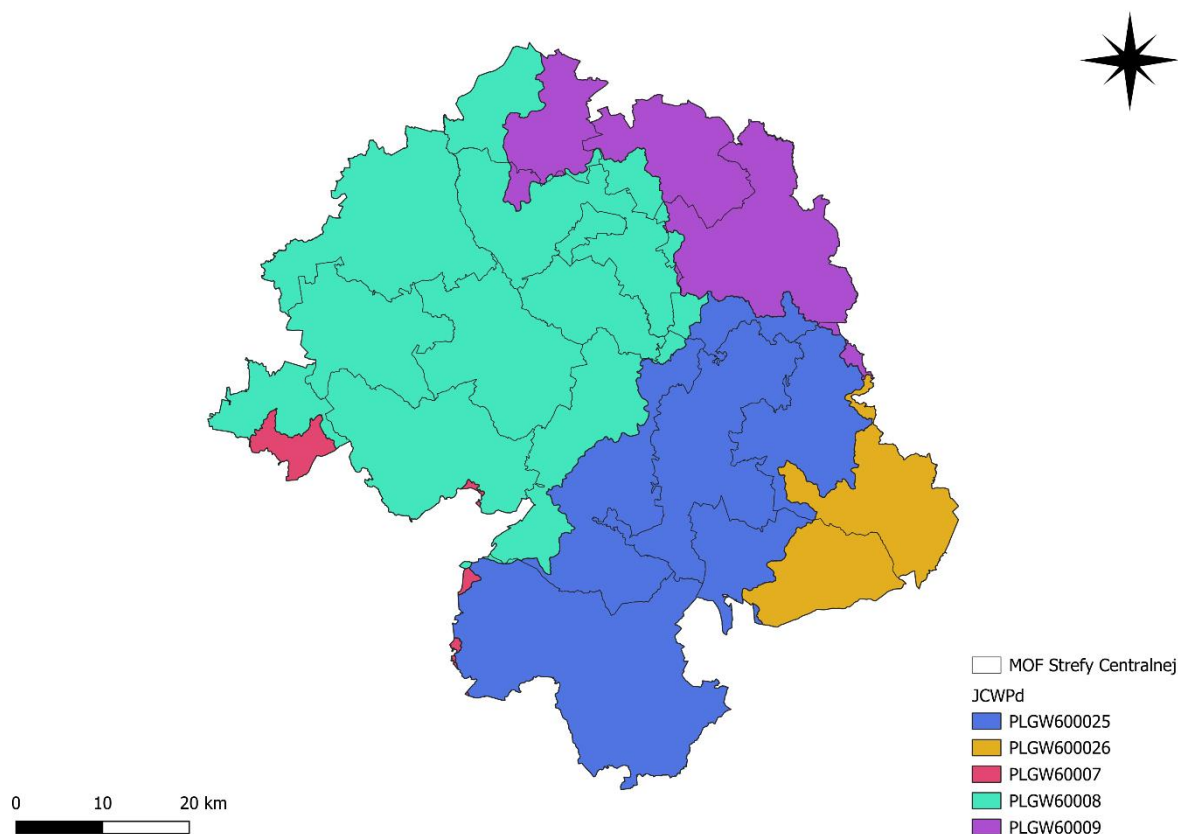
Lp.	Kod ocenianej JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
13.	LW20812	4	>2	2	4 - słaby	dobry	zły
14.	LW20811	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
15.	LW20810	4	>2	-	4 - słaby	Poniżej dobrego	zły
16.	LW10760	3	-	-	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
17.	LW10752	-	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
18.	LW10751	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
19.	LW10750	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
20.	LW10743	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	zły
21.	LW10736	3	-	-	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
22.	LW10726	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	zły
23.	LW10723	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
24.	LW10717	3	>2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
25.	LW10708	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	zły

Lp.	Kod ocenianej JCWP	Klasa elementów biologicznych	Klasa elementów fizykochemicznych	Klasa elementów fizykochemicznych - specyficzne zanieczyszczenia syntetyczne i niesyntetyczne	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
26.	LW10706	3	-	-	3 - umiarkowany	-	zły
27.	LW10705	3	-	-	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
28.	LW10699	4	>2	2	4 - słaby	Poniżej dobrego	zły
29.	LW10695	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	zły
30.	LW10694	2	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
31.	LW10689	1	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
32.	LW10685	1	-	-	-	Poniżej dobrego	zły
33.	LW10684	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły
34.	LW10682	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	zły
35.	LW10681	1	-	-	-	-	-
36.	LW10606	2	2	2	2 - dobry	Poniżej dobrego	zły
37.	LW10605	3	2	2	3 - umiarkowany	Poniżej dobrego	zły

Źródło: Ocena stanu jednolitych części wód jezior w latach 2016-2021 na podstawie monitoringu – tabela

4.7.3. Wody podziemne

Obszar Funkcjonalny Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej znajduje się w zasięgu pięciu Jednolitych Części Wód Podziemnych (zwanych dalej JCWPd), przedstawionych na poniższym rysunku.

Rysunek 4.6. JCWPd na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB

PLGW600025: obszar dorzecza Odry, region wodny Noteci, RZGW w Bydgoszczy, obszar bilansowy: Noteć Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, Gwda, Drawa, Ina, Rega i Przymorze, Parsęta, Radew; JCWPd monitorowana, ocena stanu z 2019 r.: stan chemiczny dobry, stan ilościowy dobry, stan JCWPd dobry, pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych: 3745,97 tys. m³/rok, zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania: 150596,45 tys. m³/rok, zidentyfikowane presje znaczące: presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem, rodzaj presji: chemiczna, ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona.

PLGW600026: obszar dorzecza Odry, region wodny Noteci, RZGW w Bydgoszczy, obszar bilansowy: Brda, Noteć Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, Gwda, Drawa, Parsęta, Radew, Przymorze - Resko, Wieprza i Grabowa; JCWPd monitorowana, ocena stanu z 2019 r.: stan chemiczny dobry, stan ilościowy dobry, stan JCWPd dobry, pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych: 16304,15 tys. m³/rok, zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania: 289911,47 tys. m³/rok, zidentyfikowane presje znaczące: presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem,

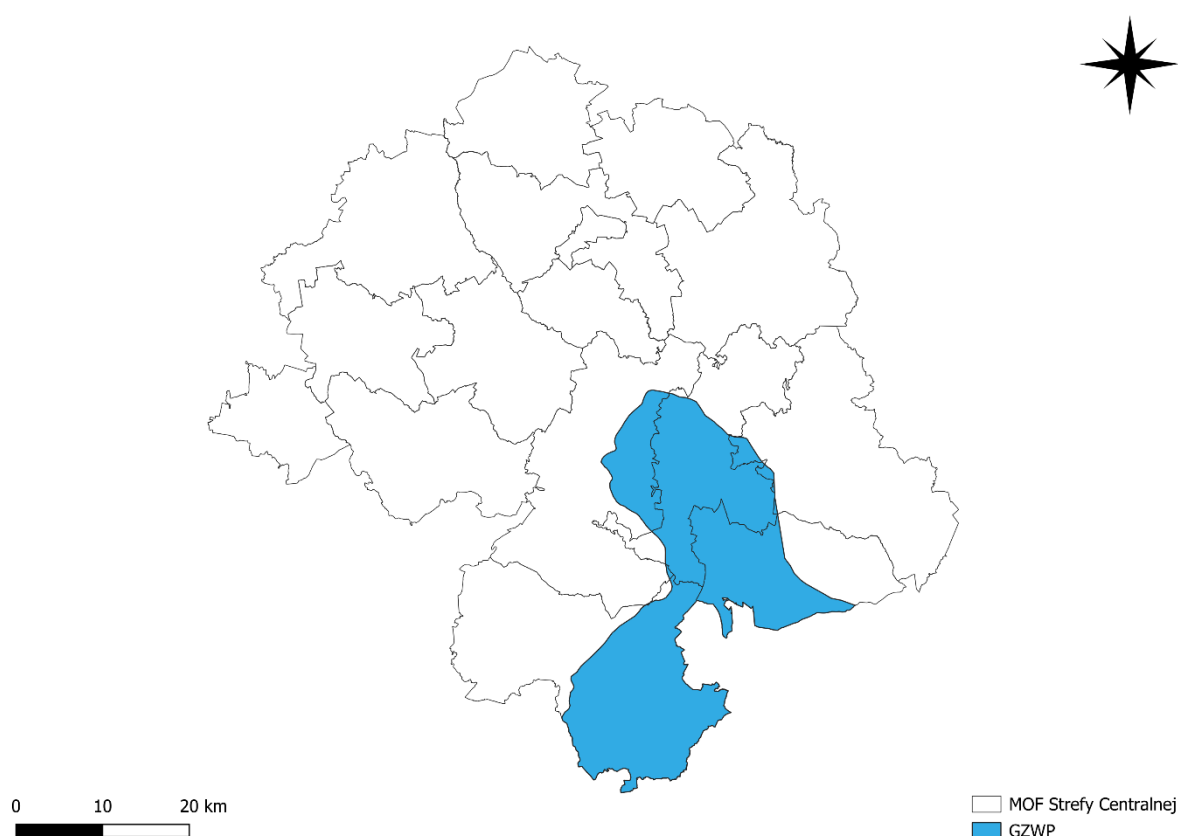
gospodarką komunalną lub przemysłem, rodzaj presji: chemiczna, ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona.

PLGW60007: obszar dorzecza Odry, region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, RZGW w Szczecinie, obszar bilansowy: Noteć Pradoliny Toruńsko - Eberswaldzkiej, Drawa, Uznam, Zalew Szczeciński, Międzyodrze, Gowienica, Lewobrzeżna Dolna Odra (Gunica - Ucker), Ina, Płonia, Rega i Przymorze; JCWPd monitorowana, ocena stanu z 2019 r.: stan chemiczny dobry, stan ilościowy dobry, stan JCWPd dobry, pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych: 11839,90 tys. m³/rok, zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania: 93201,29 tys. m³/rok, zidentyfikowane presje znaczące: presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem, rodzaj presji: chemiczna, ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona.

PLGW60008: obszar dorzecza Odry, region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, RZGW w Szczecinie, obszar bilansowy: Drawa, Gowienica, Ina, Dziwna i Przymorze, Rega i Przymorze, Parsęta, Radew, Przymorze - Resko; JCWPd monitorowana, ocena stanu z 2019 r.: stan chemiczny dobry, stan ilościowy dobry, stan JCWPd dobry, pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych: 6103,37 tys. m³/rok, zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania: 183105,17 tys. m³/rok, zidentyfikowane presje znaczące: presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem, gospodarką komunalną lub przemysłem, rodzaj presji: chemiczna, ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: niezagrożona.

PLGW60009: obszar dorzecza Odry, region wodny Dolnej Odry i Przymorza Zachodniego, RZGW w Szczecinie, obszar bilansowy: Gwda, Drawa, Rega i Przymorze, Parsęta, Radew, Przymorze - Resko, Wieprza i Grabowa; JCWPd monitorowana, ocena stanu z 2019 r.: stan chemiczny dobry, stan ilościowy słaby, stan JCWPd słaby, pobór rejestrowany z ujęć wód podziemnych: 22970,58 tys. m³/rok, zasoby wód podziemnych dostępne do zagospodarowania: 133872,88 tys. m³/rok, zidentyfikowane presje znaczące: intensywna eksploatacja ujęcia wód w Bogucinie - Rościęcinie powodująca obniżenie zwierciadła wód podziemnych w obrębie tarasu zalewowego rz. Parsęty, na obszarze którego występują torfowiska, rodzaj presji: ilościowa, ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego: zagrożona ilościowo.

Na terenie MOF Strefy Centralnej zidentyfikowano jeden Główny Zbiornik Wód Podziemnych „Wałcz - Piła” nr 125. Omawiany GZWP jest zbudowany z szeregu warstw wodonośnych w obrębie utworów czwartorzędowych związanych z osadami fluwioglacjalnymi wysoczyzn morenowych, sandrowymi oraz aluwialnymi. W obrębie piętra czwartorzędowego występują trzy poziomy wodonośne: przypowierzchniowy (miąższość ok. 5–20 m), międzymorenowy górny i dolny oraz poziom podglinowy (o miąższości od kilku do 30 m; lokalnie pozostający w łączności z piętnem paleogeńsko-neogeńskim). Zwierciadło wody ma charakter napięty, a w miejscach kontaktu z poziomem przypowierzchniowym swobodny. Współczynnik filtracji waha się w granicach 2,4–146 m/d. Zasilanie GZWP nr 125 odbywa się bezpośrednio przez opady atmosferyczne oraz przez przepływy pomiędzy warstwami wodonośnymi w strefach kontaktów hydraulicznych. Górny poziom z uwagi na powiązania hydrostrukturalne i krążenie wód tworzy z poziomem przypowierzchniowym często wspólny kompleks wodonośny.

Rysunek 4.7. GZWP na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PIG-PIB

4.7.4. Monitoring jakości wód podziemnych

W 2023 roku Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, przeprowadził monitoring operacyjny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych. Próbkę wód podziemnych pobrano dwukrotnie - wiosną i jesienią - w 362 punktach pomiarowych.

Wyniki oznaczeń terenowych i laboratoryjnych poddano analizie i wyznaczono klasy jakości wód podziemnych w punktach pomiarowych. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 11 października 2019 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu jednolitych części wód podziemnych (Dz. U. 2019 poz. 2148) klasyfikacja elementów fizykochemicznych stanu wód podziemnych obejmuje pięć klas jakości wód podziemnych.

Badania w zakresie stanu wód podziemnych prowadzone są w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem Państwowego Monitoringu Środowiska. Wykonawcą badań, na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, jest Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, będący z mocy ustawy Państwową służbą hydrogeologiczną zobligowaną do wykonywania badań i oceny stanu wód podziemnych (art. 102 ust. 4 i art. 155a ust. 5).

W 2023 roku na terenie MOF Strefy Centralnej przeprowadzono badania monitoringu wód podziemnych. Szczegółowe dane dotyczące prowadzonych badań zostały przedstawione w tabeli poniżej.

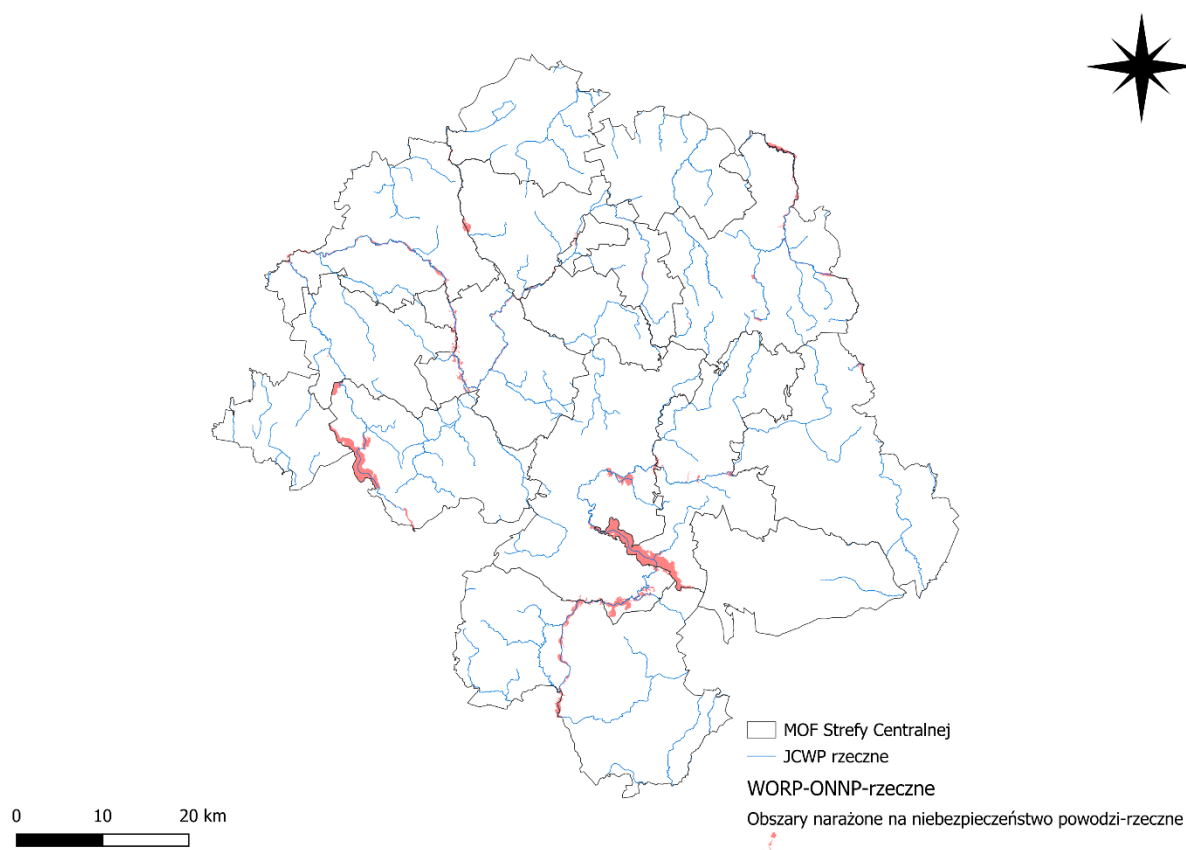
Tabela 4.12. Monitoring operacyjny jakości wód podziemnych w 2023 r. na terenie MOF Strefy Centralnej

Nr JCWPd	Gmina	Miejscowość	Zwierciadło wody	Typ ośrodka wodonośnego	Rodzaj punktu pomiarowego	Użytkowanie terenu	Klasa jakości – końcowa
PLGW60009	Połczyn-Zdrój	Połczyn-Zdrój	napięte	porowy	st. wiercona	zabudowa wiejska	II
	Sławoborze	Krzecko	swobodne	porowy	piezometr	las	II

Jak wynika z powyższej tabeli dla dwóch punktów pomiarowych znajdujących się na omawianym terenie uzyskano wyniki wskazujące na wody podziemne dobrej jakości.

4.7.5. Ochrona przed powodzią

Na terenie MOF Strefy Centralnej zagrożenie powodziowe występuje wzdłuż dolin głównych rzek oraz w okolicach ich dopływów.

Rysunek 4.8. Wstępna ocena ryzyka powodziowego na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ISOK

4.8. Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

W 2022 roku długość sieci wodociągowej na terenie MOF Strefy Centralnej wynosiła 1 395,8 km, a 125 060 mieszkańców na analizowanym terenie korzystało z sieci wodociągowej. Największa liczba ludności korzystającej z instalacji występowała w gminie Złocieniec, natomiast najniższa w gminie Brzeźno. Najwięcej awarii stwierdzono w gminie Złocieniec, natomiast najmniej w gminie Sławoborze oraz w gminie Rąbino.

Szczegółowe dane dotyczące zaopatrzenia w wodę poszczególnych jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku przedstawia tabela poniżej.

Tabela 4.13. Charakterystyka sieci wodociągowej jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku

Jednostka terytorialna	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej [km]	Awarie sieci wod. [szt.]	Ludność korzystająca z sieci wod. [os.]	Woda dostarczona gospodarstwu domowym [dam ³]
Czaplinek	113,6	28	10 495	377,4
Drawsko Pomorskie	148,7	15	15 128	476,5
Kalisz Pomorski	56,5	37	6 473	278,5
Złocieniec	126,7	61	15 355	481,2
Dobra	45,2	4	3 644	101,0
Łobez	97,1	26	12 786	407,7
Resko	98,6	24	7 026	213,2
Węgorzyno	75,4	16	5 986	126,1
Świdwin (gmina miejska)	25,0	10	14 018	458,9
Świdwin (gmina wiejska)	101,4	21	4 588	165,4
Połczyn-Zdrój	201,3	29	13 353	351,3
Wierzchowo	47,9	8	3 873	142,3
Radowo Małe	58,7	17	3 183	89,0
Brzeźno	53,3	7	2 124	63,6
Rąbino	101,6	3	3 324	84,6
Sławoborze	44,8	1	3 704	84,3

Jednostka terytorialna	Długość eksploatowanej sieci wodociągowej [km]	Awarie sieci wod. [szt.]	Ludność korzystająca z sieci wod. [os.]	Woda dostarczona gospodarstwu domowemu [dam ³]
MOF Strefy Centralnej	1 395,8	307	125 060	3 901,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Gospodarka ściekowa

W 2022 roku długość sieci kanalizacyjnej na omawianym terenie wyniosła 883 km, natomiast 99 840 mieszkańców korzystało z sieci kanalizacyjnej. Największy wskaźnik liczby ludności korzystającej z instalacji jest w gminie Złocieniec, natomiast najniższy w gminie Brzeźno. Szczegółowe wyniki zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 4.14. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku

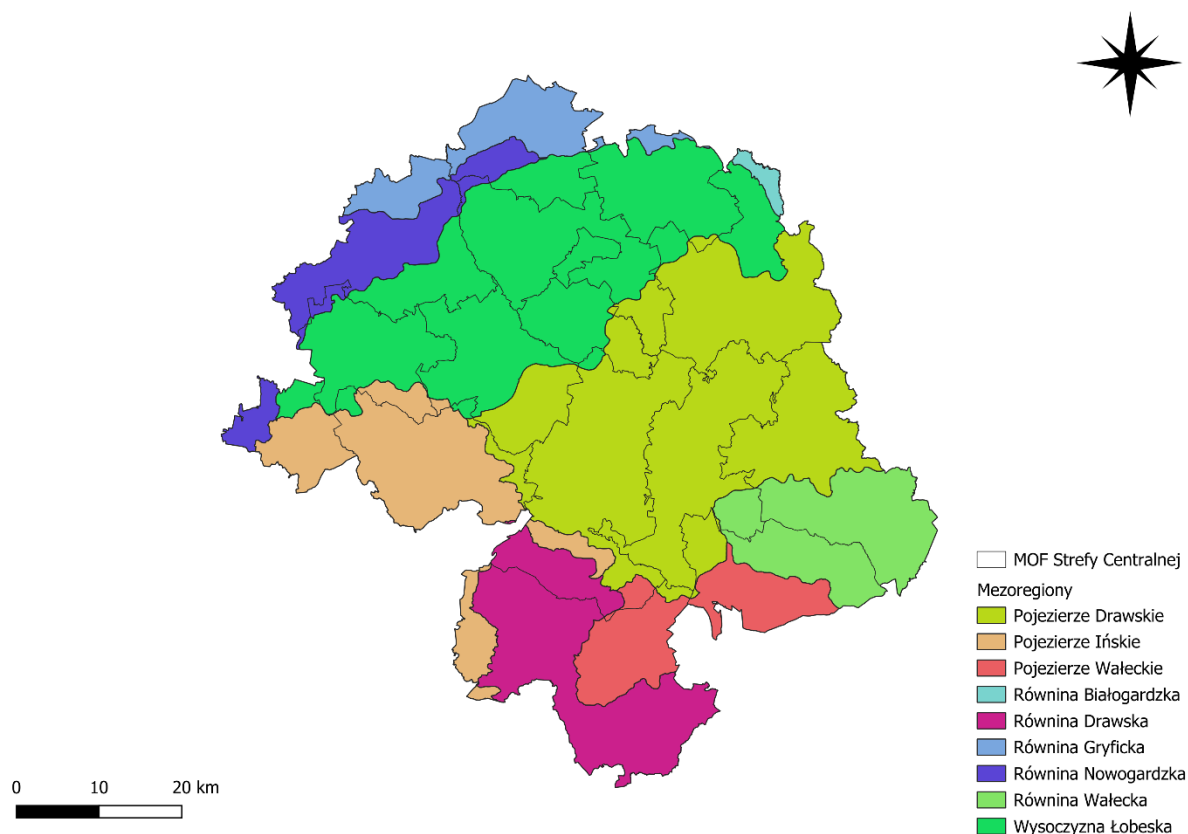
Jednostka terytorialna	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]
Czaplinek	40,4	65	6 786
Drawsko Pomorskie	113,6	14	12 787
Kalisz Pomorski	73,5	23	4 351
Złocieniec	115,6	147	14 263
Dobra	10,2	4	2 655
Łobez	45,6	213	10 163
Resko	31,9	22	5 006
Węgorzyno	15,9	34	2 692
Świdwin (gmina miejska)	46,3	15	12 522
Świdwin (gmina wiejska)	24,1	1	2 548
Połczyn-Zdrój	111,4	41	13 136
Wierzchowo	50,3	2	2 890
Radowo Małe	13,3	1	2 137
Brzeźno	28,3	37	1 486

Jednostka terytorialna	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Awarie sieci kanalizacyjnej [szt.]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [os.]
Rąbino	64,5	6	2 902
Sławoborze	98,1	b.d.	3 516
MOF Strefy Centralnej	883,0	625	99 840

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

4.9. Zasoby geologiczne

Omawiany obszar pod względem fizycznogeograficznego podziału Polski położony jest w mezoregionach: Pojezierze Drawskie (314.45), Pojezierze Ińskie (314.43), Pojezierze Wałeckie (314.64), Równina Białogardzka (313.42), Równina Drawska (314.63), Równina Gryficka (313.33), Równina Nowogardzka (313.32), Równina Wałecka (314.65), Wysoczyzna Łobeska (314.44).

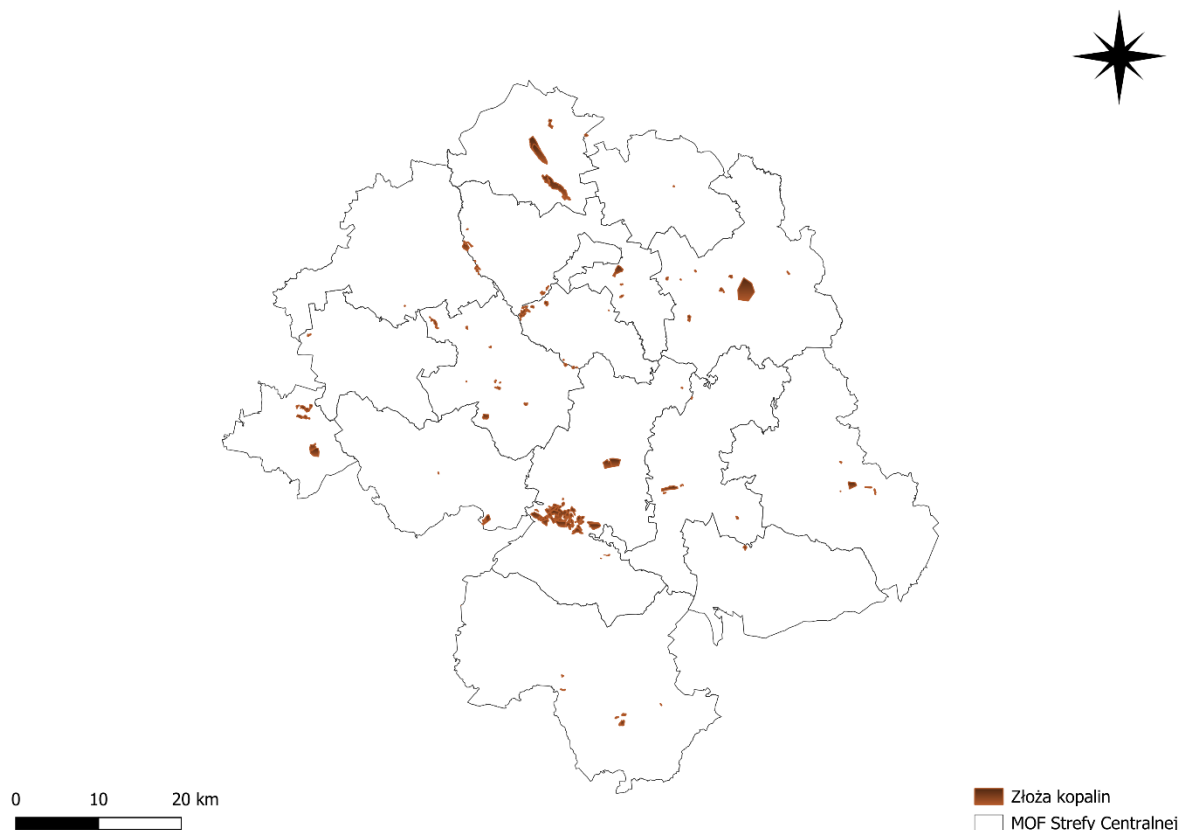

Rysunek 4.9. Mezoregiony na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz.U. 2023, poz. 633 ze zm.) organami administracji geologicznej są: minister właściwy do spraw środowiska, marszałkowie województw oraz starostowie. Zadania administracji geologicznej wykonuje: minister właściwy do spraw środowiska – przy pomocy Głównego Geologa Kraju, będącego sekretarzem lub podsekretarzem stanu w urzędzie obsługującym ministra, marszałek województwa – przy

pomocy geologa wojewódzkiego oraz starosta – przy pomocy geologa powiatowego. Do zadań organów administracji geologicznej należy podejmowanie rozstrzygnięć oraz wykonywanie innych czynności niezbędnych do przestrzegania i stosowania ustawy - Prawo geologiczne i górnicze, w tym udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin oraz prowadzenie kontroli i nadzoru nad działalnością górniczą.

Rysunek 4.10. Występowanie złóż kopalin na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MIDAS PIG-PIB

Zgodnie z Bilansem zasobów złóż kopalin w Polsce (wg stanu na 31.12.2023 r.), opracowanym przez Państwowy Instytut Geologiczny - Państwowy Instytut Badawczy na omawianym terenie udokumentowanych zostało 96 złóż kopalin. Najwięcej złóż zostało stwierdzonych w powiecie świdwińskim (37 szt.), natomiast najmniej w powiecie łobeskim (23 szt.).

W tabeli poniżej przedstawiono charakterystykę złóż kopalin udokumentowanych na omawianym terenie.

Tabela 4.15. Charakterystyka złóż kopalin na terenie jednostek MOF Strefy Centralnej

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba złóż	Rodzaj kopaliny
1.	Powiat drawski	36	Kreda, piaski i żwiry, surowce ilaste ceramiki budowlanej, torfy,
2.	Powiat łobeski	23	Kreda, piaski i żwiry, piaski kwarcowe, torfy
3.	Powiat świdwiński	37	Gaz ziemny, ropa naftowa, kreda, piaski i żwiry, piaski kwarcowe, surowce dla prac inżynierskich, torfy, solanki, wody lecznicze i termalne,

Lp.	Jednostka terytorialna	Liczba złóż	Rodzaj kopaliny
	MOF Strefy Centralnej	96	Gaz ziemny, ropa naftowa, kreda, piaski i żwiry, piaski kwarcowe, surowce dla prac inżynierskich, torfy, solanki, wody lecznicze i termalne, surowce ilaste ceramiki budowlanej

Źródło: opracowanie własne na podstawie Bilansu zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.XII.2023 r.

4.10. Gleby i użytkowanie gruntów

Na omawianym terenie występuje duże zróżnicowanie gleb. Zgodnie z mapą opracowaną przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa na terenie MOF Strefy Centralnej występują następujące rodzaje gleb:

- gleby bielcowe – tworzące się na różnego rodzaju piaskach, dochodzi w nich do procesu wymywania związków chemicznych tworzących minerały tzw. bielcowanie;
- gleby brunatne - powstające na glinach zwałowych oraz piaskach i piaskowcach, wśród nich wyróżnia się:
 - o gleby brunatno – kwaśne, tworzące się na podłożach bogatych w związki fosforu, potasu, wapnia i magnezu;
 - o brunatno – wylugowane, które cechują się wylugowaniem górnej części profilu z kationów zasadowych oraz brakiem zawartości węglanu wapnia, co ogranicza ich żyzność;
- czarne ziemie - są to gleby powstające na utworach mineralnych bogatych w związki wapnia oraz materię organiczną, często powstają w miejscach oddziaływania wód gruntowych;
- gleby torfowe – gleby te tworzą się na obszarach o dużej, stałej wilgotności. Zachodzi w nich bagienny proces torfotwórczy związany z przemianami materii organicznej w warunkach beztlenowych i przy dużej wilgotności;
- gleby torfowo-murszowe – gleby te powstają z torfów przekształconych częściowo lub w całości, w gleby murszowe. Murszenie polega na stopniowej mineralizacji i humifikacji torfu pod wpływem osuszania oraz działania drobnoustrojów;
- gleby mułowo – torfowe – gleby te tworzą się na obszarach o stałej, dużej wilgotności;
- mady – są to gleby tworzące się w wyniku nagromadzenia się materiałów niesionych przez wody rzeczne;
- gleby murszowe – jest to gleba powstająca w wyniku zmurszenia substancji organicznych leżących na utworach mineralnych, do powstania wymagają one okresowego zalewania;
- glejowe – powstają w miejscach występowania wysokiego poziomu wód gruntowych lub podłoża o słabym przenikaniu wód opadowych, gdzie napotyka się warunki dużej wilgotności oraz słabego natlenienia. Zachodzi w nich proces glejowy – reakcje biochemiczne redukujące organiczne związki żelaza i manganu;

Na omawianym terenie występują gleby klas bonitacyjnych I - VI, gdzie:

- gleby klasy I – gleby orne najlepsze. Są to gleby położone w dobrych warunkach fizjograficznych, najbardziej zasobne w składniki pokarmowe, posiadają dobrą naturalną strukturę, są łatwe do uprawy (czynne biologicznie, przepuszczalne, przewiewne, ciepłe, wilgotne);

- gleby klasy II – gleby orne bardzo dobre. Mają skład i właściwości podobne (lub nieco gorsze) jak gleby klasy I, jednak położone są w mniej korzystnych warunkach terenowych lub mają gorsze warunki fizyczne, co powoduje, że plony roślin uprawianych na tej klasie gleb, mogą być niższe niż na glebach klasy I;
- gleby klasy III (IIIa i IIIb) – gleby orne średnio dobre. W porównaniu do gleb klas I i II, posiadają gorsze właściwości fizyczne i chemiczne, występują w mniej korzystnych warunkach fizjograficznych. Odznaczają się dużym wahaniami poziomu wody w zależności od opadów atmosferycznych. Na glebach tej klasy można już zaobserwować procesy ich degradacji;
- gleby klasy IV (IVa i IVb) – gleby orne średnie. Plony roślin uprawianych na tych glebach są wyraźnie niższe niż na glebach klas wyższych, nawet gdy utrzymywane są one w dobrej kulturze rolnej. Są mało przewiewne, zimne, mało czynne biologicznie. Gleby te są bardzo podatne na wahania poziomu wód gruntowych (zbyt podmokłe lub przesuszone);
- gleby klasy V – gleby orne słabe, są ubogie w substancje organiczne, mało żyzne i nieurodzajne, do tej klasy zaliczmy również gleby położone na terenach nie posiadających melioracji albo takich, które do melioracji się nie nadają;
- gleby klasy VI – gleby orne najłabsze. W praktyce nadają się tylko do zalesienia. Posiadają bardzo niski poziom próchnicy. Próba uprawy roślin na glebach tej klasy niesie ze sobą duże ryzyko uzyskania bardzo niskich plonów.

Największy wpływ na jakość gleb i gruntów wywierają sytuacje awaryjne powodujące powierzchniowe, punktowe bądź obszarowe źródła zanieczyszczeń, produkcja rolnicza, oddziaływanie gazów i pyłów emitowanych ze źródeł przemysłowych i motoryzacyjnych.

4.11. Gospodarka odpadami

Zgodnie z danymi pozyskanymi z Głównego Urzędu Statystycznego (GUS) na całym analizowanym terenie w 2022 r. wytworzono 49 572,00 t odpadów komunalnych, natomiast selektywnie zebrano 20 601,68 t odpadów. Najwięcej odpadów wytworzono w gminie Drawsko Pomorskie, zaś najmniej w gminie Brzeżno. Gminą, która osiągnęła najwyższy wskaźnik odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów była gmina wiejska Świdwin.

Tabela 4.16. Ilość odpadów wytworzonych i zebranych w roku 2022

Lp.	Jednostka terytorialna	Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku [t]	Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku [t]	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]
1.	Czaplinek	3 472,72	1 104,89	31,8
2.	Drawsko Pomorskie	9 139,74	2 921,81	32,0
3.	Kalisz Pomorski	1 878,80	753,55	40,1
4.	Złocieniec	6 260,42	1 655,64	26,4
5.	Dobra	1 045,12	381,02	36,5
6.	Łobez	4 472,82	2 368,40	53,0

Lp.	Jednostka terytorialna	Ilość odpadów komunalnych wytworzonych w ciągu roku [t]	Ilość odpadów zebranych selektywnie w ciągu roku [t]	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów [%]
7.	Resko	2 361,74	971,10	41,1
8.	Węgorzyno	1 898,31	760,35	40,1
9.	Świdwin (gmina miejska)	7 965,13	4 275,91	53,7
10.	Świdwin (gmina wiejska)	1 924,72	1 206,70	62,7
11.	Połczyn-Zdrój	4 951,46	2 397,89	48,4
12.	Wierzchowo	942,14	327,02	34,7
13.	Radowo Małe	846,02	391,64	46,3
14.	Brzeżno	597,98	251,68	42,1
15.	Rąbino	760,07	284,05	37,4
16.	Sławoborze	1 054,81	550,03	52,1
MOF Strefy Centralnej		49 572,00	20 601,68	42,4 (średnia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Azbest

Na terenie MOF Strefy Centralnej (zgodnie ze stanem na dzień 02.07.2024 r.) pozostało do unieszkodliwienia 23 795 046,00 kg wyrobów azbestowych. Największa liczba wyrobów azbestowych pozostałych do unieszkodliwienia została stwierdzona w gminie Resko (3 043 954,00 kg). Charakterystyka wyrobów azbestowych została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 4.17. Zinwentaryzowane i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest

Jednostka terytorialna	Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia [kg]
Czaplinek	1 968 271
Drawsko Pomorskie	2 295 235
Kalisz Pomorski	1 281 305
Złocieniec	1 693 944
Dobra	940 588
Łobez	2 641 407
Resko	3 043 954
Węgorzyno	1 185 001
Świdwin (gmina miejska)	192 066
Świdwin (gmina wiejska)	1 855 191
Połczyn-Zdrój	2 063 915
Wierzchowo	872 749

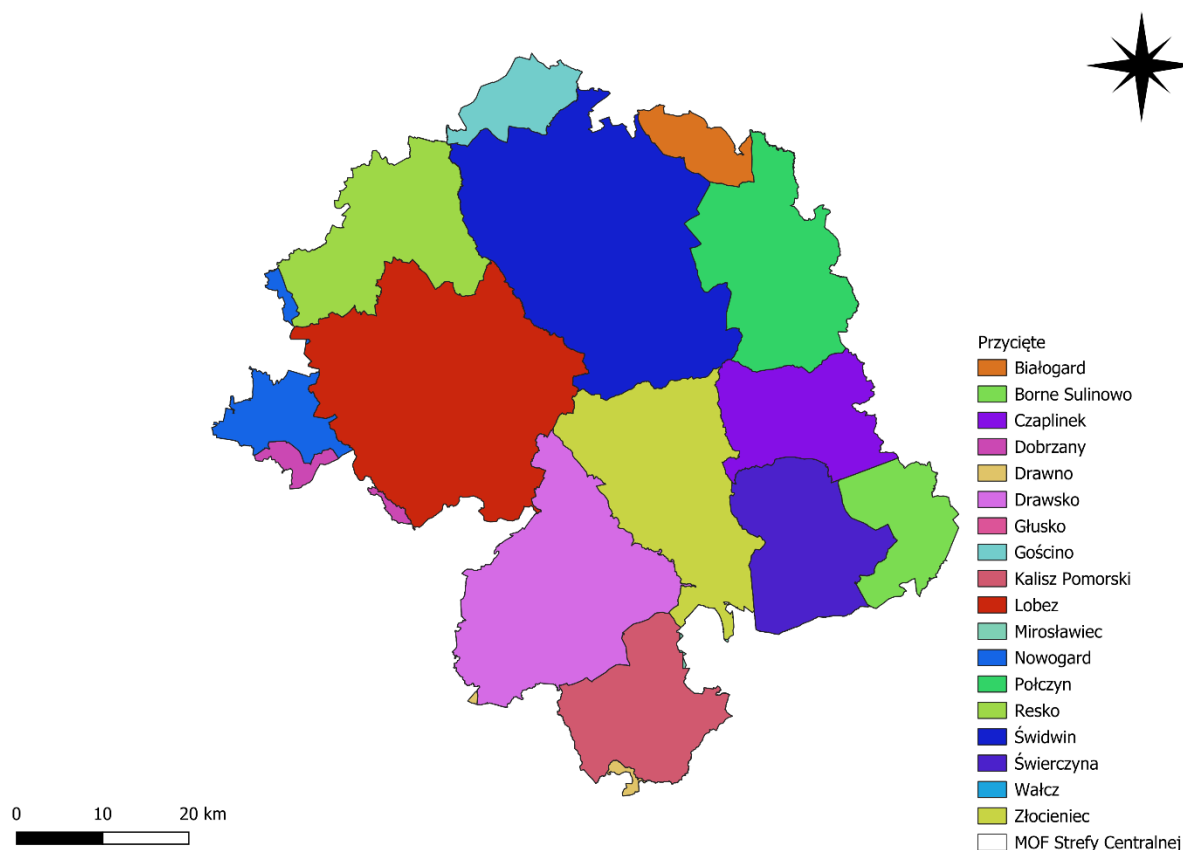
Jednostka terytorialna	Wyroby pozostałe do unieszkodliwienia [kg]
Radowo Małe	1 010 452
Brzeźno	964 362
Rąbino	1 133 364
Sławoborze	653 242
MOF Strefy Centralnej	23 795 046

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Bazy Azbestowej

4.12. Lasy

MOF Strefy Centralnej leży w zasięgu Regionalnych Dyrekcji Lasów Państwowych: w Szczecinie, w Szczecinku i w Pile, na terenie następujących nadleśnictw:

- Dobrzany,
- Łobez,
- Nowogard,
- Resko,
- Drawno,
- Drawsko,
- Świdwin,
- Złocieniec,
- Gościno,
- Czaplinek,
- Połczyn,
- Świerczyna,
- Borne Sulinowo,
- Kalisz Pomorski,
- Drawno,
- Mirosławiec,
- Białogard.

Rysunek 4.11. Nadleśnictwa na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDL Lasy

W 2022 roku powierzchnia gruntów leśnych na omawianym obszarze wynosiła 162 173,42 ha, z czego największa powierzchnia występowała w gminie Kalisz Pomorski, natomiast najmniejsza w mieście Świdwin. Lesistość MOF Strefy Centralnej wyniosła średnio 35,9%. Najwyższą lesistością charakteryzowała się gmina Wierzchowo, zaś najniższą miasto Świdwin.

Tabela 4.18. Lesistość jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku

Lp.	Jednostka terytorialna	Grunty leśne ogółem	Lesistość
		[ha]	[%]
1.	Czaplinek	15 219,30	40,5
2.	Drawsko Pomorskie	15 124,97	35,7
3.	Kalisz Pomorski	30 905,90	61,5
4.	Złocieniec	10 837,95	37,5
5.	Dobra	1 572,19	13,4
6.	Łobez	8 690,87	37,4
7.	Resko	13 219,45	45,0
8.	Węgorzyno	6 611,45	25,3
9.	Świdwin (gmina miejska)	175,71	7,8
10.	Świdwin (gmina wiejska)	7 271,74	28,7
11.	Połczyn-Zdrój	13 222,51	37,5
12.	Wierzchowo	14 845,14	62,9

Lp.	Jednostka terytorialna	Grunty leśne ogółem	Lesistość
		[ha]	[%]
13.	Radowo Małe	4 839,12	26,3
14.	Brzeźno	3 279,88	28,9
15.	Rąbino	6 797,59	36,9
16.	Sławoborze	9 559,65	49,1
MOF Strefy Centralnej		162 173,42	35,9 (średnia)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

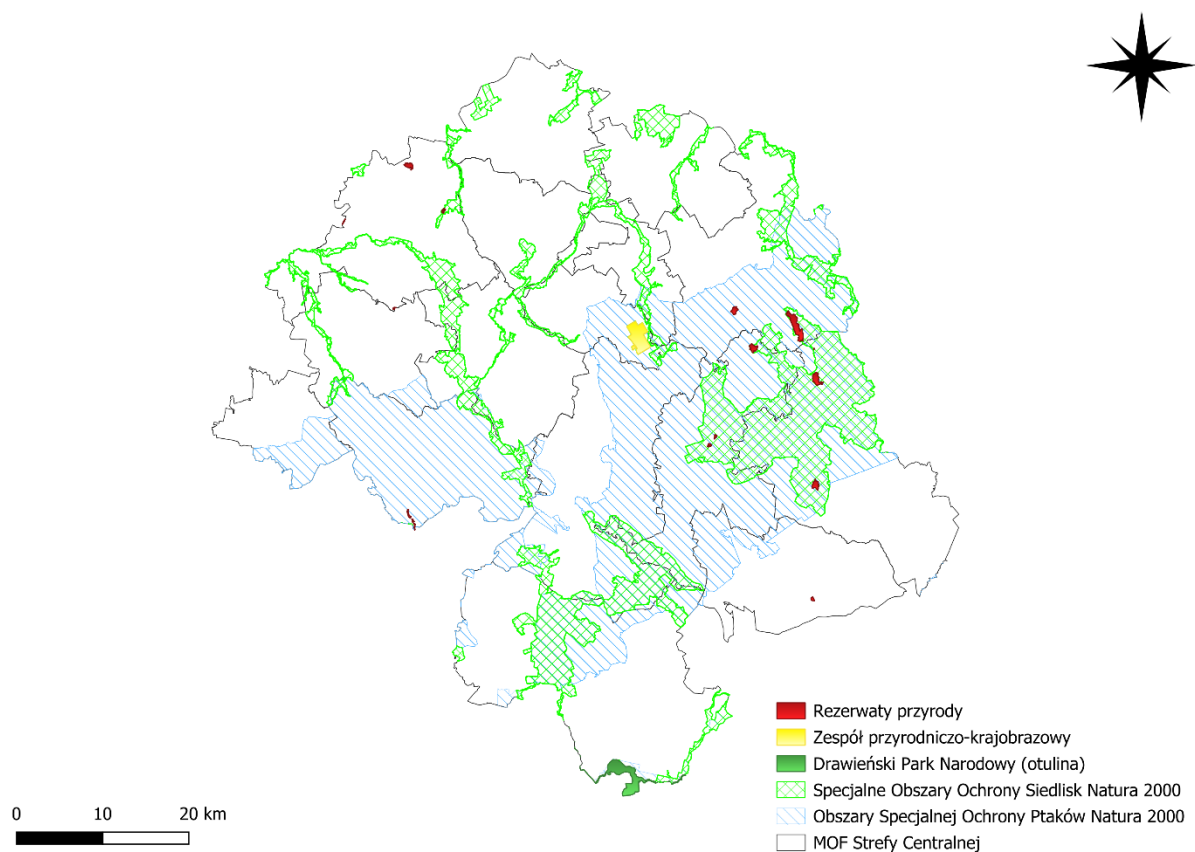
4.13. Zasoby przyrodnicze i formy ochrony przyrody

MOF Strefy Centralnej objęty jest ochroną prawną wynikającą z ustawy o ochronie przyrody. Ochrona przyrody oznacza ochronę wartości ekologicznych, naukowych, dydaktycznych, estetycznych oraz cech stanowiących o tożsamości przyrodniczej regionu. Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2023 r. poz. 1336 ze zm.) elementami środowiska objętymi ochroną na podstawie w/w ustawy są następujące formy ochrony przyrody:

- parki narodowe;
- rezerваты przyrody;
- parki krajobrazowe;
- obszary chronionego krajobrazu;
- obszary Natura 2000;
- pomniki przyrody;
- stanowiska dokumentacyjne;
- użytki ekologiczne;
- zespoły przyrodniczo-krajobrazowe;
- ochrona gatunkowa roślin, zwierząt i grzybów.

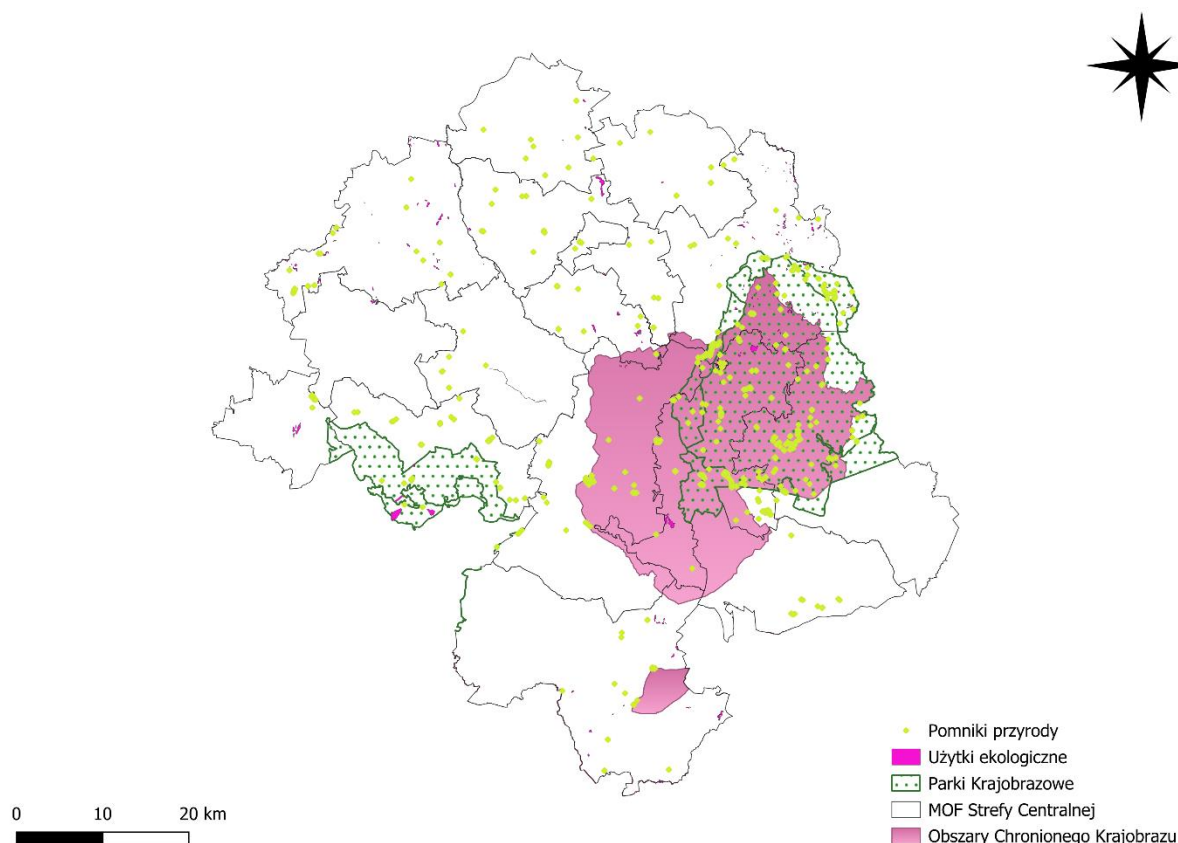
Każda z form spełnia inną rolę w polskim systemie ochrony przyrody i służy innemu celom, dlatego charakteryzuje się odmiennym reżimem ochronnym oraz zakresem ograniczeń w użytkowaniu. Formy ochrony przyrody tworzą duży i zróżnicowany zespół środków pozwalających realizować ochronę przyrody, powstały w efekcie rozwoju naukowych podstaw ochrony przyrody i jej wieloletniej praktyki.

Mapy poniżej przedstawiają obszarowe formy ochrony przyrody zlokalizowane na terenie MOF Strefy Centralnej.

Rysunek 4.12. Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000, Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków, Rezerваты przyrody, Zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz otulina Drawieńskiego Parku Narodowego na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie CRFOP

Rysunek 4.13. Parki Krajobrazowe, Obszary Chronionego Krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody punktowe na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne na podstawie CRFOP

Parki Narodowe

Na terenie MOF Strefy Centralnej znajduje się niewielki fragment otuliny Drawieńskiego Parku Narodowego.

Park Narodowy ustanowiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 kwietnia 1990 r. w sprawie utworzenia Drawieńskiego Parku Narodowego. Jego całkowita powierzchnia wynosi 11 341,97 ha, natomiast powierzchnia jego otuliny to 35 267,00 ha. Drawieński Park Narodowy to najbardziej malowniczy fragment Równiny Drawskiej, dużego obszaru sandrowego na Pojezierzu Pomorskim, zajętego przez zwarty kompleks leśny Puszczy Drawskiej, zwanej też Puszcza nad Drawą. Park narodowy, o charakterystycznym kształcie zbliżonym do litery V obejmuje dolinę rzeki Drawy i jej dopływu - Płocicznej oraz fragmenty Puszczy wraz ze śródleśnymi łąkami, torfowiskami i jeziorami. W Drawieńskim Parku Narodowym ochronie ścisłej podlega 1 391,62 ha. Są to najcenniejsze pod względem przyrodniczym fragmenty Parku. W terenie są one oznakowane niebieskimi opaskami na drzewach granicznych lub specjalnie ustawionych słupkach. Powierzchniowo dominują lasy (ekosystemy leśne) - stanowią ponad 80 proc. powierzchni Parku - przede wszystkim buczyny, łągi olszowe i olsy, a także płaty borów sosnowych. Charakterystycznymi elementami przyrody Parku są także torfowiska, oraz ekosystemy wodne i łąkowe. Drawieński Park Narodowy to ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, prawie 150 gatunków drzew i krzewów i ponad 200 różnych zespołów roślinnych.

Rezerваты Przyrody

Na terenie MOF Strefy Centralnej występuje 14 rezerwatów przyrody: powiat drawski – 7 rezerwatów, powiat łobeski – 5 rezerwatów i powiat świdwiński – 2 rezerваты, o łącznej powierzchni równej 653,7069 ha. Największym powierzchniowo jest rezerwat krajobrazowy „Dolina Pięciu Jezior” (gmina Połczyn-Zdrój), który zajmuje obszar równy 228,78 ha. Z kolei najmniejszym jest rezerwat „Brunatna Gleba” (gmina Czaplinek), którego powierzchnia to jedynie 1,1 ha. Pozostałe rezerваты na terenie MOF Strefy Centralnej to: „Torfowisko nad Jeziorem Morzysław Mały”, „Jezioro Czarnówek”, „Sośnica”, „Jezioro Prosino”, „Zielone Bagna”, „Brzozowe Bagno koło Czaplinka”, „Mszar koło Starej Dobrzycy”, „Mszar nad jeziorem Piaski”, „Źródłiskowe Zbocza”, „Wiązy Reskie”, „Bagno Iglickie” oraz „Torfowisko Toporzyk”.

Parki Krajobrazowe

Na terenie Zachodniopomorskiej Strefy Centralnej znajdują się 2 parki krajobrazowe oraz otaczające je otuliny: Iński Park Krajobrazowy oraz Drawski Park Krajobrazowy.

Iński Park Krajobrazowy – został utworzony 04.11.1981 roku na podstawie Uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Szczecinie z dnia 4 listopada 1981 r. w sprawie utworzenia Zespołu Parków Krajobrazowych Ińskiego i Szczecińskiego. Jego całkowita powierzchnia wynosi 17 793,00 ha, natomiast otulina zajmuje obszar 26 240,00 ha. Dla Parku został opracowany Plan ochrony na podstawie Rozporządzenia Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego. Celem ochrony Parku jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie jego wartości przyrodniczych, historycznych i kulturowych oraz walorów krajobrazowych w warunkach zrównoważonego rozwoju.

Drawski Park Krajobrazowy – został utworzony 24.04.1979 roku na podstawie Uchwały Nr XVI/49/79 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 24 kwietnia 1979 r. w sprawie utworzenia Drawskiego Parku Krajobrazowego. Jego całkowita powierzchnia wynosi 42 291,79 ha, natomiast otulina zajmuje obszar 20 352,51 ha. Dla Parku został opracowany Plan ochrony na podstawie Uchwały Nr XLV/543/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Drawskiego Parku Krajobrazowego. Strategiczne cele ochrony Drawskiego Parku Krajobrazowego obejmują

1. ochronę wartości przyrodniczych, w tym:
 - a. torfowisk,
 - b. zasobów wodnych, w szczególności jezior lobeliowych,
 - c. różnicowania limnologicznego jezior,
 - d. żyznej buczyny pomorskiej w pasie moren czołowych buczyny pomorskiej oraz kwaśnej buczyny,
 - e. obszarów o dużej naturalnej różnorodności faunistycznej i florystycznej, charakterystycznych dla poszczególnych środowisk naturalnych i półnaturalnych parku;
2. ochronę wartości geologicznych, w tym:
 - a. różnicowania geomorfologicznego terenu i charakterystycznych krajobrazów,
 - b. stanowisk i tras geologicznych,
 - c. stromych stoków, licznych dolin i wcięć erozyjnych z dużą liczbą nisz źródłkowych;
3. ochronę wartości historycznych i kulturowych, w tym:

- a. dziedzictwa kulturowego i historycznego obszaru pogranicza polsko-pomorskobrandenburskiego jako świadectwa wielonarodowych nawarstwień kulturowych i historycznych,
 - b. utrzymanie i wyeksponowanie zachowanych zasobów krajobrazu kulturowego i jego struktury;
4. ochronę walorów krajobrazowych, w tym:
- a. punktów i szlaków widokowych,
 - b. pojeziernych krajobrazów z otwarciami widokowymi na jeziora wraz z ich zróżnicowanymi brzegami i wyspami,
 - c. okazałych drzew, układów zieleni komponowanej: alei, szpalerów przydrożnych, założeń parkowych i cmentarnych,
 - d. zachowanie charakterystycznej fizjonomii krajobrazu Pojezierza Drawskiego oraz krajobrazu Wysoczyzny Połczyńskiej.

Obszar Chronionego Krajobrazu

Na analizowanym terenie zlokalizowany są 2 Obszary Chronionego Krajobrazu: Okolice Kalisza Pomorskiego oraz Pojezierze Drawskie.

Obszar Chronionego Krajobrazu Okolice Kalisza Pomorskiego został wyznaczony 17.11.1975 roku, na podstawie Uchwały Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu. Jego całkowita powierzchnia wynosi 2 246,60 ha. Obszar obejmuje fragment krajobrazu pojeziernego, w którym występują rozległe powierzchnie roślinności łąkowej, pastwiskowej i szuwarowej w dolinie płynącej rynną polodowcową rzeki Młyńskiej, duży kompleks roślinności niskotorfowiskowej (w dolinie lewobrzeżnego dopływu rzeki Młyńskiej) oraz jeziora: Giżyno z otaczającym je starodrzewiem buczynowym, Siekiercze - z wyjątkowo bogatą populacją grązła żółtego, Orle Małe, Bobrowo Małe, Bobrowo Duże oraz stawy rybne w dolinie rzeki Młynówki.

Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie został utworzony 17.11.1975 roku, na podstawie Uchwały Nr X/46/75 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Koszalinie z dnia 17 listopada 1975 r. w sprawie stref chronionego krajobrazu. Jego całkowita powierzchnia wynosi 92 616,40 ha. Celem dla którego utworzono obszar chroniony jest ochrona krajobrazu i walorów naturalnego Pojezierza Drawskiego i okolic. Część obszaru przebiega przez tereny Drawskiego Parku Krajobrazowego. Teren charakteryzuje się krajobrazem polodowcowym, z malowniczo położonymi akwenami wodnymi – jeziorami i ciekami wodnymi, leżącymi w dolinach i zagłębieniach terenu. Teren, który jest także pagórkowaty, a nawet momentami górzysty sprawił, że mówi się również o tym obszarze jako o „Szwajcarii Połczyńskiej”.

Obszary Natura 2000

Na terenie MOF Strefy Centralnej zlokalizowanych jest czternaście obszarów Natura 2000, w tym 10 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk oraz 4 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków. Tabela poniżej przedstawia te obszary wraz z ich charakterystyką.

Tabela 4.19. Obszary Natura 2000 na terenie MOF Strefy Centralnej

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Pow. [ha]	Kod	Rodzaj ochrony	Lokalizacja na terenie MOF Strefy Centralnej
1.	Ostoja Ińska	05.11.2004	87 710,94	PLB320008	Dyrektywa ptasia	Gmina Węgorzyno, Gmina Dobra, Gmina Drawsko Pomorskie, Gmina Kalisz Pomorski
2.	Ostoja Drawska	13.10.2007	153 906,15	PLB320019	Dyrektywa ptasia	Gmina Brzeżno, Gmina Świdwin, Gmina Połczyn-Zdrój, Gmina Czaplinek, Gmina Złocieniec, Gmina Drawsko Pomorskie, Gmina Kalisz Pomorski, Gmina Wierzchowo
3.	Lasy Puszczy nad Drawą	13.10.2007	190 279,05	PLB320016	Dyrektywa ptasia	Gmina Kalisz Pomorski
4.	Puszcza nad Gwdą	13.10.2007	77 678,90	PLB300012	Dyrektywa ptasia	Gmina Czaplinek
5.	Dorzecze Regi	29.01.2022 (przez KE: 08.02.2011)	14 827,82	PLH320049	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Węgorzyno, Gmina Łobez, Gmina Radowo Małe, Gmina Resko, Gmina Świdwin, Gmina Brzeżno, Gmina Sławoborze, Gmina Rąbino, Gmina Drawsko Pomorskie
6.	Pojezierze Ińskie	09.12.2021 (przez KE: 08.02.2011)	10 229,90	PLH320067	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Kalisz Pomorski
7.	Brzeźnicka Węgorza	04.12.2021 (przez KE: 15.01.2008)	592,16	PLH320002	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Węgorzyno, Gmina Drawsko Pomorskie
8.	Jezioro Lubie i Dolina Drawy	03.08.2021 (przez KE: 13.02.2009)	15 046,70	PLH320023	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Drawsko Pomorskie, Gmina Kalisz Pomorski, Gmina Złocieniec
9.	Jeziora Czaplineckie	28.08.2018 (przez KE: 13.02.2009)	32 249,69	PLH320039	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Złocieniec, Gmina Połczyn-Zdrój, Gmina Czaplinek
10.	Karsibórz Świdwiński	24.01.2023 (przez KE:)	587,99	PLH320043	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Brzeżno

Lp.	Nazwa	Data utworzenia	Pow. [ha]	Kod	Rodzaj ochrony	Lokalizacja na terenie MOF Strefy Centralnej
		13.02.2009)				
11.	Torfowisko Poradz	19.01.2023 (przez KE: 08.02.2011)	567,53	PLH320065	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Sławoborze
12.	Dorzecze Parsęty	26.01.2022 (przez KE: 15.01.2008)	27 710,43	PLH320007	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Rąbino, Gmina Połczyn-Zdrój, Gmina Sławoborze
13.	Bystrzyno	17.12.2021 (przez KE: 08.02.2011)	893,69	PLH320061	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Sławoborze, Gmina Rąbino, Gmina Świdwin
14.	Uroczyska Puszczy Drawskiej	09.11.2023 (przez KE: 13.02.2009)	74 768,36	PLH320046	Dyrektywa Siedliskowa	Gmina Kalisz Pomorski

Źródło: opracowanie własne na podstawie CRFOP

Pomniki przyrody

Na terenie MOF Strefy Centralnej znajduje się 445 pomników przyrody. Najwięcej pomników przyrody znajduje się w gminie Złocieniec (92 szt.), natomiast w gminie Radowo Małe nie ustanowiono żadnego pomnika przyrody.

Tabela 4.20. Pomniki przyrody na terenie MOF Strefy Centralnej

Lp.	Lokalizacja	Liczba pomników przyrody
1.	Czaplinek	72
2.	Drawsko Pomorskie	34
3.	Kalisz Pomorski	24
4.	Złocieniec	92
5.	Dobra	30
6.	Łobez	6
7.	Resko	19
8.	Węgorzyno	43
9.	Świdwin (gmina miejska)	4
10.	Świdwin (gmina wiejska)	19
11.	Połczyn-Zdrój	68
12.	Wierzchowo	13
13.	Radowo Małe	0
14.	Brzeżno	7
15.	Rąbino	6
16.	Sławoborze	8
17.	MOF Strefy Centralnej	445

Źródło: opracowanie własne na podstawie CRFOP

Użytki ekologiczne

Na terenie MOF Strefy Centralnej znajduje się 188 użytków ekologicznych. Najwięcej użytków wyznaczono w gminie Połczyn-Zdrój (110) oraz w gminie Resko (38).

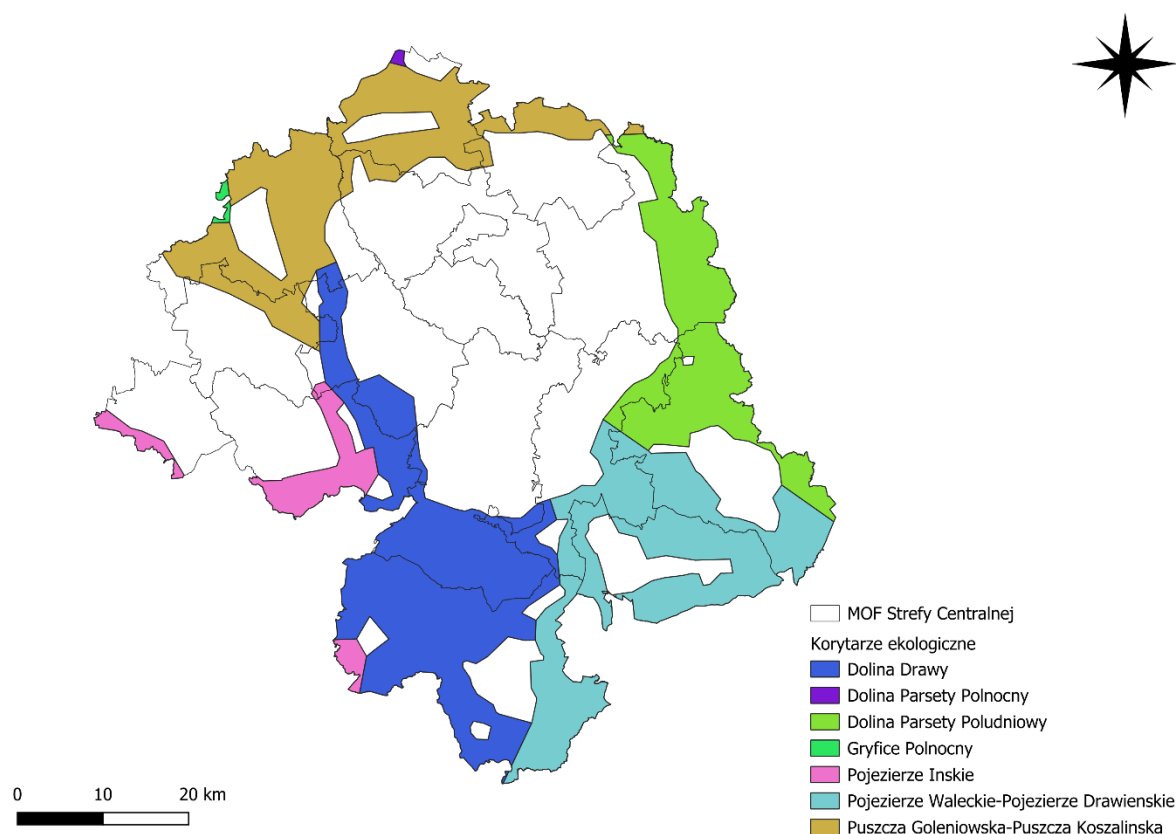
Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe

Na terenie MOF Strefy Centralnej występuje 1 Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy o nazwie „Karsibór”. Został ustanowiony 12.12.1997 roku, a jego całkowita powierzchnia wynosi 585,62 ha. Celem ochrony jest zachowanie wysokich wartości ekologicznych, biocenotycznych i unikatowych walorów przyrodniczych reprezentowanych przez licznie występujące na tym terenie zbiorowiska bagienne.

Korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne to zazwyczaj obszary niezabudowane, które stanowią naturalne ciągi powiązań przyrodniczych pomiędzy obszarami chronionymi, strefami faunistycznymi umożliwiające swobodną migrację roślin i zwierząt (doliny rzeczne, tereny podmokłe, pasma zadrzewień i zarośli śródpolnych, przydrożnych).

Zgodnie z internetową mapą korytarzy ekologicznych na terenie MOF Strefy Centralnej występuje siedem korytarzy ekologicznych, które zostały zaznaczone na poniższym rysunku.

Rysunek 4.14. Korytarze ekologiczne na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne

4.14. Obszary posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego

Zgodnie z Rejestrem zabytków województwa zachodniopomorskiego, udostępnionym przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Szczecinie, na terenie MOF Strefy Centralnej znajduje się 409 zabytków. Najwięcej zostało zidentyfikowanych w gminie Połczyn-Zdrój, zaś najmniej w gminach Wierchow i Brzeźno.

Tabela 4.21. Zabytki na terenie MOF Strefy Centralnej

Lp.	Jednostka administracyjna	Liczba zabytków nieruchomych
1.	Czaplinek	21
2.	Drawsko Pomorskie	44
3.	Kalisz Pomorski	12
4.	Złocieniec	24
5.	Dobra	33
6.	Łobez	41
7.	Resko	43
8.	Węgorzyno	46
9.	Świdwin	21
10.	Połczyn-Zdrój	49
11.	Wierzchowo	5
12.	Radowo Małe	29
13.	Brzeźno	5
14.	Rąbino	16
15.	Sławoborze	20
MOF Strefy Centralnej		409

Źródło: opracowanie własne na podstawie Rejestru zabytków województwa zachodniopomorskiego (WUOZ w Szczecinie)

Rysunek 4.15. Zabytki nieruchome na terenie MOF Strefy Centralnej

Źródło: opracowanie własne

Istotnym zagrożeniem dla elementów dziedzictwa materialnego są katastrofy naturalne, np. pożary, powodzie, wichury, które zwłaszcza w sytuacji złego zabezpieczenia zabytku mogą doprowadzić do fizycznej destrukcji obiektu. Dużym zagrożeniem, mogącym ostatecznie

spowodować całkowite zniszczenie zabytku, jest notoryczne zaniedbywanie bieżących napraw i zaniechanie koniecznych remontów, zwłaszcza obiektów znajdujących się w złym stanie technicznym. Powolne, ale długotrwałe pogarszanie się stanu technicznego zabytku prowadzi w nieunikniony sposób do destrukcji substancji zabytkowej i trwałej utraty części lub całości wartości bazowych. Przyczyną utraty wartości zabytków bywają też niefachowo prowadzone prace remontowe, adaptacyjne lub rewitalizacyjne. Czasami zabytkowe budynki, choć widać, że poddane zostały pracom remontowym, są zadbane i w dobrym stanie technicznym, jednak w trakcie prac uległy znacznym przekształceniom negatywnie wpływającym na autentyczność obiektu i posiadane wartości. Zmiany te dotyczyć mogą wielu różnorodnych aspektów, np. zubożenie wystroju architektonicznego, zmiany formy i materiału stolarki okiennej i drzwiowej, zmiany pokrycia dachu, zmiany faktury i kolorystyki tynków elewacji. Ingerencje mogą dotyczyć również bryły budynku, np. poprzez zmianę formy dachu, rozbudowy, nadbudowy itp.

W zabytkowych parkach przyczyną degradacji wartości mogą być też zmiany kompozycyjne, np. nowe rozplanowanie ciągów komunikacyjnych lub niedostosowane do charakteru parku elementy małej architektury, a także nowe, wykonane z nieodpowiednich materiałów nawierzchnie dróg i alejek. W przypadku historycznych struktur przestrzennych (zespoły budowlane oraz układy urbanistyczne i ruralistyczne) największe zagrożenia niosą zmiany związane z rozwojem miast czy wsi. Działania inwestycyjne, w wyniku których następują zmiany historycznie ukształtowanych kompozycji, m.in. rozplanowanie placów, przebieg ulic, linie zabudowy, komponowane układy zieleni, przekształcenia brył i gabarytów budynków, a także wprowadzanie w zabytkowy układ przestrzenny nowej, dysharmonijnej zabudowy powodują niekiedy nieodwracalne zmiany i całkowitą utratę wartości tych układów.

Częstym problemem rzutującym na możliwości ochrony zasobów dziedzictwa kulturowego jest nadal nieuregulowana, bądź złożona struktura prawno-własnościowa obiektów zabytkowych.

5. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY

Na podstawie diagnozy stanu środowiska MOF Strefy Centralnej i analizy planowanych działań zostały zidentyfikowane najważniejsze problemy ochrony środowiska. Celem analizy tych problemów w kontekście realizacji zintegrowanego rozwoju terytorialnego wyodrębniono wyłącznie te komponenty środowiska, na które zaplanowane inwestycje o charakterze ponadlokalnym wpływają w sposób bezpośredni. Największe oddziaływanie będzie miało miejsce na obszarach, gdzie nie istniała do tej pory żadna infrastruktura. Główne problemy ochrony środowiska zidentyfikowane zostały w następujących obszarach:

1. Klimat i powietrze,
2. Człowiek,
3. Środowisko przyrodnicze.

Tabela 5.1. Problemy ochrony środowiska

Obszar analizy	Problem	Charakterystyka problemu	Główne przyczyny występowania problemu
Klimat i powietrze	Zanieczyszczenie powietrza	Niewystarczający rozwój systemu OZE	Brak lokalnego koordynatora (operatora) działań na rzecz szerokiego wykorzystania OZE do produkcji taniej, zielonej energii, (klaster energetyczny). Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Słabość lokalnego kapitału do finansowania przedsięwzięć związanych z OZE i transformacją energetyczną. Niski stopień wiedzy wśród mieszkańców, urzędników i przedsiębiorców o możliwości wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla potrzeb gospodarczych i komunalnych.
	Negatywne skutki zmian klimatycznych	Większa częstotliwość i dokuczliwość suszy, powodzi i wichur	Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. Niewystarczający poziom rozwoju systemu gospodarki odpadami – selektywna zbiórka odpadów. Brak systemowych rozwiązań dla ponownego wykorzystania wody - zbiorniki retencyjne. Niewystarczający system gospodarki obiegu zamkniętego. Brak systemowych rozwiązań dla zatrzymania wód powierzchniowych, zapobiegania obniżania wód powierzchniowych, zapobiegania obniżania poziomu wód gruntowych, ponownego wykorzystania wody – zbiorniki retencyjne,

Obszar analizy	Problem	Charakterystyka problemu	Główne przyczyny występowania problemu
			mała retencja i inne.
Człowiek	Mała atrakcyjność osiedleńcza obszaru	Niekorzystne zmiany demograficzne i zjawiska społeczne	Depopulacja. Niski przyrost naturalny. Starzenie się społeczności lokalnej. Emigracja. Wysoka przestępczość i poziom patologii społecznych. Poczucie ogólnego braku bezpieczeństwa (socjalnego, zdrowotnego, przed przemocą, przed utratą pracy).
		Niekorzystna dostępność komunikacyjna	Niewystarczający system komunikacji/transportu publicznego. Niewystarczająca sieć dróg i kolei o wysokich parametrach technicznych i eksploatacyjnych. Słaba dostępność do głównych miast województwa: Szczecina i Koszalina. Niedostępność szerokopasmowego Internetu na wsi. Słabo rozwinięta infrastruktura rowerowa, jako alternatywnego środka transportu.
		Wyższa konkurencyjność usług publicznych oferowanych poza obszarem	Utrudniony dostęp do służby zdrowia. Niska jakość usług publicznych.

Obszar analizy	Problem	Charakterystyka problemu	Główne przyczyny występowania problemu
			Ubóstwo społeczne. Brak mieszkań o odpowiednim standardzie. Słaba oferta kulturalna. Niedostosowanie oferty edukacyjnej do potrzeb rynku pracy. Brak przygotowania JST do organizowania i wspierania różnorodnych form rozwoju budownictwa mieszkaniowego.
Środowisko przyrodnicze	Utrzymująca się zła jakość kluczowych komponentów środowiska	Zły stan JCWP rzecznych oraz jeziornych na terenie MOF Strefy Centralnej	Eutrofizacja jezior oraz spływy zanieczyszczeń z obszaru gminy. Częste awarie na sieci kanalizacyjnej.

Źródło: opracowanie własne

5.1. Wpływ planowanych działań na istniejące problemy ochrony środowiska

Działania wpisane do Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej będą adekwatną odpowiedzią na istniejące na omawianym obszarze problemy środowiskowe, ponieważ ich określenie zostało poprzedzone analizą oraz badaniem opinii społeczności lokalnych.

Zdiagnozowane problemy w obszarze środowiska przyrodniczego zostaną częściowo rozwiązane poprzez wsparcie rozwoju obiektów niebiesko-zielonej infrastruktury. Wszystkie inwestycje uwzględniające działania termomodernizacji wpłyną pozytywnie na jakość powietrza atmosferycznego oraz samopoczucie i stopień zadowolenia mieszkańców.

Wskazane przez lokalną społeczność problemy dotyczące niekorzystnej dostępności komunikacyjnej będą naprawiane poprzez realizację wyznaczonych działań. W ramach przewidzianych inwestycji powstaną spójne sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, co pozwoli na stworzenie alternatywy komunikacyjnej z jednoczesnym zwiększeniem dostępności miejsc dotychczas nieosiągalnych.

Wszelkie działania związane z zaplanowanymi inwestycjami uwzględniającymi rozwój infrastruktury turystycznej oraz rozbudowy istniejących miejsc rekreacji, przysłużą się zarówno mieszkańcom, jak i turystom. Dodatkowo pozwolą zminimalizować negatywne skutki korzystania „na dziko” z atrakcyjnych przyrodniczo miejsc, co będzie w sposób pozytywny oddziaływać na istniejące na omawianym obszarze formy ochrony przyrody.

Poprawa jakości i dostępności kształcenia wpłynie pozytywnie na edukację najmłodszych pokoleń, co w przyszłości pozwoli zminimalizować problemy wynikające z niskiego poziomu przedsiębiorczości mieszkańców.

5.2. Adaptacja do zmian klimatu oraz ekstremalnych zjawisk pogodowych

Obserwuje się następujące główne tendencje zmian klimatycznych Polski, które dotyczą również MOF Strefy Centralnej:

- od końca XIX wieku klimat wykazuje systematyczną tendencję do wzrostu temperatury powietrza z znaczącym wzrostem od roku 1989;
- opady nie wykazują jednokierunkowych tendencji i charakteryzują się okresami mniej lub bardziej wilgotnymi; zmieniła się struktura opadów głównie w ciepłej porze roku; opady są bardziej gwałtowne, krótkotrwałe, niszczycielskie powodujące coraz częściej gwałtowne powodzie; zanikają opady poniżej 1 mm/dobę;
- w ciągu ostatnich 60 lat obserwuje się rosnącą częstotliwość zjawiska suszy, w latach 1951–1981 na terenie Polski susze wystąpiły 6 razy, a w latach od 1982 do 2011 – 18 razy; od początku XXI wieku tj. w latach 2001–2011, susze wystąpiły 9 razy w różnych okresach roku; bezpośrednie przyczyny występowania suszy w Polsce to utrzymujące się przez ponad 10 dni okresy bezopadowe z niską temperaturą powietrza w zimie – przy braku opadów i pokrywy śnieżnej, utrzymywanie się w okresie wiosenno-letnim wysokiej temperatury z silną insolacją słoneczną, brakiem opadów i bardzo słabym wiatrem oraz długimi okresami trwania od 15 do 20 dni;
- skutkami ocieplania się klimatu jest wzrost występowania groźnych zjawisk pogodowych (susze, wiatry huraganowe i trąby powietrzne oraz grad);
- od 2005 r. wystąpiło w Polsce 11 huraganów, w których prędkości wiatru okresowo przekraczały 30–35 m/s;
- tendencje wzrostowe fal upałów (ciągi dni z maksymalną temperaturą dobową powietrza $\geq 30^{\circ}\text{C}$ utrzymującą się przez co najmniej 3 dni);
- spadek liczby dni mroźnych w ciągu roku, co wpływa na skrócenie zalegania lub brak pokrywy śnieżnej, co bezpośrednio przekłada się na reżim wodny oraz zmniejszenie zasobów wód podziemnych i erozję gleb.

Wyniki badań naukowych wskazują, że zmiany klimatu stanowią realne zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju wielu krajów, w tym także dla Polski. Dlatego też skutki zmian klimatu stały się przedmiotem zainteresowania społeczności międzynarodowej oraz rządów, które od wielu lat rozważają istotną kwestię odpowiedniego dostosowania się do obecnych i przyszłych skutków tych zmian. Krajowa polityka adaptacyjna opiera się na dokumencie pn. „Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA 2020). Opracowanie SPA 2020 wpisuje się w działania na rzecz osiągnięcia celu nadrzędnego Białej Księgi - Adaptacja do zmian klimatu: Europejskie ramy działania, COM(2009)147 oraz unijnej strategii adaptacji do zmian klimatu, jakim jest poprawa odporności państw członkowskich na aktualne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym lepsze przygotowanie do ekstremalnych zjawisk klimatycznych i pogodowych oraz redukcja kosztów społeczno-ekonomicznych z tym związanych. SPA 2020 wskazuje cele i kierunki działań adaptacyjnych, które należy podjąć w najbardziej wrażliwych sektorach i obszarach w okresie do roku 2020: gospodarce wodnej, rolnictwie, leśnictwie, różnorodności biologicznej i obszarach prawnie chronionych, zdrowiu,

energetyce, budownictwie, transporcie, obszarach górskich, strefie wybrzeża, gospodarce przestrzennej i obszarach zurbanizowanych. Wrażliwość tych sektorów została określona w oparciu o przyjęte dla SPA scenariusze zmian klimatu. Zaproponowano cele, kierunki działań oraz konkretne działania, które korespondują z dokumentami strategicznymi. Do podstawowych działań o charakterze horyzontalnym, tj. takich, które powinny być realizowane we wszystkich województwach należą:

- edukacja społeczeństwa w zakresie spodziewanych zmian i ograniczenia ich skutków,
- monitoring zmian wrażliwości gospodarki i społeczeństwa oraz postępu we wdrażaniu strategii adaptacyjnej,
- planowanie przestrzenne na poziomie regionalnym i lokalnym z uwzględnieniem zmian klimatu i adaptacji,
- rozwój usług zdrowotnych ze szczególnym uwzględnieniem wrażliwości mieszkańców na występowanie fal upałów,
- ograniczenie skutków zagrożeń w rolnictwie, lasach i ekosystemach wynikających z pojawiania się inwazyjnych szkodników i chorób, a także uwzględnienie przystosowania gatunkowego lasów do oczekiwanego wzrostu temperatury w procesie zalesień,
- właściwe gospodarowanie na obszarach rolnych, chronionych, górskich (wsparcie technologiczne gospodarstw oraz doradztwo technologiczne uwzględniające aspekty dostosowania budownictwa i produkcji rolnej do zmieniających się warunków klimatycznych),
- modernizacja systemu energetycznego uwzględniająca zwiększone ryzyko występowania zjawisk ekstremalnych,
- uwzględnienie trendów klimatycznych i gospodarczych w procesie projektowania i budowy infrastruktury transportowej,
- uwzględnienie konieczności zapewnienia korytarzy wentylacyjnych w miastach i kotlinach górskich w celu ograniczenia skutków rozwoju wyspy ciepła i wzrostu koncentracji zanieczyszczeń powietrza oraz zwiększania obszarów wodnych i zieleni w miastach.

Jako główne konsekwencje ocieplania klimatu należy wskazać wpływ na wiele sektorów gospodarki i społeczeństwo poprzez oddziaływanie na fizyczne i biologiczne składniki ekosystemów, takie jak: woda, gleba, powietrze i różnorodność biologiczna. Ekstremalne zjawiska klimatyczne powodują znaczne straty społeczne i gospodarcze. Uderzają one w infrastrukturę (budynki, transport, dostawy energii i wody), stwarzając szczególne zagrożenie użytkowania ziemi na gęsto zaludnionych obszarach. Sytuacja ta może ulec pogorszeniu w związku z podnoszeniem się poziomu morza. Wraz ze wzrostem częstotliwości występowania ekstremalnych zjawisk pogodowych może nastąpić wzrost zachorowań i przypadków śmiertelnych związanych z warunkami pogodowymi tj. nadmierna śmiertelność z powodu upałów, występowanie inwazyjnych nosicieli chorób zakaźnych. Zmiany klimatu będą stanowić zagrożenie dla dobrostanu zwierząt, a także wpływać na zdrowie roślin poprzez stwarzanie sprzyjających warunków dla nowych lub migrujących organizmów szkodliwych. Jak podaje portal Klimada, transport – to jedna z najbardziej wrażliwych na zmiany klimatu dziedzina gospodarki. Wrażliwość na warunki klimatyczne należy rozpatrywać z punktu widzenia trzech podstawowych elementów tj. infrastruktura, środki transportu oraz komfort socjalny. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa obiektów budowlanych, w tym także obiektów infrastruktury transportowej, jest zapisany w ustawie – Prawo budowlane. We wszystkich rozpatrywanych rodzajach transportu (w tym przede wszystkim drogowego) występują obiekty

inżynierskie: zaplecze techniczne i infrastruktura towarzysząca. O ile urządzenia transportowe (w zakresie: rozwiązań materiałowo-konstrukcyjnych, warunków użytkowania, stosowanego paliwa i materiałów eksploatacyjnych) można na bieżąco dostosować do zmieniających się warunków, o tyle w odniesieniu do infrastruktury transportowej, która jest budowana na długi okres funkcjonowania (np. 100 lat), zdefiniowanie wrażliwości na zmiany oraz działania adaptacyjne należy sukcesywnie wprowadzać z dużym wyprzedzeniem.

W ramach Projektu Strategii zdiagnozowano niewystarczające dotychczas działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu na terenie MOF Strefy Centralnej. Realizacja wskazanych działań pozwoli nie tylko na wyeliminowanie istniejących problemów, ale również na właściwe przygotowanie obszaru do rozwijających się zmian klimatycznych.

6. POTENCJALNE ZMIANY ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI STRATEGII ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO STREFY CENTRALNEJ

Głównym założeniem realizacji działań ujętych w Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej jest podjęcie inwestycji ponadlokalnych, które wpiszą się w określoną wizję i będą odpowiedzią na istniejące problemy oraz potrzeby, przy jednoczesnym rozwoju wykrytych potencjałów i powiązań funkcjonalnych. Plany opisane w strategii zakładają wzrost integracji Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej w wymiarach społecznym, gospodarczym, przestrzennym i środowiskowym.

Inwestycje zaplanowane w projekcie Strategii są istotne ze względu na potrzeby mieszkańców w zakresie: poprawy warunków do rozwoju przedsiębiorczości, jakości i dostępności usług publicznych, zwiększenia efektywności energetycznej, dostosowania się do zmieniających się warunków klimatycznych, ale również dla przyjezdnych w zakresie: rewitalizacji obszarów zdegradowanych czy rozbudowy miejsc cennych przyrodniczo i historycznie.

Projekt dokumentu zakłada realizację zadań dotyczących poprawy dostępności alternatywnych, nisko lub zeroemisyjnych środków transportu, uwzględniając również łatwiejszy dostęp do miejsc cennych przyrodniczo (jako element atrakcyjny dla turystów). Przewidziano także zadania, które pozwolą wzmocnić i stworzyć nowe powiązania gospodarcze, a także wyeliminować nierówności między poszczególnymi obszarami MOF Strefy Centralnej. Wdrożenie działań przewidzianych w projekcie Strategii, będzie miało zatem wymiar społeczny i gospodarczy, ale także prośrodowiskowy. Najistotniejszy skutek, który wynikałby z zaniechania realizacji Strategii dotyczy braku alokacji środków dla projektów przewidzianych do wsparcia w ramach środków zewnętrznych, braku poprawy obszarów problematycznych, a tym samym pogorszenia jakości życia i środowiska na terenie MOF Strefy Centralnej.

Brak realizacji zadań wyznaczonych w „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej” może przyczynić się do wzrostu presji komunikacji samochodowej oraz gospodarki wodno - ściekowej na środowisko. Może mieć to szczególnie wpływ na wzrost zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery, a także gazów cieplarnianych powstających w ramach działań transportowych, zwiększoną emisję hałasu

do środowiska, jak również zwiększenie zagrożenia rozwoju chorób cywilizacyjnych takich jak otyłość czy nadciśnienie, oraz zagrożenie dla środowiska wodno – gruntowego. Na poziomie długofalowym negatywne oddziaływanie polegające na wzmożonej emisji zanieczyszczeń do powietrza prowadzić będzie do zaburzenia funkcjonowania środowiska jako całości. Coraz częściej występujące nadzwyczajne zagrożenia środowiska, zmiany klimatu i zdarzenia ekstremalne powodować będą zarówno zmiany funkcjonowania ekosystemów, zmiany stosunków wodnych, tym samym nieodwracalne lub trudno odwracalne zmiany pokrycia terenu, zmiany procesów glebotwórczych (wyjaławianie gleb, stepowanie).

Rezygnacja z realizacji planowanych w Strategii ZIT zadań uniemożliwi realizację celu nadrzędnego oraz celów strategicznych, co wpłynie bezpośrednio na atrakcyjność regionu (zarówno dla mieszkańców, jak i turystów).

Zaniechanie realizacji Strategii ZIT będzie miało wpływ na pogorszenie warunków mieszkaniowych, rozwojowych i wypoczynkowych na omawianym terenie.

Jednoznacznie można stwierdzić, iż zaniechanie realizacji założeń zawartych w projekcie Strategii, pozwoli uniknąć negatywnego wpływu niektórych z projektów wykazanego w prognozie oddziaływania na środowisko, lecz brak ich realizacji może mieć inne poważniejsze negatywne skutki dla środowiska.

7. PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIA, W TYM ODDZIAŁYWANIA BEZPOŚREDNIE, POŚREDNIE, WTÓRNE I SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE, NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO

W trakcie realizacji zaplanowanych przedsięwzięć mogą wystąpić szczególne aspekty oddziaływania na środowisko. Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano wszystkie zaplanowane zadania zarówno inwestycyjne jak i pozainwestycyjne, które zostały przedstawione w projekcie Strategii terytorialnych ZIT MOF Strefy Centralnej.

Próbę identyfikacji i oceny przewidywanych oddziaływań poszczególnych zadań na środowisko dokonano w tabeli uwzględniając:

- Charakter oddziaływania: pozytywne, możliwe negatywne, znaczące negatywne, pozytywne za wyjątkiem etapu realizacji, dla którego prognozuje się możliwe negatywne oddziaływanie, brak oddziaływania/oddziaływanie obojętne,
- Bezpośredniość oddziaływania: bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, prawdopodobne,
- Okres oddziaływania: krótkoterminowe, średnioterminowe, długoterminowe,
- Częstotliwość oddziaływania: stałe, chwilowe,
- Intensywność przekształceń: nieistotne, nieznaczne, zauważalne, duże, zupełne,

- Trwałość przekształceń: nieodwracalne, częściowo odwracalne, odwracalne.

Ocena została dokonana na podstawie symulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

- Biotyczne elementy środowiska (różnorodność biologiczną, zwierzęta oraz siedliska roślinności, grzybów i porostów),
- Obszary Natura 2000 oraz ich integralność,
- Pozostałe formy ochrony przyrody (Park Narodowy, Parki Krajobrazowe, rezerваты przyrody, Obszary Chronionego Krajobrazu, użytki ekologiczne, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, pomniki przyrody),
- Korytarze ekologiczne,
- Ludzi,
- Wody;
- Powietrze,
- Powierzchnię ziemi i zasoby naturalne,
- Klimat i jego zmiany,
- Zabytki, dobra materialne i krajobraz.

Analizując zestawienie przedstawione w poniższej tabeli należy pamiętać, że dokonana ocena z uwagi na ogólny charakter analizowanej Strategii w dużej mierze ma charakter czysto teoretyczny – dlatego też przy opisach znaczących oddziaływań celowo używane jest określenie „prawdopodobnie”. W ocenie tej, nie wartościowano wielkości poszczególnych oddziaływań tylko analizowano możliwość ich wystąpienia.

Określenie zmian stanu środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w Strategii przy braku informacji o sposobie i dokładnych miejscach realizacji poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo trudne. Biorąc jednak pod uwagę, że większość z planowanych zadań inwestycyjnych wymagać będzie przeprowadzenia postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w odniesieniu do konkretnych warunków środowiskowych przyjęto, że na tym etapie wystarczające będzie omówienie typowych oddziaływań i ich potencjalnych skutków środowiskowych.

Oddziaływania pozytywne to takie, których realizacja prowadzi do poprawy stanu środowiska.

Oddziaływanie możliwe negatywne to rodzaj oddziaływania, które może ale nie musi doprowadzić do powstania negatywnych (szkodliwych) skutków wynikających z realizacji inwestycji. To czy się pojawi w dużej mierze zależy będzie od właściwego przygotowania dokumentacji oraz prowadzenia robót w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami i zasadami.

Jako oddziaływanie negatywne znaczące należy rozumieć takie oddziaływanie, które prowadzi do ujemnych skutków, pomniejsza wartość środowiska i jego składników. Przewidzenie możliwości pojawienia się takiego oddziaływania powinno wiązać się z określeniem działań zapobiegawczych lub wskazaniem wariantu alternatywnego, którego możliwa negatywna ingerencja nie będzie tak znaczna.

W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu, jaki się rozważa, może mieć ostateczny pozytywny wpływ na analizowany element, lecz etap realizacji danej inwestycji będzie wiązał się z powstaniem zwykle chwilowych, negatywnych lecz nieznacznych oddziaływań.

W niniejszej analizie określono również wskaźnik „-„ – jako brak zauważalnego oddziaływania lub oddziaływanie obojętne. W rzeczywistości trudno jest znaleźć przypadek, gdy brak jest jakichkolwiek oddziaływań. Zawsze można określić powiązania, które będą wpływać negatywnie lub pozytywnie na dany komponent środowiska. Lecz w celu uproszczenia i przedstawienia braku zauważalnego oddziaływania zaplanowanego zadania na środowisko wprowadzono wskaźnik „-„.

Kolorem niebieskim oznaczono natomiast te działania, które zostały ujęte na liście projektów priorytetowych (lista podstawowa).

Objaśnienia do macierzy:

	Oddziaływanie pozytywne
	Oddziaływanie możliwe negatywne
	Oddziaływanie negatywne znaczące
	Oddziaływanie ostatecznie pozytywne, lecz możliwe nieznaczące negatywne na etapie realizacji
-	Brak zauważalnego oddziaływania / oddziaływanie obojętne

Skrót w macierzy	Wskaźnik
Bezpośredniość oddziaływania	
B	bezpośrednie
P	pośrednie
W	wtórne
S	skumulowane
PR	prawdopodobne
Okres oddziaływania	
>	krótkoterminowe
>>	średnioterminowe
>>>	długoterminowe
Częstotliwość oddziaływania	
<->	stałe
0	chwilowe
Intensywność przekształceń	
NT	nieistotne
NZ	nieznaczące
ZW	zauważalne
D	duże
ZUP	zupełne
Trwałość przekształceń	
ODW	Odwracalne
ODW CZ.	Częściowo odwracalne
NIEODW.	nieodwracalne

Tabela 7.1. Ocena ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska i na człowieka zadań przewidzianych do realizacji

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
1.	Poprawa jakości i dostępności kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych powiatu drawskiego wraz z doposażeniem pracowni.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
2.	Poprawa jakości i dostępności kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych wraz z doposażeniem pracowni w powiecie świdwińskim.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
3.	Poprawa jakości i dostępności kształcenia zawodowego w szkołach ponadpodstawowych wraz z doposażeniem pracowni w powiecie łobeskim.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
4.	Modernizacja bazy szkoleniowej i warsztatowej oraz przebudowa i rozbudowa pracowni hotelarskiej w Zespole Szkół w Łobzie, zgodnych z potrzebami lokalnego rynku.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
5.	Poprawa infrastruktury szkolnictwa zawodowego w powiecie drawskim poprzez tworzenie i rozwój warsztatów	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	– etap II.										
6.	Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych poprzez budowę zespołu budynków warsztatów szkolnych ze stacją diagnostyczną, garażami oraz halą upraw wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu Zespołu Szkół Rolniczych w Świdwinie.	P > 0 NZ NIEODW.	-	-	-		-	P > 0 NZ ODW.	P > 0 ZW ODW CZ.	-	P >, >>> 0, <-> D ODW CZ.
7.	Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych poprzez doposażenie Centrum Nauki Cordis w Świdwinie – etap I.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
8.	Poprawa infrastruktury szkolnictwa zawodowego w Powiecie Drawskim poprzez tworzenie i rozwój warsztatów - etap II.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
9.	Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych Centrum Nauki Cordis – II etap.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
10.	Cyfryzacja usług publicznego transportu zbiorowego na obszarze Strefy Centralnej.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW	-	-	-	-	-

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
						ODW CZ.					
11.	Zespół opiekuńczo-mieszkalny w Mielenku Drawskim.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
12.	Rozwój Centrum Usług Społecznych w Resku oraz usług świadczonych społeczności lokalnej.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
13.	Rozwój działalności Centrum Usług Społecznych w Gminie Świdwin.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
14.	PGR - "Pomoc Generuje Rozwój"	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
15.	Rozwój usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych w formie zdeinstytucjonalizowanej w Domu Pomocy Społecznej w Resku.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	-	-	-	-
16.	Rozwój usług transportu indywidualnego door - to - door na terenie Powiatu Łobeskiego	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	P >>> <-> NZ	-	P >>> <-> NZ	-

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
17.	Rozwój działalności Centrum Usług Społecznych w Gminie Świdwin.										
18.	Zwiększenie efektywności energetycznej trzech budynków użyteczności publicznej w gminie Radowo Małe poprzez ich termomodernizację.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
19.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 i budynku Publicznego Przedszkola Nr 1 w Świdwinie poprzez ich termomodernizację.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
20.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Starostwa Powiatowego w Drawsku Pomorskim poprzez termomodernizację.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	P >>> <-> NZ ODW CZ.	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
21.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków szkół podstawowych na terenie Gminy Kalisz Pomorski poprzez ich termomodernizację oraz montaż instalacji fotowoltaicznej i pomp ciepła.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	P >>> <-> NZ ODW CZ.	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
22.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku	P, B >, >>>	-	-	-	P >>>	P >>>	B >, >>>	P >, >>>	B >>>	B >>>

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	Starostwa Powiatowego w Łobzie poprzez jego termomodernizację.	0, <-> NZ ODW CZ.				<-> ZW. ODW CZ.	<-> NZ ODW.	0, <-> NZ ODW CZ.	0, <-> NZ ODW CZ.	<-> ZW. ODW CZ.	<-> ZW. ODW.
23.	Modernizacja energetyczna budynków publicznych na terenie gminy Czaplinek.	P >>> <-> NZ ODW.	P >>> <-> NZ. ODW.	P >>> <-> NZ. ODW.	-	P >>> <-> ZW. ODW.	P >>> <-> NZ ODW.	B >>> <-> ZW. ODW.	P >>> <-> NZ ODW.	B >>> <-> ZW. ODW.	B >>> <-> ZW. ODW.
24.	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Świdwinie poprzez termomodernizację i wymianę źródeł ciepła.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW.
25.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Świdwin poprzez ich termomodernizację.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW.
26.	Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizację hali sportowej w Węgorzynie poprzez termomodernizację.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >>> <-> NZ. ODW.	P >>> <-> NZ. ODW.	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW.
27.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynku CUS w Resku poprzez termomodernizację, wymianę istniejącego źródła ciepła na pompę ciepła wraz z	P >>> <-> NZ ODW.	-	-	-	P >>> <-> ZW ODW.	P >>> <-> NZ ODW.	B >>> <-> ZW. ODW.	P >>> <-> NZ ODW.	B >>> <-> ZW. ODW.	B >>> <-> ZW. ODW.

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	przebudową instalacji c.o. i c.w.u oraz montażem instalacji fotowoltaicznej.										
28.	Zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej powiatu świdwińskiego poprzez termomodernizację i/lub wymianę źródeł ciepła.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >>> <-> NZ. ODW.	P >>> <-> NZ. ODW.	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
29.	Termomodernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Wojska Polskiego 27 w Świdwinie	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
30.	„Budowa/przebudowa obiektów infrastruktury transportu zbiorowego na obszarze Strefy Centralnej” tworzą następujące zadania: 1. Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych poprzez budowę stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych w Resku. 2. Rozbudowa infrastruktury technicznej i wiat przystankowych oraz budowa stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych na terenie gminy Rąbino.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW CZ.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	B >, >>> 0, <-> ZW ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW CZ.	B >, >>> 0, <-> ZW ODW CZ.

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	3. Budowa centrum przesiadkowego w mieście uzdrowiskowym Połczyn-Zdrój. 4. Budowa punktu przesiadkowego i stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych w Brzeźnie 5. Budowa, rozbudowa lub modernizacja infrastruktury przystanków autobusowych na terenie Powiatu Łobeskiego. 6. Rozbudowa punktów przesiadkowych i wiat przystankowych na terenie miasta i gminy Czaplinek										
31.	Zakup autobusów niskoemisyjnych/elektrycznych wraz z budową zaplecza technicznego dla potrzeb proekologicznego, zbiorowego transportu publicznego na obszarze „Strefy Centralnej” tworzą następujące zadania: 1. Modernizacja zaplecza technicznego poprzez zakup wyposażenia do obsługi pojazdów zero i niskoemisyjnych na terenie bazy PKS Złocieniec. 2. Zakup autobusów zero lub/i	P >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	P >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	P >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	-	B >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	P >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	P >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	P >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	B >>> <-> >>> NZ ODW CZ.	B >>> <-> >>> NZ ODW CZ.

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	niskoemisyjnych dla miasta Świdwin.										
32.	"Rozwój sieci dróg rowerowych na obszarze Strefy Centralnej" tworzą następujące zadania: 1. Budowa drogi rowerowej po nieistniejącym trakcie kolejowym Sławoborze – Białogard 2. Zagospodarowanie miejsc obsługi turystów w Czaplunku wzdłuż trasy rowerowej "Trasa Pojezierzy Zachodnich". 3. Budowa infrastruktury turystycznej przy drodze rowerowej na terenie Gminy Wierzchowo. 4. Budowa punktów obsługi podróży przy drodze rowerowej - "Stary Kolejowy szlak" oraz "Trasa Pojezierzy Zachodnich" wraz z modernizacją infrastruktury starej stacji wodnej w Złocieńcu.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NT ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NT ODW CZ.	P, B >, >>> 0, <-> NT ODW CZ.		B >>> <-> ZW ODW CZ.
33.	"Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczeniach rzek Drawy i Regi" tworzą następujące zadania:	B >, >>> 0, <-> ZW.	B >, >>> 0, <-> NZ	B >, >>> 0, <-> NZ	-	B >>> <-> D	P, B >, >>> 0, <-> NZ	P >, >>> 0, <-> NZ	P, B >, >>> 0, <-> NZ	-	B >>> <-> ZW

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	1. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Bukowiec. 2. Zagospodarowanie nabrzeży jeziora Głębokie i Okrzeja. 3. Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Prostyni o centrum obsługi turystów- szlakiem Drawy. 4. Budowa trasy turystycznej w obrębie jezior Brzeźno Małe i Wilczkowo. 5. Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno	ODW CZ.	ODW. CZ.	ODW. CZ.		ODW CZ.	ODW CZ.	ODW CZ.	ODW CZ.		ODW CZ.
34.	"Przebudowa, remont, adaptacja i wyposażenie zabytkowych obiektów na potrzeby związane z rozwojem kultury i turystyki na obszarze Strefy Centralnej" tworzą następujące zadania: 1. Adaptacja złocienieckiego spichlerza jako centrum aktywności lokalnej i turystycznej. 2. Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca. 3. Odbudowa zabytkowego	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.	-	P > 0 NZ	P, B > 0 NZ	-	B >>> <-> D ODW CZ.

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
	układu urbanistycznego wzgórza zamkowego w Złocieńcu. 4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach przebudowy zabytkowego centrum Czaplinka. 5. Modernizacja Świdwińskiego Zamku w celu zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej. 6. Modernizacja i przebudowa infrastruktury zabytkowego Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju. 7. Przebudowa przestrzeni publicznych w zabytkowym układzie urbanistycznym Połczyna-Zdroju. 8. Adaptacja zabytkowego budynku przy ulicy Kościuszki 14a w Resku na Regionalną Izbę Pamięci wraz z zagospodarowaniem terenu.										
35.	Koszty funkcjonowania Biura ZIT	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Prace konserwatorskie w parkach zabytkowych w gminie Węgorzyno.	-	-	-	-	P >>> <->	-	-	-	-	B >>> <->

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
						ZW NIEODW.					ZUP NIEODW.
37.	Utworzenie centrum obsługi turystów w nowobudowanej świetlicy w Cieszynie wraz z zagospodarowaniem terenu.	-	-	-	-	B >>> <-> ZW ODW.	-	-	-	-	-
38.	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie gminy Resko.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P, B >, >>> 0, <-> ZW ODW CZ.	B >, >>> 0, <-> D NIEODW.	B >, >>> 0, <-> ZW ODW. CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ	P >, >>> 0, <-> NZ	P >, >>> 0, <-> NZ	P >>> <-> ZW	B >, >>> 0, <-> ZUP NIEODW.
39.	Zagospodarowanie terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku.	B > 0 NZ	B >, >>> 0, <-> NZ	B >, >>> 0, <-> NZ	-	B >>> <-> ZW	B >, >>> 0, <-> ZW	-	-	-	B >>> <-> ZW
40.	Zagospodarowanie kąpieliska nad jez. Czaplino w Czaplinku.	-	P >, >>> 0, <-> NZ	P >, >>> 0, <-> NZ	-	B >>> <-> ZW	P >>> <-> NZ	-	-	-	B >>> <-> ZW
41.	Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku.	-	P >, >>> 0, <-> ZW	P >, >>> 0, <-> ZW	-	B >>> <-> D	-	P > 0 NZ	P > 0 NZ	-	B >>> <-> ZW
42.	Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).	P, B >, >>> 0, <-> NZ NIEODW.	P, B >, >>> 0, <-> NZ NIEODW.	P, B >, >>> 0, <-> NZ NIEODW.	-	B >, >>> 0, <-> ZW NIEODW.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-
43.	Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).	P, B >, >>> 0, <->	P, B >, >>> 0, <->	P, B >, >>> 0, <->	-	B >, >>> 0, <->	P >, >>> 0, <->	P >, >>> 0, <->	P >, >>> 0, <->	-	B >, >>> 0, <->

Lp.	Opis działania/przedsięwzięcia	Przewidziane znaczące oddziaływanie na poszczególne komponenty									
		Biotyczne elementy środowiska	Obszary Natura 2000	Pozostałe formy ochrony przyrody	Korytarze ekologiczne	Ludzie	Wody	Powietrze	Powierzchnia Ziemi i zasoby naturalne	Klimat i jego zmiany	Zabytki, dobra materialne i krajobraz
		NZ NIEODW.	NZ NIEODW.	NZ NIEODW.		ZW NIEODW.	NZ ODW CZ.	NZ ODW CZ.	NZ ODW CZ.		ZW NIEODW.
44.	Wzmocnienie służb ratownictwa w obszarze Strefy Centralnej, poprzez zakup sprzętu i wyposażenia (projekt partnerski).	-	-	-	-	B >>> <-> ZW	-	-	-	-	-
45.	Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.	P, B > 0 ZW NIEODW.	P, B > 0 ZW NIEODW.	P, B > 0 ZW NIEODW.	P, B > 0 ZW NIEODW.	B >, >>> 0, <-> D ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> ZW NIEODW.	P >, >>> 0, <-> ZW NIEODW.	P, B >, >>> 0, <-> ZW NIEODW.	-	B >, >>> 0, <-> D NIEODW.
46.	Zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych z udziałem lokali komunalnych i obiektów użyteczności publicznej.	P, B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW. ODW CZ.	P >>> <-> NZ ODW.	B >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	P >, >>> 0, <-> NZ ODW CZ.	B >>> <-> ZW. ODW CZ.	B >>> <-> ZW ODW.
47.	Zintegrowane inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury i adaptacji do zmian klimatu.	B >>> <-> ZW NIEODW.	P >>> <-> ZW NIEODW.	P >>> <-> ZW NIEODW.	P >>> <-> ZW NIEODW.	P >>> <-> ZW NIEODW.	B >>> <-> ZW NIEODW.	P >>> <-> ZW NIEODW.	P >>> <-> ZW NIEODW.	B >>> <-> ZW NIEODW.	B >>> <-> ZW NIEODW.
48.	Modernizacja instalacji mechanicznego przetwarzania odpadów na terenie Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym.	P > 0 NZ ODW CZ.	-	-	-	P >>> <-> ZW ODW CZ.	P > 0 NZ NIEODW.	P > 0 NZ ODW CZ.	P > 0 NZ NIEODW.	-	B >>> <-> ZW ODW CZ.

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Terytorialnej ZIT MOF Strefy Centralnej

7.1. Oddziaływanie na komponenty środowiska: różnorodność biologiczną (w tym siedlisk roślinności, grzybów i porosty), rośliny, zwierzęta, ludzi, wody powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne

7.1.1. Oddziaływanie na biotyczne elementy środowiska (różnorodność biologiczną, zwierzęta oraz siedliska roślinności, grzybów i porostów)

W ramach zaproponowanych do realizacji projektów zaplanowano liczne inwestycje, wśród których znalazły się zarówno zadania „nie inwestycyjne” jak i te bardziej zaawansowane realizacyjnie. Przez pojęcie zadania „nie inwestycyjne” rozumie się wszelkie działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru funkcjonalnego w wyniku procesów udoskonalających, nie wymagających prowadzenia prac budowlanych. Są to głównie zadania uwzględniające: poprawę jakości kształcenia i dostępności usług publicznych, utworzenie miejsc obsługi turystów czy zagospodarowanie terenów. Te działania będą związane z powstaniem pozytywnych oddziaływań na komponenty środowiska (głównie ludzi), ponieważ ich realizacja nie wymaga prowadzenia działań budowlanych, a tym samym możliwości powstania negatywnych skutków są minimalizowane. Drugą grupę działań obejmują wszystkie zadania, których realizacja również przysłuży się zintegrowanemu rozwojowi terytorialnemu, ale z ich wykonaniem wiążą się negatywne lecz nie znaczące oddziaływania na komponenty środowiska. Są to zwłaszcza inwestycje skierowane na rozwój infrastruktury turystycznej, poprawę i rozbudowę infrastruktury rowerowej i drogowej, rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, modernizację infrastruktury wodno-kanalizacyjnej oraz termomodernizację budynków.

Poniżej wskazane zostały wszystkie inwestycje, co do których wstępne analizy wykazały, iż ich realizacja może przyczynić się do powstania negatywnego oddziaływania na biotyczne elementy środowiska. W dalszej kolejności rozpatrzone zostaną szczegółowe informacje dotyczące zidentyfikowanych działań, z ostatecznymi wnioskami dotyczącymi ewentualnych szkód dla środowiska.

1. Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych poprzez budowę zespołu budynków warsztatów szkolnych ze stacją diagnostyczną, garażami oraz halą upraw wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu Zespołu Szkół Rolniczych w Świdwinie.
2. Zwiększenie efektywności energetycznej trzech budynków użyteczności publicznej w gminie Radowo Małe poprzez ich termomodernizację.
3. Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Publicznej Szkoły Podstawowej Nr 1 i budynku Publicznego Przedszkola Nr 1 w Świdwinie poprzez ich termomodernizację.
4. Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Starostwa Powiatowego w Drawsku Pomorskim poprzez termomodernizację.
5. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków szkół podstawowych na terenie Gminy Kalisz Pomorski poprzez ich termomodernizację oraz montaż instalacji fotowoltaicznej i pomp ciepła.
6. Zwiększenie efektywności energetycznej budynku Starostwa Powiatowego w Łobzie poprzez jego termomodernizację.
7. Zwiększenie efektywności energetycznej w budynku Poradni Psychologiczno - Pedagogicznej w Świdwinie poprzez termomodernizację i wymianę źródeł ciepła.

8. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w gminie Świdwin poprzez ich termomodernizację.
9. Zwiększenie efektywności energetycznej poprzez termomodernizację hali sportowej w Węgorzynie poprzez termomodernizację.
10. Zwiększenie efektywności energetycznej w budynkach użyteczności publicznej powiatu świdwińskiego poprzez termomodernizację i/lub wymianę źródeł ciepła.
11. Termomodernizacja budynku mieszkalnego przy ul. Wojska Polskiego 27 w Świdwinie.
12. Budowa/przebudowa obiektów infrastruktury transportu zbiorowego na obszarze Strefy Centralnej.
13. Rozwój sieci dróg rowerowych na obszarze Strefy Centralnej.
14. Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczu rzek Drawy i Regi.
15. Przebudowa, remont, adaptacja i wyposażenie zabytkowych obiektów na potrzeby związane z rozwojem kultury i turystyki na obszarze Strefy Centralnej.
16. Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko.
17. Zagospodarowanie terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku.
18. Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).
19. Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).
20. Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.
21. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych z udziałem lokali komunalnych i obiektów użyteczności publicznej.
22. Modernizacja instalacji mechanicznego przetwarzania odpadów na terenie Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym.

Ww. działania inwestycyjne można zakwalifikować do roboczych grup, które będą w podobnym stopniu możliwie oddziaływać na biotyczne elementy środowiska, a tym samym działania minimalizujące te skutki będą zbliżone.

Tak więc pierwszą grupę stanowią inwestycje, które będą polegały na termomodernizacjach istniejących budynków, co wpłynie pozytywnie na zwiększenie ich efektywności energetycznej. Planowane działania mogą stanowić zagrożenie dla gatunków tworzących siedliska w budynkach, dlatego wszystkie inwestycje tego typu powinny być poprzedzone szczegółową inwentaryzacją zabudowań. Większość ptaków żyjących na fasadach, dachach, balkonach i strychach jest objętych ścisłą ochroną gatunkową. Budynki są jedynym miejscem gniazdowania m.in. jerzyków, wróbli, jaskółek oknówek, gołębi miejskich i kopciuszków. W budynkach spotkać można również: mazurki, pleszki, bogatki, szpaki, puszczyki, a nawet kaczkę krzyżówkę, które coraz częściej bytują na miejskich balkonach. Na swoje siedliska ptaki najczęściej wybierają: stropodachy, otwory wentylacyjne, kominy, szczeliny w elewacji, puste przestrzenie między wielkimi płytami czy za rurami spustowymi i rynnami. Nietoperze mogą natomiast wykorzystywać budynki jako miejsca kolonii rozrodczych oraz kryjówek przejściowych i zimowych. Prace termomodernizacyjne powinny być prowadzone zgodnie z następującymi zasadami:

1. Planując inwestycję należy uwzględnić terminy lęgów ptaków na danym budynku. Dla ptaków tych okres lęgu zwykle trwa od marca do września.

2. Przed rozpoczęciem prac budowlanych pożądane jest zlecenie prac doświadczonemu przyrodnikowi (ornitologowi i chiropterologowi), który wykona ekspertyzę przyrodniczą, stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym.
3. Jeżeli w budynku zostaną zlokalizowane siedliska ptaków lub nietoperzy konieczne będzie uzyskanie decyzji Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska zezwalającej na niszczenie siedlisk gatunków chronionych. Do wniosku o wydanie decyzji należy dołączyć wyniki ekspertyzy przyrodniczej.
4. Po uzyskaniu zgód i decyzji możliwe jest przystąpienie do wykonywania planowanych prac z zachowaniem zaleceń przyrodnika i decyzji RDOŚ.
5. Prace termomodernizacyjne najlepiej przeprowadzić poza czasem lęgów ptaków i nietoperzy zamieszkujących dany budynek. Najczęściej jednak prace są wykonywane w sezonie lęgowym. W takim przypadku odpowiednio wcześniej należy zabezpieczyć otwory i szczeliny tak, aby uniemożliwić ptakom i nietoperzom dostęp do gniazd.
6. Należy pamiętać o zaleceniach wynikających z decyzji RDOŚ. Termomodernizacja, podczas której następuje niszczenie siedlisk powinna odbywać się pod nadzorem przyrodniczym.
7. Po zakończeniu prac budowlanych należy wykonać tzw. kompensację przyrodniczą. Najczęściej polega ona na montażu budek lęgowych. Skutecznym rozwiązaniem jest pozostawienie miejsc, z których ptaki będą mogły korzystać po skończonej termomodernizacji. Rzadziej spotykany jest montaż platform lub wież lęgowych, z których korzystają m.in. jerzyki, wróble i jaskółki.

Przepisy chroniące ptaki i nietoperze bytujące w budynkach to:

- Ustawa o ochronie przyrody,
- Rozporządzenie w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt,
- Ustawa o ochronie zwierząt,
- Ustawa o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie,
- Prawo budowlane,
- Kodeks karny.¹

Powyższe zasady pozwolą uniknąć możliwych negatywnych oddziaływań wynikających z planowanych prac modernizacyjnych. Jednakże realizacja zaplanowanych działań termomodernizacyjnych przyczyni się również do powstania pozytywnego, choć pośredniego oddziaływania na biotyczne elementy środowiska, które będzie zauważalne w dłuższej perspektywie czasowej. Mowa o poprawie jakości powietrza, która nastąpi gdy ograniczone zostanie spalanie paliw do celów grzewczych (po termomodernizacjach budynków). Poniżej opisano kilka przykładów negatywnego wpływu zanieczyszczonego powietrza na rośliny:

1. Ozon w warstwie przyziemnej i inne szkodliwe zanieczyszczenia, które wdychamy, mają widoczny wpływ na liście roślin. Mogą powodować chlorozę, a także żółknięcie liści, co obniża

¹ <https://www.gov.pl/web/gdos/Ochrona-ptakow-podczas-prac-termomodernizacyjnych>

stężenie chlorofilu. W konsekwencji roślina nie jest w stanie wytwarzać własnego pożywienia i energii, co może doprowadzić nawet do jej obumarcia.

2. Rośliny narażone na działanie zanieczyszczeń i smogu zazwyczaj kwitną i dojrzewają później, ponieważ są narażone na niekorzystne warunki i wykorzystują wszystkie dostępne zasoby, aby zwalczyć zanieczyszczenia i przetrwać. Można to zaobserwować, przyglądając się kwiatom, drzewom i innym roślinom znajdującym się w pobliżu ruchliwych dróg. Rośliny narażone na działanie spalin samochodowych zwykle zakwitają znacznie później.
3. Jeśli rośliny wchłaniają zanieczyszczenia lub żyją w kwaśnej glebie, mogą mieć trudności z przetrwaniem. Kwaśna gleba zawiera dużo jonów glinu, które uszkodzają korzenie i uniemożliwiają roślinie pobieranie z niej niezbędnych do życia związków i składników odżywczych.
4. Zanieczyszczenia uszkodzają aparaty szparkowe roślin, co ma negatywny wpływ na proces wymiany gazów, jednocześnie utrudniając fotosyntezę.
5. Szkodliwe związki chemiczne, takie jak tlenki azotu, ozon, siarka i węgiel, mogą uszkadzać rośliny na wiele sposobów, w tym powodować zahamowanie ich wzrostu. Ozon tworzy dziury w atmosferze, w wyniku czego coraz więcej światła ultrafioletowego przenika przez atmosferę i jest w stanie niszczyć rośliny. Wszystkie te czynniki uniemożliwiają prawidłową fotosyntezę i hamują wzrost roślin.
6. Rośliny są w stanie pochłaniać dwutlenek węgla, lecz im bardziej są one uszkodzone i dotknięte zanieczyszczeniem powietrza, tym mniej dwutlenku węgla pobierają. W konsekwencji przedostaje się on do atmosfery i niszczy warstwę ozonową. Przyspiesza to globalne ocieplenie i zmiany klimatyczne.

Jak można zauważyć zanieczyszczenie powietrza ma ogromny, negatywny wpływ nie tylko na ludzi i zwierzęta, ale również na rośliny. Należy pamiętać o tym, że im więcej roślin narażonych jest na zanieczyszczenia, tym szybciej postępują zmiany klimatu, dlatego konieczne jest wdrażanie działań zmniejszających ilość zanieczyszczeń, które trafiają do środowiska.

Kolejnym projektem poddanym analizie jest „Zwiększenie jakości i dostępności usług publicznych poprzez budowę zespołu budynków warsztatów szkolnych ze stacją diagnostyczną, garażami oraz halą upraw wraz z infrastrukturą techniczną i zagospodarowaniem terenu Zespołu Szkół Rolniczych w Świdwinie”. Jest to inwestycja o szczególnym znaczeniu dla młodego pokolenia omawianego obszaru, która będzie realizowana na terenie wolnym od jakichkolwiek siedlisk czy stanowisk zidentyfikowanych w ramach Waloryzacji przyrodniczej województwa zachodniopomorskiego. Obszar inwestycji obejmie prawdopodobnie grunty zagospodarowane obecnie przez placówkę oświatową. Ewentualne negatywne oddziaływania mogą więc wynikać z hałasu, pylenia i drgań związanych z pracami budowlanymi, co oznacza, że ich charakter będzie chwilowy, nieznaczny i całkowicie odwracalny.

Następną grupę inwestycyjną stanowią działania budowlano-modernizacyjne, dla których nie zostały wskazane konkretne lokalizacje, co oznacza, że swym zasięgiem mogą objąć dowolny region MOF Strefy Centralnej. Są to:

- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko.
- Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).

- Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).
- Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.

Większość negatywnych oddziaływań wpływających na biotyczne elementy środowiska będzie związana z planowanymi pracami budowlanymi (nowe obiekty infrastruktury punktowej). Są to inwestycje ważne dla mieszkańców, jak również dla turystów, którzy chętnie odwiedzają gminy MOF Strefy Centralnej. Część inwestycji będzie prowadzona w miejscach już zagospodarowanych/zabudowanych i właśnie tam prognozuje się najmniejszą skalę negatywnego oddziaływania na biotyczne elementy środowiska. Dla niektórych działań nie została wskazana żadna, nawet przybliżona lokalizacja, co utrudnia ocenę ewentualnego oddziaływania, ale zakłada się, iż realizacja każdego nowego obiektu budowlanego będzie wiązała się z negatywnym choć nieznacznym oddziaływaniem na biotyczne elementy środowiska. Częściowa kompensacja porealizacyjna uwzględniająca nowe nasadzenia i tworzenie elementów zielonej infrastruktury pozwolą zminimalizować powstałe podczas procesów budowlanych negatywne oddziaływania.

Budowa ścieżek w ciągu istniejących szlaków komunikacyjnych to dobra metoda przekonania lokalnej społeczności do wyboru ekologicznego środka transportu jakim jest rower. Będzie to miało pozytywne oddziaływanie na biotyczne elementy środowiska sąsiadujące z istniejącymi drogami. Natomiast w przypadku budowy nowych dróg rowerowych na terenach niezagospodarowanych, często leśnych lub biologicznie czynnych, można spodziewać się powstania negatywnego, lecz chwilowego oddziaływania wynikającego z prowadzonych prac budowlanych. Co prawda inwestycje liniowe rowerowe wymagają znacznie mniejszych pokładów sprzętu oraz terenu, niż ma to miejsce w przypadku nowych dróg, jednakże prowadzone prace mogą wywoływać krótkoterminowe niedogodności w odniesieniu do roślin, zwierząt, porostów oraz grzybów. Hałas generowany przez sprzęt budowlany, wzrost zapylenia, chwilowe pogorszenie jakości powietrza oraz zajmowanie terenów, gdzie mogą bytować zwierzęta to główne negatywne skutki prowadzenia prac. Należy jednak zauważyć, iż większość z tych negatywnych skutków przeminie w momencie zakończenia inwestycji, a długoterminowy i stały pozytywny wpływ powstających ścieżek rowerowych na biotyczne elementy środowiska będzie niepodważalny. Oddziaływanie pozytywne będzie pośrednie, lecz wiele inwestycji wywiera właśnie taki wpływ na środowisko, a ich kumulacja pozwala na wywołanie zauważalnego efektu.

Możliwe oddziaływania negatywne na różnorodność biologiczną będą miały również związek z realizacją planowanych inwestycji w infrastrukturę techniczną (wodno-kanalizacyjną). Oddziaływania te związane będą głównie z zajmowaniem terenów zielonych, na których mogłyby bytować rośliny i zwierzęta (długoterminowe) oraz z etapem realizacji budowy (krótkoterminowe). Oddziaływania te będą polegały na emisji hałasu i spalin w związku z realizacją prac budowlanych, ograniczeniu powierzchni gleb, usuwaniu drzew i krzewów podczas realizacji inwestycji, płoszeniu zwierząt w trakcie wykonywania prac. Oddziaływania potencjalnie negatywne będą dotyczyć w głównej mierze sytuacji zmiany stosunków wodnych oraz wpływu na gatunki i siedliska zależne od wód. Pozytywne, choć pośrednie oddziaływania na biotyczne elementy środowiska będą związane ze stworzeniem szczelnych i bezpiecznych ciągów infrastruktury technicznej (wod-kan). Należy pamiętać, iż gleba jest miejscem bytowania wielu gatunków, a niekontrolowane, nagłe awarie sieci mogą doprowadzić do skażenia gleb. Istnieje również prawdopodobieństwo zanieczyszczenia wód podziemnych, które często łączą się ze zbiornikami wód powierzchniowych stojących czy płynących. Szkodliwe odcieki mogą nieodwracalnie zniszczyć ekosystemy wodne analizowanego obszaru,

dlatego wszelkie działania uwzględniające modernizację sieci wodno-kanalizacyjnych i infrastruktury punktowej są ważne również dla fauny i flory terenu.

Planowane działania dotyczące przebudowy dróg na obszarze Strefy Centralnej mogą doprowadzić do zwiększenia śmiertelności szczególnie małych ssaków, płazów i gadów na placach budowy oraz degradacji miejsc bytowania zwierząt. Wycięcie krzewów lub drzew znajdujących się na obszarze przewidzianych inwestycji, zmniejszy dostępność pokarmową zwierzętom roślinożernym, a w przypadku ptaków doprowadzi do zniszczenia ich naturalnych siedlisk. Dlatego właśnie podczas planowania inwestycji drogowych należy uwzględnić odpowiednie środki przeciwdziałania śmiertelności zwierząt. Są to m.in. przejścia dla zwierząt, sygnalizacja świetlna i dźwiękowa odstraszaająca zwierzęta, siatki zabezpieczające montowane przy trasach czy znaki drogowe informujące kierowców o trasach migracji konkretnych gatunków. W związku z hałasem generowanym podczas przejazdów dużej liczby pojazdów, szczególnie na drogach o dużym natężeniu ruchu, część zwierząt może się płoszyć i zmieniać swoje siedliska. Również hałas generowany przez ciężkie maszyny budowlane może negatywnie wpływać na obecność zwierząt, jednak to oddziaływanie będzie chwilowe i wynikające jedynie z prowadzonych prac.

Analizując prawdopodobne oddziaływanie omawianego zadania na rośliny należy uwzględnić (podobnie jak w przypadku analizy wpływu na zwierzęta) zakres planowanych działań. Wyznaczone zadania związane z modernizacją istniejących tras mogą prowadzić do wycinki drzew i krzewów, a ciężki sprzęt budowlany zniszczy pozostałe siedliska roślin. Dodatkowo emisja spalin, która pojawi się w miejscu nowo powstałych inwestycji będzie negatywnie wpływała na rośliny szczególnie wrażliwe. Niekorzystne działanie emitowanych pyłów na przeprowadzaną przez rośliny fotosyntezę, pośrednio ograniczy efektywność produkcji roślinnej. Pogorszenie jakości plonów w wyniku zanieczyszczenia gleby metalicznymi pyłami będzie kolejnym negatywnym skutkiem rozbudowy sieci dróg. Należy jednak zauważyć, iż poprawa jakości dostępnych dróg pozwoli zmniejszyć ilość zanieczyszczeń pochodzących z transportu, na danym terenie.

W przypadku realizacji inwestycji czy to liniowych czy punktowych w sąsiedztwie roślinności, należy pamiętać, że drzewa oraz krzewy wymagają szczególnej uwagi podczas wszystkich etapów procesu inwestycyjnego. Prawidłowy rozwój korzeni jest podstawą właściwego wzrostu drzewa, dlatego należy przykładąć dużą wagę do minimalizacji negatywnych oddziaływań wpływających właśnie na system korzeniowy. Należy unikać składowania materiałów budowlanych w pobliżu drzew, ponieważ mogłoby to doprowadzić do zmiany poziomu gruntu lub zagęszczenia gleby. Drzewa powinny być również zabezpieczone przed zmianą właściwości chemicznych gleby w wyniku spływu do wód zanieczyszczeń pochodzących z placów budowy. Przed rozpoczęciem działań inwestycyjnych należy rozważyć zastosowanie zabiegów inżynierskich takich jak m.in.:

- Wyznaczenie strefy ochronnej drzew (SOD), która gwarantuje skuteczną ochronę gleby oraz systemu korzeniowego;
- Wykonanie dróg tymczasowych, jeśli nie ma możliwości wyznaczenia SOD lub prace wymagają poruszania się i robót w bliskiej odległości od drzew;
- Wybranie właściwego miejsca składowania materiałów (poza SOD i ogrodzeniem ochronnym drzewa);

- Uwzględnienie właściwej organizacji ruchu na placu budowy, szczególnie w pobliżu drzew.²

Zadanie polegające na „Budowie/przebudowie obiektów infrastruktury transportu zbiorowego na obszarze Strefy Centralnej” obejmuje następujące inwestycje:

1. Budowa stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych w Resku.
2. Rozbudowa infrastruktury technicznej i wiat przystankowych oraz budowa stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych na terenie gminy Rąbino.
3. Budowa centrum przesiadkowego w mieście uzdrowskim Połczyn-Zdrój.
4. Budowa punktu przesiadkowego i stacji ładowania pojazdów zeroemisyjnych w Brzeźnie
5. Budowa, rozbudowa lub modernizacja infrastruktury przystanków autobusowych na terenie Powiatu Łobeskiego.
6. Rozbudowa punktów przesiadkowych i wiat przystankowych na terenie miasta i gminy Czaplinek.

Dla inwestycji o nr. 1, 2 i 6 nie prognozuje się powstania żadnych negatywnych oddziaływań na biotyczne elementy środowiska, z uwagi na niewielki zakres prac oraz zajęcie nieznacznych powierzchniowo obszarów. Natomiast finalnym skutkiem realizacji tych przedsięwzięć będzie poprawa jakości powietrza, co w sposób pośredni pozytywnie wpłynie na siedliska roślin i zwierząt. Natomiast pozostałe przytoczone wyżej działania mogą doprowadzić do powstania nieznacznych, negatywnych oddziaływań. Skala tego wpływu będzie zależała od lokalizacji nowych punktów i centrum przesiadkowego. Natomiast inwestycje tego typu realizowane są zwykle w miejscach już zabudowanych/zagospodarowanych i ubogich w tereny zieleni, co oznacza niewielki wpływ na biotyczne elementy środowiska.

Zadanie polegające na „Rozwoju sieci dróg rowerowych na obszarze Strefy Centralnej” obejmuje następujące inwestycje:

1. Budowa drogi rowerowej po nieistniejącym trakcie kolejowym Sławoborze – Białogard.
2. Zagospodarowanie miejsc obsługi turystów w Czaplinku wzdłuż trasy rowerowej "Trasa Pojezierzy Zachodnich".
3. Budowa infrastruktury turystycznej przy drodze rowerowej na terenie Gminy Wierzchowo.
4. Budowa punktów obsługi podróżnych przy drodze rowerowej - "Stary Kolejowy szlak" oraz "Trasa Pojezierzy Zachodnich" wraz z modernizacją infrastruktury starej stacji wodnej w Złocieńcu.

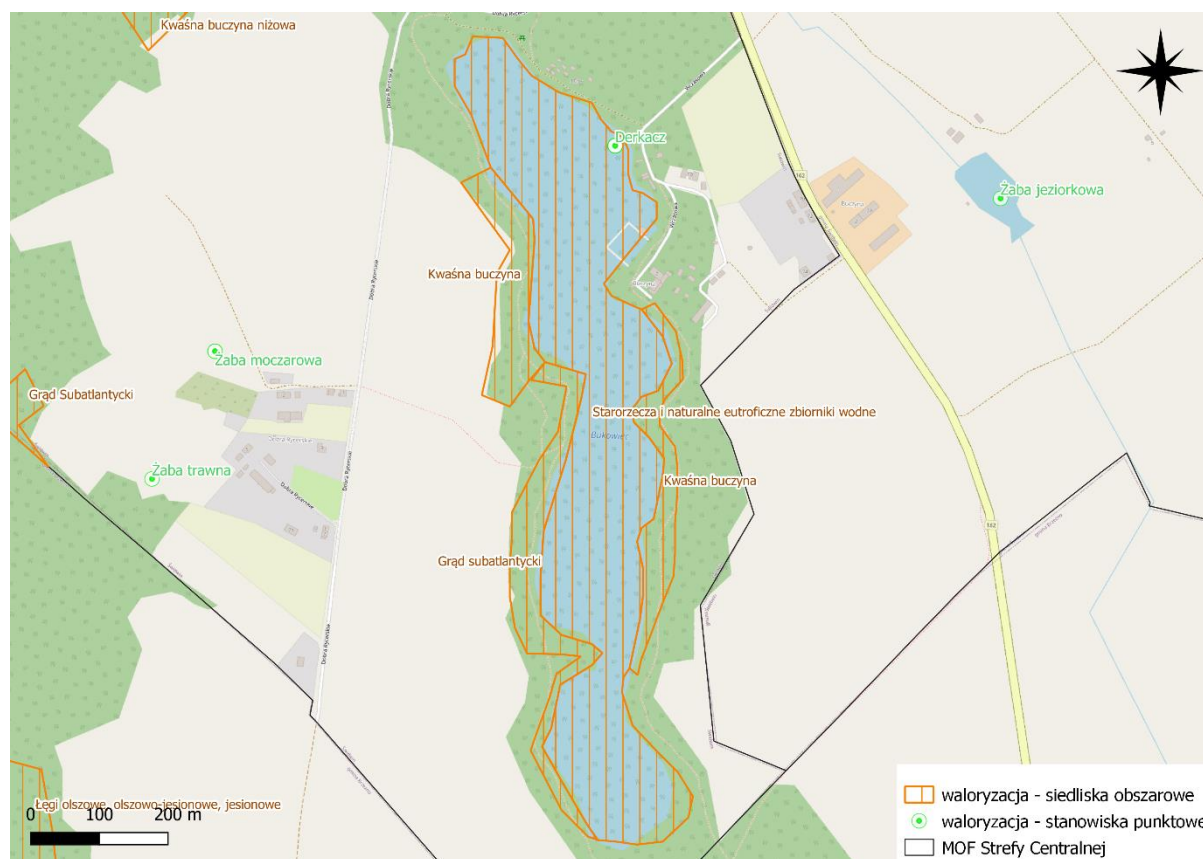
Należy zauważyć, że wszystkie ww. działania będą realizowane w miejscach kiedyś użytkowanych lub nadal zagospodarowanych, co wpływa na zmniejszenie skali ewentualnych negatywnych oddziaływań na biotyczne elementy środowiska. W związku z planowanymi inwestycjami przewiduje się: wzrost zapylenia, nadmierny hałas, drgania czy powstawanie odpadów budowlanych. Będą to jednak typowe skutki prac montażowo-wykonawczych, które ustaną w momencie zakończenia prac. Nie przewiduje się prowadzenia żadnej wycinki czy zajmowania znacznych powierzchniowo obszarów, co mogłoby doprowadzić do fragmentacji ekosystemów czy niszczenia istniejących siedlisk. Powstałe obiekty infrastruktury liniowej (droga rowerowa) oraz punktowej (miejsca obsługi turystów) będą finalnie w sposób pośredni, pozytywnie oddziaływały na biotyczne elementy środowiska.

² Standardy wykonania i odbioru robót budowlanych na terenach zadrzewionych, dr inż. Marzena Suchocka.

Zadanie polegające na „Rozwoju infrastruktury turystycznej w dorzeczach rzek Drawy i Regi” obejmie następujące inwestycje:

1. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Bukowiec.
2. Zagospodarowanie nabrzeży jeziora Głębokie i Okrzeja.
3. Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Prostyni o centrum obsługi turystów- szlakiem Drawy.
4. Budowa trasy turystycznej w obrębie jezior Brzeźno Małe i Wilczkowo.
5. Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno.

W odniesieniu do zadania nr 1 przewidywane prace obejmą utworzenie ścieżki turystycznej po istniejącej już trasie wokół jeziora Bukowiec. W ramach tej inwestycji nie będą prowadzone żadne prace wycinkowe. Natomiast w pobliżu samego jeziora zidentyfikowano stanowisko punktowe Derkacza oraz siedliska obszarowe: kwaśna buczyna, grąd subatlantycki, starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne. W związku z tym planowane prace należy prowadzić w sposób gwarantujący bezpieczeństwo ww. stanowiska i siedlisk.

Rysunek 7.1. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Bukowiec na tle waloryzacji przyrodniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”

Zadanie nr 2 będzie realizowane przy nabrzeżach dwóch jezior i obejmie:

- remont istniejącego pomostu lub budowa nowego, zagospodarowanie plaży poprzez wyczyszczenie nabrzeży, nawiezenie piasku, montaż siłowni plenerowych, leżaków i altan ze stołami – przy jeziorze Głębokim,

- budowa pomostu, zagospodarowanie plaży poprzez wyczyszczenie nabrzeży, nawiezenie piasku, montaż siłowni plenerowych, leżaków i altan ze stołami – przy jeziorze Okrzeja.

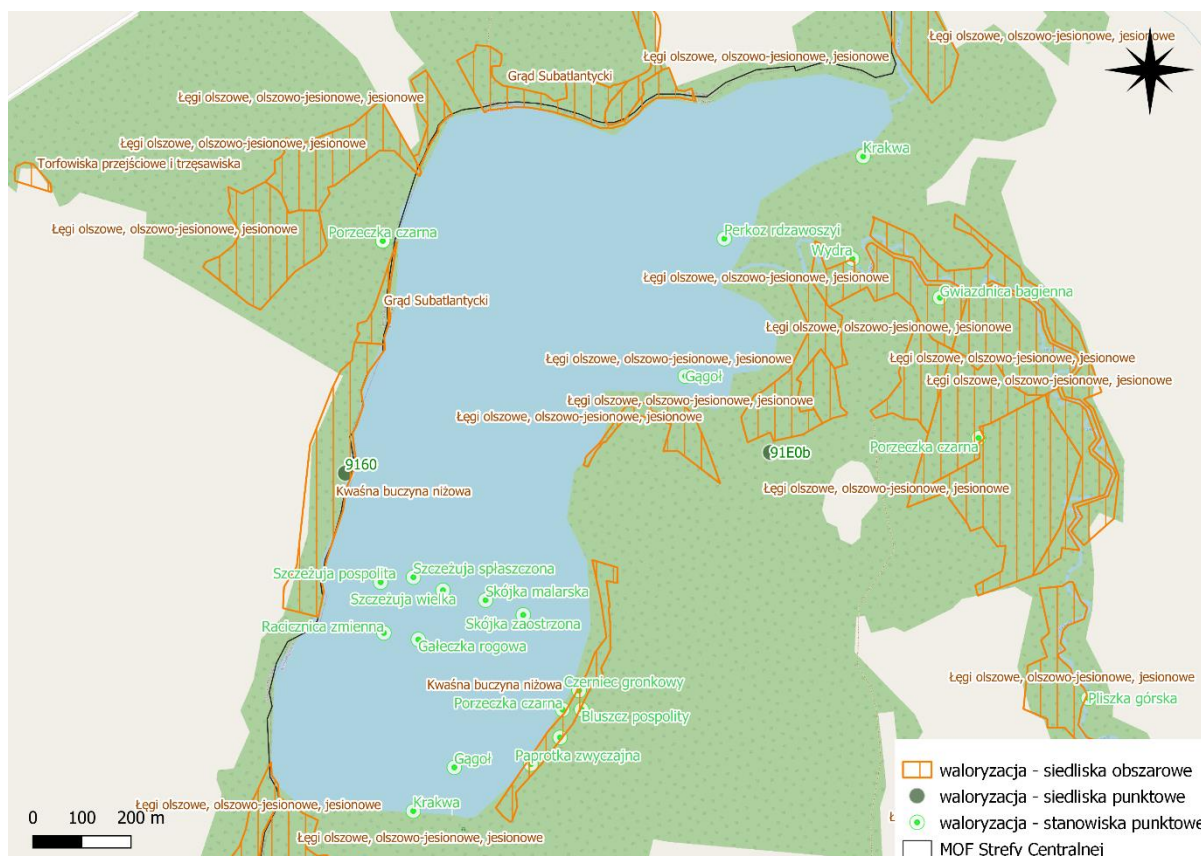
Ww. działania nie będą wymagały prowadzenia żadnych wycinek, będą się jednak wiązały z zajęciem niewielkiego obszaru leśnego przy jeziorach.

Rysunek 7.2. Zagospodarowanie nabrzeża jeziora Głębokie na tle waloryzacji przyrodniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”

Istniejący pomost przy jeziorze Głębokim znajduje się w północno-zachodniej części jeziora, pomiędzy zidentyfikowanymi i oznaczonymi na powyższej mapie stanowiskami punktowymi Szczezuń pospolitej i Szczezuń wielkiej. Przy pomoście funkcjonuje kąpielisko z plażą, które w ramach planowanych prac poddane zostanie zagospodarowaniu. Planowane prace na lądzie nie będą stanowiły żadnego zagrożenia dla gatunków zwierząt zasiedlających zbiornik wodny. Natomiast zidentyfikowane siedlisko obszarowe Śródlądowe kwaśne buczyny jest w znacznej odległości od miejsca przewidzianych działań. Jednakże podczas prac remontowych lub montażowych (w zależności od tego czy istniejący pomost będzie remontowany czy powstanie całkowicie nowy obiekt) należy zachować szczególną ostrożność z uwagi na zidentyfikowane stanowisko Szczezuń wielkiej, która jest gatunkiem objętym częściową ochroną gatunkową i została zaliczona do kategorii EN (gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone).

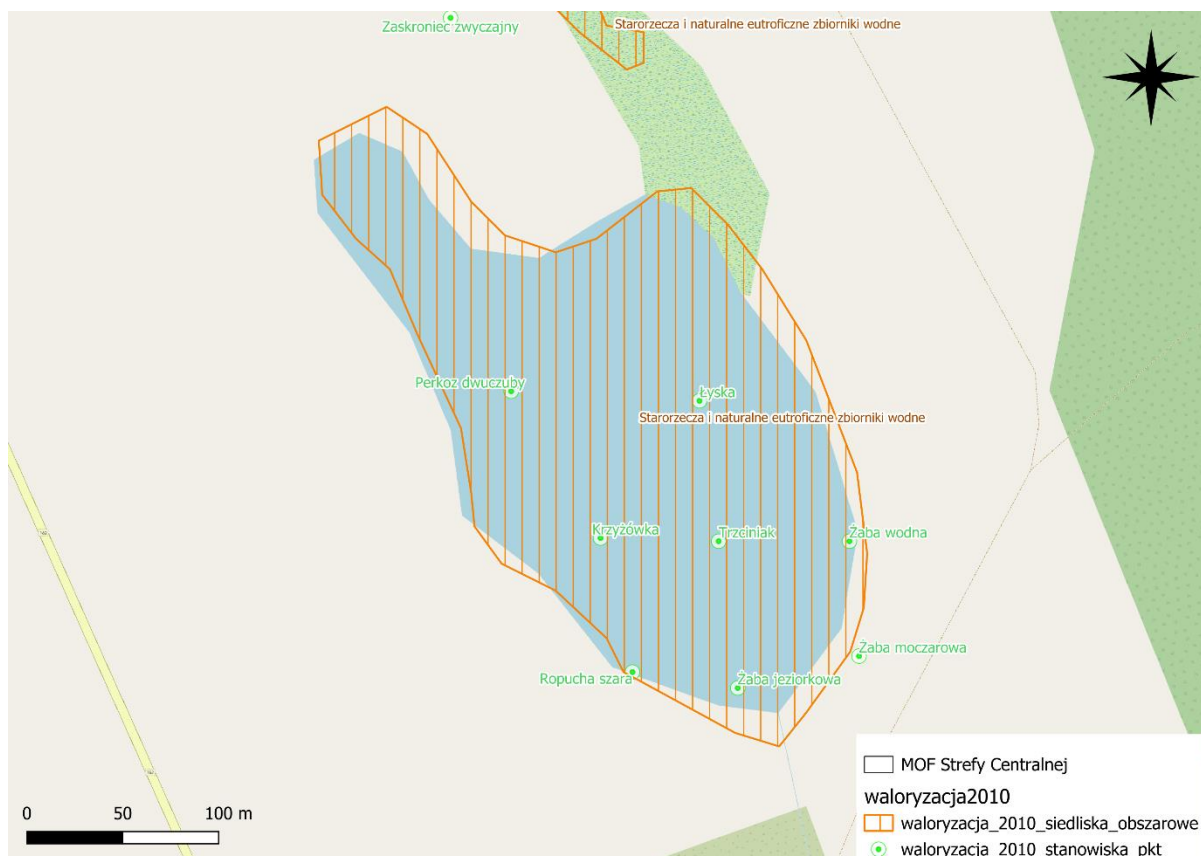
Rysunek 7.3. Zagospodarowanie nabrzeża jeziora Okrzeja na tle waloryzacji przyrodniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”

W ramach prac przy jeziorze Okrzeja planowane jest utworzenie pomostu oraz zagospodarowanie istniejącej plaży w północno-wschodniej części jeziora, w pobliżu funkcjonującego pola namiotowego. Jest to obszar sąsiadujący z łęgami olszowymi, olszowo-jesionowymi i jesionowymi. Przewidziane do wykonania prace nie będą związane z wycinką, a jedynie z zajęciem fragmentu obszaru leśnego, dlatego nie prognozuje się powstania znaczących negatywnych oddziaływań na biotyczne elementy środowiska. Wymagane jest natomiast prowadzenie działań budowlano-montażowych z zachowaniem maksymalnego poszanowania istniejącego środowiska naturalnego.

Realizacja zadania nr 3 tj. Rozbudowa świetlicy wiejskiej w Prostyni o centrum obsługi turystów- szlakiem Drawy, nie będzie prowadziła do powstania żadnego rodzaju oddziaływań na biotycznej elementy środowiska. Pozytywne skutki wykonania tego zadania będą odczuwalne głównie przez turystów.

Zadanie nr 4, polegające na budowie trasy turystycznej w obrębie jezior Brzeżno Małe i Wilczkowo będzie realizowane na terenach oznaczonych w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego jako tereny sportu i rekreacji oraz tereny zadrzewione. Zgodnie z danymi Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Brzeżno, są to jeziora niewielkie, lecz charakteryzują się odpowiednimi parametrami, aby utworzyć wokół nich trasy turystyczne.

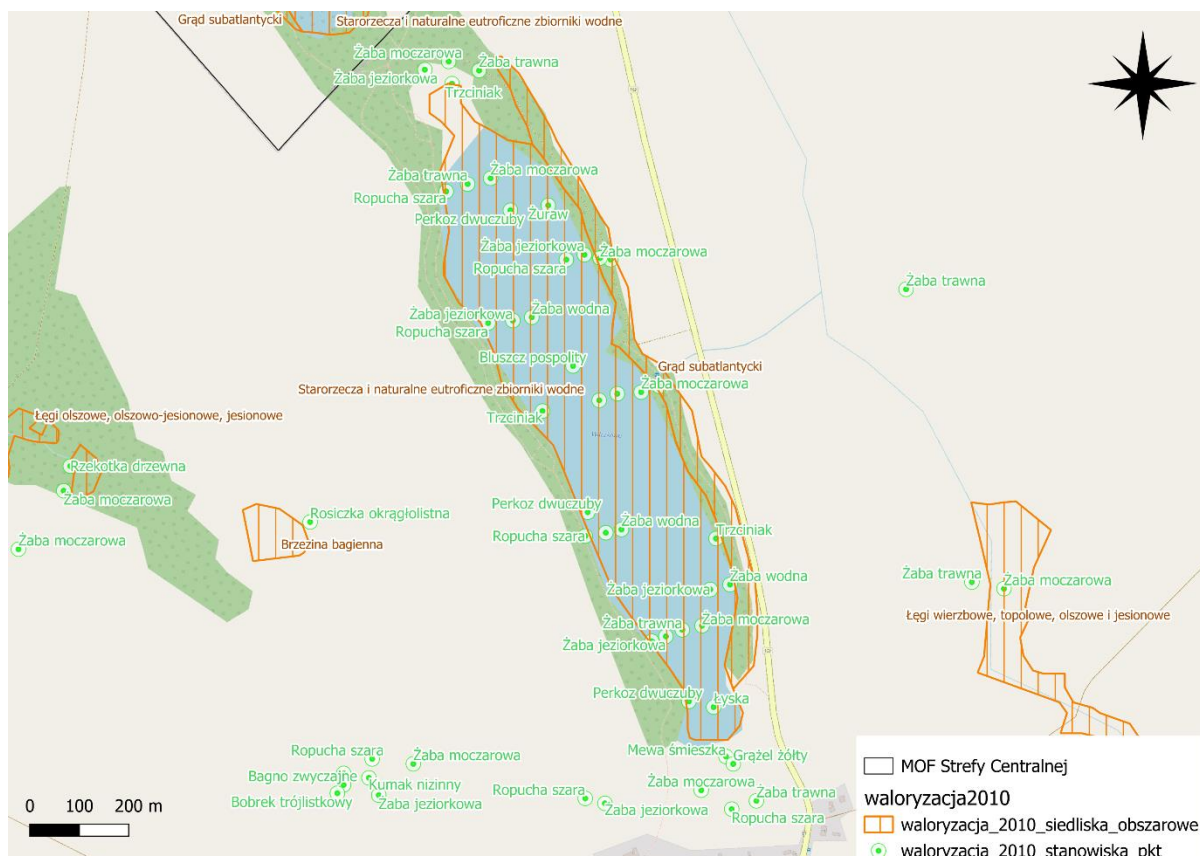
Rysunek 7.4. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Brzeźno Małe na tle waloryzacji przyrodniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”

Cały obszar jeziora Brzeźno Małe jest równocześnie siedliskiem obszarowym pn. Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, a w samym zbiorniku zidentyfikowano kilka stanowisk punktowych.

Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do jeziora Wilczkowo, które również jest siedliskiem obszarowym pn. Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne, lecz na jego terenie zidentyfikowano dużo większą ilość stanowisk punktowych. Dodatkowo z jeziorem graniczy siedlisko Grądu Subatlantyckiego.

W związku z powyższymi informacjami, należy pamiętać, iż planowane prace związane z utworzeniem tras turystycznych w obrębie jezior powinny być prowadzone w sposób gwarantujący ochronę zidentyfikowanych stanowisk punktowych, z poszanowaniem istniejących walorów środowiskowych. Przewidziana ścieżka turystyczna będzie prawdopodobnie przebiegała po istniejących już szlakach wokół jezior, a jej utworzenie nie będzie wymagało prac wycinkowych czy innych działań niszczących. Właściwe zagospodarowanie tych obszarów pozwoli utworzyć miejsce dostosowane do rekreacji pieszej czy rowerowej, z równoczesnym wykluczeniem „dzikiego” korzystania z tych terenów.

Rysunek 7.5. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Wilczkowo na tle waloryzacji przyrodniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”

Ostatnia inwestycja przewidziana do realizacji w ramach zadania „Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczu rzek Drawy i Regi” będzie polegała na budowie infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyna. Tereny wokół omawianego zbiornika wodnego są bardzo zadbane i zagospodarowane, a świadczy o tym funkcjonujące kąpielisko, ośrodek wypoczynkowy oraz pole namiotowe. Na wodach Węgorzyna obowiązuje zakaz używania jednostek pływających z napędem spalinowym, co czyni to doskonałym miejscem do wypoczynku. Zadanie zaplanowane w ramach Strategii będzie polegało na doposażeniu istniejących miejsc rekreacji w dodatkową infrastrukturę, co wpłynie pozytywnie na jakość wypoczynku i komfort przebywających tam osób. W ramach inwestycji zaplanowano:

- budowę pięciu pomostów i slipu do wodowania małych jednostek pływających,
- montaż wiat, zadaszeń dla kajaków, kontenera sanitarnego, ławek, śmietników, stojaków rowerowych, placu zabaw,
- budowę ciągów komunikacyjnych wraz parkingiem, monitoringiem i oświetleniem parkowym, przyłączy Z-K, instalacji wodociągowej, deszczowej i sanitarnej.

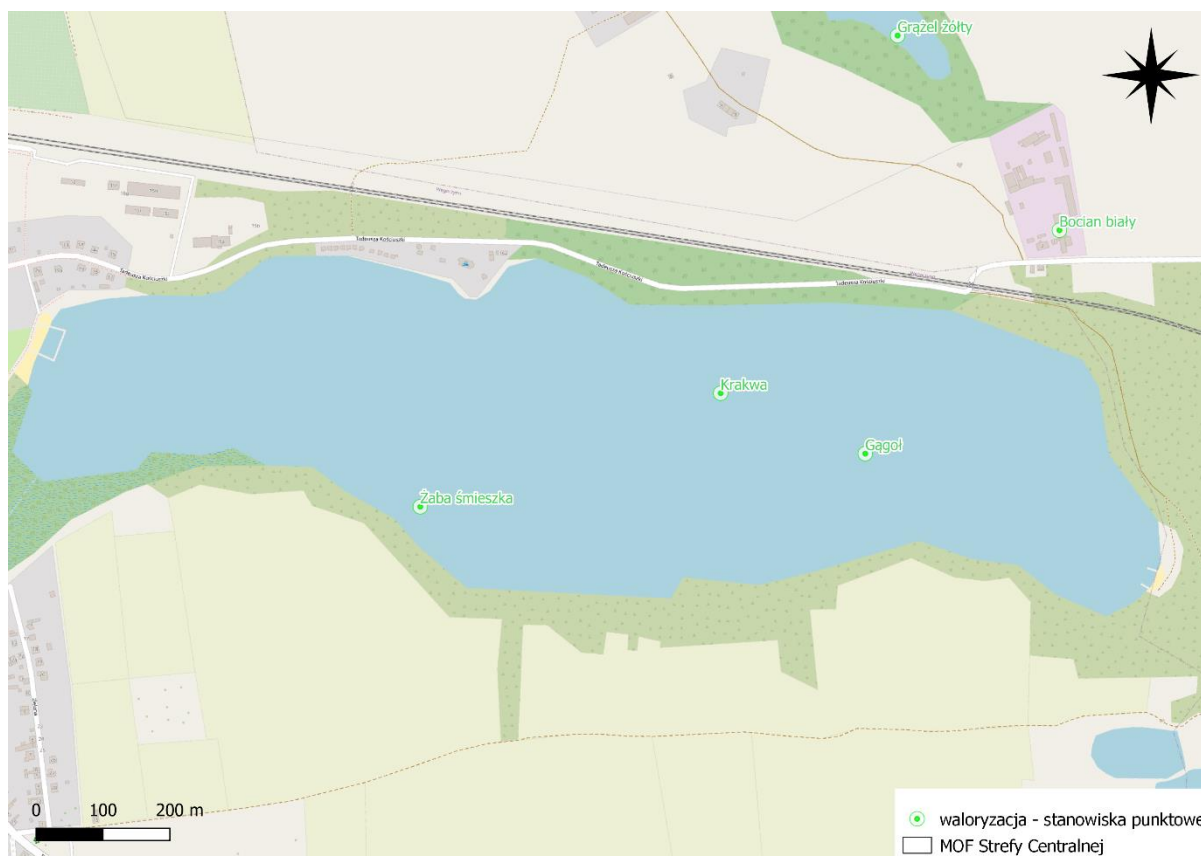
W zakresie budowy infrastruktury na wodzie będzie to wymagało wycinki niewielkiej powierzchni szuwaru brzegowego (wyłącznie pod pomostami) na pow. do 500 m² oraz roślinności trawiastej na brzegu na pow. do 150 m². W zakresie budowy infrastruktury na lądzie będzie to wymagało wykonania nasadzeń zieleni, a także wycinki drzew i krzewów. W ramach zadania inwestycyjnego przewiduje się usunięcie 57 drzew, wymagających uzyskania decyzji na wycinkę, oraz 71 drzew nie wymagających uzyskania decyzji. Przewidziane zostały również nasadzenia

rekompensujące obejmujące: 75 drzew liściastych i 404 krzewów liściastych. Zidentyfikowane drzewa i krzewy do usunięcia ze względu na kolizję z planowaną inwestycją:

- drzewa, których obwód pnia na wysokości 5 cm nad ziemią przekracza 80 cm (gatunki topoli, wierzb, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii białej, platanu klonolistnego), 60cm (gatunki kasztanowiec zwyczajny, robinia akacjowa, platan klonolistny) i 50 cm (dla pozostałych gatunków): Olsza czarna (*Alnus Glutinosa*) 4 szt., Wierzba biała (*Salix Alba*) 1 szt., Topola balsamiczna (*Populus tacamahaca*) – 44 szt., Klon pospolity (*Acer platanoides*) 4 szt., Wiąz szypułkowy (*Ulmus laevis*) – 1 szt.
- drzewa, których obwód pnia na wysokości 5 cm nad ziemią przekracza 80 cm (gatunki topoli, wierzb, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii białej, platanu klonolistnego), 60 cm (gatunki kasztanowiec zwyczajny, robinia akacjowa, platan klonolistny) i 50cm (dla pozostałych gatunków) do usunięcia ze względu na zły stan: Wierzba biała (*Salix Alba*) 3 szt.
- krzewy rosnące w skupisku o powierzchni powyżej 25 m² do usunięcia ze względu na kolizję z inwestycją: Dereń biały 51,6 m², pokrycie 10%.
- drzewa inne nie wymagające pozwolenia do usunięcia ze względu na kolizję z inwestycją: Wierzba biała (*Salix Alba*) 16 szt., Wiąz szypułkowy (*Ulmus Laevis*) 5 szt., Olsza czarna (*Alnus Glutinosa*), 28 szt., Klon jesionolistny (*Acer Nugundo*) 10., Klon Polny (*Acer capestre*) 3 szt., Klon jawor (*Acer pseudoplatanus*) 1 szt., Topola balsamiczna (*Populus tacamahaca*) 3 szt., Dąb szypułkowy (*Quercus robur*) 1 szt., Wierzba iwa (*Salix caprea*) 2 szt., Czereśnia ptasia (*Prius avium*) 3 szt.
- krzewy rosnące w skupisku o powierzchni do 25 m² do usunięcia ze względu na kolizję z inwestycją: Wierzba biała 4 m² wys. 3 m, Wierzba wiciowa 18 m² wys. 4 m.
- grupy podrostu drzew (samosiewy), do usunięcia ze względu na kolizję z inwestycją: Wierzba biała 238 m² wys. do 4 m, Olsza czarna 238 m² wys. do 10 m, Dąb szypułkowy 20 m² wys. do 4 m, Śliwa domowa 174 m² wys. do 4 m.

Zaplanowane do budowy pomosty i slip, powstaną na terenie na którym wcześniej istniały pomosty, a z linii brzegowej w sposób na pół dziki korzystali mieszkańcy i turyści. W odniesieniu do brzegu jest to teren już zagospodarowany w ciągu piesze i elementy małej architektury. Na szatę roślinną terenu inwestycji składają się pospolite gatunki roślin, głównie trawiastych z domieszką dwuliściennych: (mniszek lekarski, bylica pospolita, bylica piołun, krwawnik pospolity, babka zwyczajna, babka lancetowata, rdest ptasi, koniczyna biała, szczaw zwyczajny).

Powyżej opisano szczegółowo zakres przewidzianych prac oraz stopień ich wpływu na biotyczne elementy środowiska. Nie przewiduje się powstania negatywnych oddziaływań na stanowiska punktowe żaby śmieszki, krakwy i gągoła, które zostały zidentyfikowane na omawianym terenie, z uwagi na znaczącą odległość planowanej inwestycji od ich siedlisk.

Rysunek 7.6. Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno na tle waloryzacji przyrodniczej

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych „Waloryzacja przyrodnicza województwa zachodniopomorskiego”

Zadanie polegające na „Przebudowa, remont, adaptacja i wyposażenie zabytkowych obiektów na potrzeby związane z rozwojem kultury i turystyki na obszarze Strefy Centralnej” obejmie następujące inwestycje:

1. Adaptacja złocienieckiego spichlerza jako centrum aktywności lokalnej i turystycznej.
2. Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca.
3. Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego wzgórza zamkowego w Złocieniu.
4. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach przebudowy zabytkowego centrum Czaplinka.
5. Modernizacja Świdwińskiego Zamku w celu zwiększenia jego atrakcyjności turystycznej.
6. Modernizacja i przebudowa infrastruktury zabytkowego Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju.
7. Przebudowa przestrzeni publicznych w zabytkowym układzie urbanistycznym Połczyna-Zdroju.
8. Adaptacja zabytkowego budynku przy ulicy Kościuszki 14a w Resku na Regionalną Izbę Pamięci wraz z zagospodarowaniem terenu.

Realizacja ww. działań będzie prowadzona głównie w miejscach już zagospodarowanych, przy lub w istniejących obiektach zabytkowych. Ich wykonanie pozwoli zwiększyć atrakcyjność turystyczną miejsc o bogatej historii, przysłuży się również młodym pokoleniom MOF Strefy Centralnej. Większość planowanych prac zostanie wykonanych wewnątrz zabudowań, lecz niektóre jak np. modernizacja i przebudowa infrastruktury Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju czy przebudowa przestrzeni publicznych w zabytkowym układzie urbanistycznym Połczyna-Zdroju będą wymagały

prac na zewnątrz. W Parku Zdrojowym planowana jest: przebudowa amfiteatru, przebudowa istniejących i odtworzenie historycznych alejek parkowych o nawierzchni mineralnej, wodoprzepuszczalnej naturalnie stabilizowanej wraz z odwodnieniem, oświetleniem i małą architekturą. Natomiast w ramach przebudowy przestrzeni publicznych Połczyna-Zdroju zaplanowano: renowację nawierzchni ulic, placów i skwerów (częściowe odbetonowanie, zazielenienie, montaż zbiorników na deszczówkę, parki kieszonkowe, obiekty małej infrastruktury), montaż wodotrysków i siedzisk. Dodatkowo przewidziano prace remontowo-konserwatorskie na zamku i nadanie mu nowych funkcji poprzez utworzenie muzeum uzdrowiskowości, a w obrębie podzamcza stworzenie strefy kulturalno-rekreacyjnej. Oba ww. zadania będą wiązały się z prowadzeniem płytkich wykopów, niewielką wycinką drzew oraz krzewów, a także zajęciem terenu. Dojdzie więc do powstania negatywnego oddziaływania na biotyczne elementy środowiska, lecz nie będzie ono znaczące. Na terenie Parku Zdrojowego zidentyfikowano jedynie stanowisko punktowe bluszczu pospolitego i grzybienia białego, natomiast w pobliżu zabytkowych przestrzeni publicznych oraz zamku w Połczynie-Zdroju nie występują żadne zinwentaryzowane siedliska czy stanowiska. Główne założenie planowanych działań opiera się na stworzeniu przestrzeni atrakcyjnych dla turystów i mieszkańców, bazując na istniejących walorach zabytkowych i przyrodniczych obszaru, dlatego wszelkie przewidziane działania w tym zadaniu będą ostatecznie wpływały pozytywnie na biotyczne elementy środowiska, pomimo pojawienia się negatywnych oddziaływań związanych z etapem wykonawczym.

Kolejne zadanie wskazane do analizy stopnia oddziaływań będzie polegało na Zagospodarowaniu terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku. W ramach działania zaplanowano: wymianę wyeksploatowanych elementów małej architektury (wiaty, ławostoły, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, zejścia dla kajaków), doposażenie ścieżki spacerowej między przystankami nr 2 i 3 w dodatkowe elementy małej architektury (ławki i kosze na śmieci). Wszystkie prace będą prowadzone w okolicach przystanków nr 2 i 3. Nie będą one wymagały prowadzenia żadnych wycinek czy zajmowania terenów. Realizacja ww. zadania będzie prowadziła do powstania chwilowych, nieznaczących, całkowicie odwracalnych negatywnych oddziaływań jedynie na etapie wykonawczym. Może dojść do chwilowej nadmiernej emisji hałasu czy zapylenia w związku z wykorzystaniem sprzętu montażowego i prac przy gruncie.

Ostatnie analizowane zadanie będzie polegało na Modernizacji instalacji mechanicznego przetwarzania odpadów na terenie Zakładu Gospodarki Odpadami w Wardyniu Górnym. Na terenie istniejącego przedsiębiorstwa nie są zlokalizowane żadne siedliska obszarowe czy stanowiska punktowe wskazane w ramach waloryzacji przyrodniczej. Najbliższej planowanego miejsca zainwestowania znajduje się natomiast siedlisko obszarowe Śródlądowe kwaśne dąbrowy, które znajduje się w odległości około 125 m. Dla omawianego przedsięwzięcia została wydana Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nr 5/2018 (znak pisma WST-K.4260.6.2017.PC.JC.17) z dnia 30 marca 2018 roku. W przytoczonym dokumencie określono m.in. warunki wykorzystania terenu w fazie realizacji i eksploatacji, które np. wskazują na konieczność:

- przeprowadzenia każdorazowo inspekcji pod kątem obecności drobnych zwierząt, a w przypadku stwierdzenia ich obecności, przeniesienia ich w bezpieczne miejsce (przed przystąpieniem do robót ziemnych),
- prowadzenia ewentualnej wycinki drzew i krzewów poza sezonem lęgowym ptaków tj. od 16 października do 28 lutego (wycinka konieczna w innym terminie powinna być prowadzona pod nadzorem ornitologa).

W obrębie terenu wyznaczonego pod poszczególne elementy planowanej inwestycji nie stwierdzono występowania gatunków podlegających ochronie na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin. W granicach omawianego obszaru nie stwierdzono również występowania siedlisk ani gatunków, podlegających ochronie na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000, ani gatunków oraz siedlisk wymienionych w załącznikach do Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory. Teren przewidziany pod rozbudowę przedmiotowego zakładu w przeważającej części jest ogrodzony. Dostępność części terenu może jednak stanowić potencjalne miejsce bytowania i żerowania zwierząt kopytnych, głównie sarny i dzika, a także małych i średnich ssaków oraz ptactwa. Planowane przedsięwzięcie może oddziaływać na wymienione grupy zwierząt w sposób pośredni, polegających na zmniejszeniu potencjalnego obszaru żerowania. Otoczenie zakładu stanowią głównie grunty leśne i rolne, będące atrakcyjnymi miejscami dla bytowania fauny, o porównywalnych do terenu zajętego przez zaplanowane prace walorach przyrodniczych. Z uwagi na wielkość terenu przeznaczanego pod projektowane przedsięwzięcie oraz konieczność wykonania wykopów nie można wykluczyć ryzyka wpadania do wykopów drobnych zwierząt. Z uwagi na zlokalizowanie w odległości ok. 30 m bezodpływowego eutroficznego zbiornika wodnego wypełniającego zagłębienie terenu na północny wschód od zakładu nie można również wykluczyć bytowania w nim gatunków chronionych płazów i gadów. W związku z powyższym na inwestora nałożono warunek, aby przed rozpoczęciem robót ziemnych każdorazowo przeprowadzać regularne inspekcje pod kątem obecności drobnych zwierząt. W przypadku stwierdzenia ich obecności, należy wyciągnąć je na powierzchnię i przenieść w oddalone, bezpieczne i odpowiednie dla danego gatunku miejsce. Mając na uwadze powyższe oceniono, iż przedmiotowy teren nie stanowi znaczącego miejsca bytowania i żerowania zwierząt, a jego powierzchnia jest niewielka w porównaniu do terenów sąsiednich o porównywalnych lub większych walorach bytowych.³

Podsumowując opisane wyżej działania zaplanowane do realizacji oraz ich oddziaływanie na komponenty środowiska przewidziano prawdopodobne negatywne oddziaływania, które mogą powstać:

- płoszenie zwierząt na terenach realizacji inwestycji liniowych i punktowych, wynikające z nadmiernej emisji hałasu;
- nadmierna emisja pyłu pochodząca z prac prowadzonych podczas inwestycji;
- zagrożenie wyciekami z maszyn budowlanych podczas prac, jako zagrożenie dla gatunków wodnych bytujących w pobliżu;
- zniszczenia siedlisk lub stanowisk gatunków, w wyniku realizowania budowy nowych odcinków ścieżek rowerowych oraz inwestycji punktowych;
- duża śmiertelność szczególnie małych ssaków, płazów i gadów na placach budowy;

³ Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nr 5/2018 (znak pisma WST-K.4260.6.2017.PC.JC.17) z dnia 30 marca 2018 roku

- likwidacja i fragmentacja ekosystemów wskutek rozbudowy sieci rowerowej na terenach niezabudowanych;
- zwiększone prawdopodobieństwo wnikania i rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych, które stanowią zagrożenie dla lokalnych siedlisk;
- wycięcie krzewów lub drzew znajdujących się na obszarze przewidzianych inwestycji liniowych oraz punktowych, zmniejszy dostępność pokarmową zwierzętom roślinożernym, a w przypadku ptaków doprowadzi do zniszczenia ich naturalnych siedlisk;
- przekształcenie profilu glebowego i ograniczenie powierzchni gleb w związku z inwestycjami liniowymi oraz punktowymi - powierzchnia ziemi jako siedlisko życia niektórych gatunków.

Wśród najważniejszych działań minimalizujących oraz zapobiegawczych dla ewentualnych negatywnych oddziaływań wpływających na biotyczne elementy środowiska można wymienić:

- budowę przejść dla zwierząt, w tym w formie estakad i mostów krajobrazowych w miejscach do tego predysponowanych;
- budowę właściwie zaprojektowanych obiektów inżynierskich;
- zapobieganie stałemu odwodnieniu terenów przylegających do inwestycji rowerowych;
- realizację odpowiedniego systemu odwodnienia o wymaganej efektywności oczyszczania z ujęciem ścieków przez rowy, np. z przegrodami poprzecznymi oraz zbiornikami retencyjnymi, retencyjno - infiltracyjnymi;
- wykonanie kanalizacji deszczowej w miejscach, w których konieczny jest kontrolowany dopływ do zbiornika retencyjno - podczyszczającego;
- wyposażenie systemu podczyszczania spływów odprowadzanych do wód w separatory substancji ropopochodnych w miejscach szczególnie wrażliwych;
- właściwą eksploatację, stałą kontrolę, bieżące czyszczenie i konserwację oraz ewentualne naprawy urządzeń systemu odwodnienia;
- zastosowanie odpowiedniej technologii robót (w celu ograniczenia oddziaływań na etapie realizacji);
- dążenie do ograniczania erozji eolicznej;
- w miarę możliwości dążenie do jak najszybszego zabezpieczenia podłoża gruntowego i środowiska wodnego na etapie budowy (wykonanie drenaży, piaskowników, oczyszczalników, itp.);
- realizację nasadzeń zieleni;
- szybką stabilizację biologiczną lub techniczną nowo utworzonych skarp w rejonie inwestycji w celu zabezpieczenia przed sufozją;
- dążenie do wyznaczenia terenu pod okresową bazę materiałowo - sprzętową poza obszarami cechującymi się płytkim występowaniem wód gruntowych w dobrze przepuszczalnych utworach, obszarami znajdującymi się w pobliżu cieków oraz systemów

melioracyjnych oraz terenami, w pobliżu których występują skrzyżowania z ciekami powierzchniowymi;

- dostosowanie zakresu prac do wymogów ochrony przyrody – szczególnie w odniesieniu do ekosystemów wodnych, wykorzystując możliwość przeprowadzenia konsultacji przyrodniczych oraz przez zachowanie zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną;
- prowadzenie prac poza sezonem lęgowym ptaków, tarłem ryb, a także migracjami zwierząt;
- prowadzenie robót budowlanych w sposób gwarantujący ochronę wód;
- etap planowania i eksploatacji planowanej inwestycji powinien uwzględniać rozwiązania oszczędzające wodę;
- unikanie emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy;
- przestrzeganie zapisów pozwoleń budowlanych;
- korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin;
- zraszanie materiałów pyłących;
- zminimalizowanie ilości drzew i krzewów koniecznych do wycinki, a następnie uwzględnienie nowych nasadzeń;
- stosowanie „czasowych” przejść dla zwierząt na etapie budowy;
- tworzenie siedlisk zastępczych np. budek dla ptaków, na czas trwania inwestycji.

7.1.2. Oddziaływanie na cele i przedmiot ochrony obszarów Natura 2000 oraz ich integralność

Na terenie MOF Strefy Centralnej zlokalizowanych jest czternaście obszarów Natura 2000, w tym 10 Specjalnych Obszarów Ochrony Siedlisk oraz 4 Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków.

Z uwagi na fakt, iż większość planowanych działań nie ma przypisanej konkretnej lokalizacji, niezmiernie trudna jest analiza wpływu na wyznaczone na terenie MOF Strefy Centralnej obszary Natura 2000. Jednak wykorzystując mapy prezentujące dane topograficzne oraz granice obszarów Natura 2000, wytypowano działania, dla których występuje prawdopodobieństwo realizacji na wskazanych formach ochrony przyrody. Są to np. działania polegające na budowie ścieżek rowerowych na terenie gminy, w której zlokalizowane są obszary Natura 2000. Brak wskazania konkretnej lokalizacji wyklucza możliwość precyzyjnej oceny ewentualnych oddziaływań, ale wymusza konieczność przyjęcia założenia, iż inwestycje te mogą przecinać omawiane obszary chronione. Tak więc wśród działań, dla których istnieje prawdopodobieństwo kolizji z obszarami Natura 2000 (możliwość pojawienia się negatywnych oddziaływań) wytypowano:

- Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczach rzek Drawy i Regi,
- Przebudowa, remont, adaptacja i wyposażenie zabytkowych obiektów na potrzeby związane z rozwojem kultury i turystyki na obszarze Strefy Centralnej,
- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko,
- Zagospodarowanie terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku,

- Zagospodarowanie kąpieliska nad jez. Czaplino w Czaplinku.

Natomiast wśród obszarów Natura 2000, które mogą ale nie muszą być narażone na ryzyko negatywnych oddziaływań w związku z realizacją ww. działań znalazły się:

- „Ostoja Ińska” PLB320008,
- „Dorzecze Regi” PLH320049,
- „Ostoja Drawska” PLB320019,
- „Jeziora Czaplineckie” PLH320039.

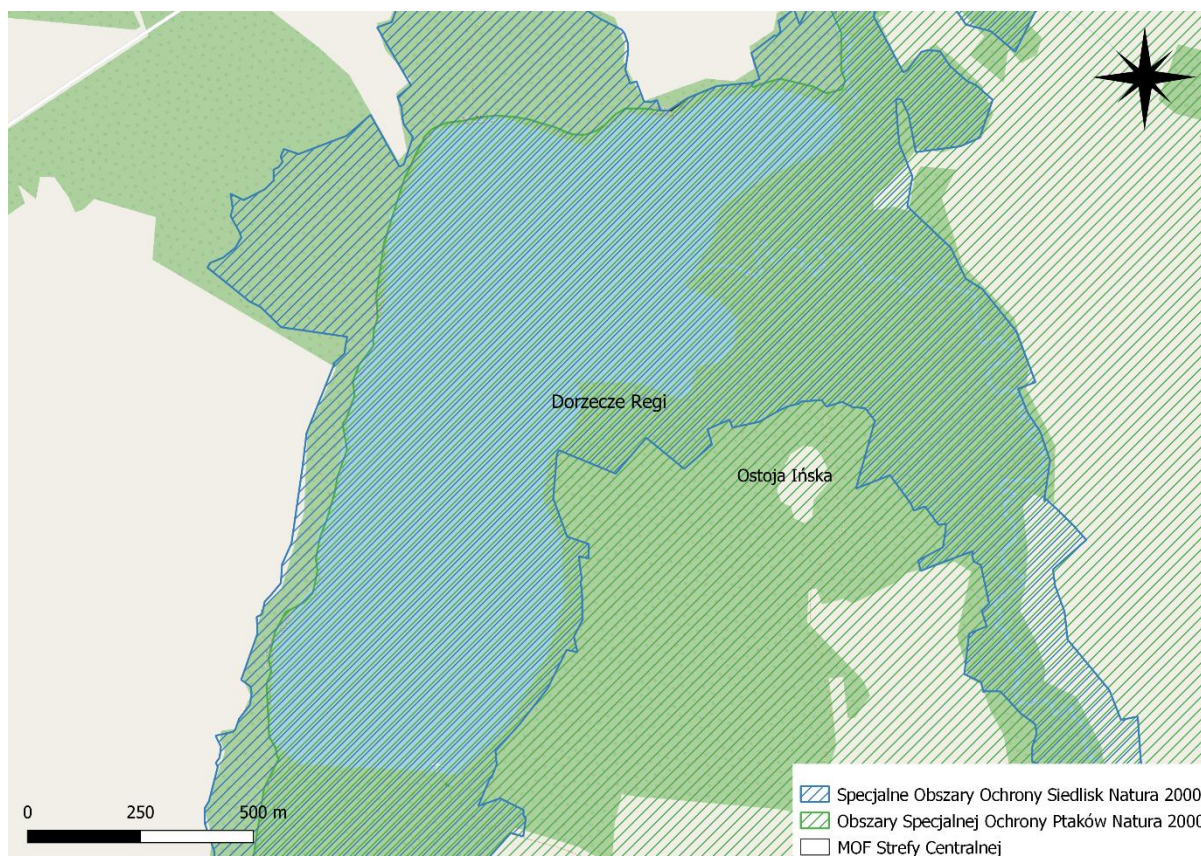
Dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Ińska” obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 30 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Ińska PLB320008. W ww. dokumentach określono istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony i ich siedlisk. Wśród zagrożeń znalazły m.in.:

- G05 inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka w odniesieniu do Bielika *Haliaeetus albicilla*, Gęgawy *Anser anser*, Łabędzia krzykliwego *Cygnus cygnus*, Łabędzia niemego *Cygnus olor*, Orlika krzykliwego *Aquila pomarina*, Perkoza rdzawoszyjnego *Podiceps grisegena*, Zausznika *Podiceps nigricollis*, Puchacza *Bubo bubo*, Samotnika *Tringa ochropus*,
- G ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka w odniesieniu do Czapli siwej *Ardea cinerea*, Kani czarnej *Milvus migrans*, Kani rudej *Milvus milvus*,
- G02 infrastruktura sportowa i rekreacyjna w odniesieniu do Krakwy *Anas strepera*,
- G01 sporty i różne formy czynnego wypoczynku rekreacji, uprawiane w plenerze w odniesieniu do Zimorodka *Alcedo atthis*.

Na terenie ww. obszaru Natura 2000 planowane są dwa działania:

- Zagospodarowanie nabrzeży jeziora Okrzeja,
- Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno.

W odniesieniu do pierwszego zadania, planowana jest: budowa pomostu, zagospodarowanie plaży poprzez wyczyszczenie nabrzeży, nawiezenie piasku, montaż siłowni plenerowych, leżaków i altan ze stołami. Ww. działania nie będą wymagały prowadzenia żadnych wycinek, będą się jednak wiązały z zajęciem niewielkiego obszaru leśnego przy jeziorze. Należy zauważyć, że teoretycznie planowanie działania przysłużą się rozwojowi turystyki, która może doprowadzić do powstania zagrożeń tożsamyh z tymi przytoczonymi powyżej. Jednakże, należy również pamiętać, że odpowiednio zagospodarowane miejsce wypoczynku zminimalizuje nadmierną, niszczącą penetrację turystyczną, która była dotychczas realizowana „na dziko”.

Rysunek 7.7. Zagospodarowanie nabrzeży jeziora Okrzeja na tle obszarów Natura 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Druga inwestycja przewidziana do realizacji w ramach zadania „Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczu rzek Drawy i Regi” będzie polegała na budowie infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyna. Tereny wokół omawianego zbiornika wodnego są bardzo zadbane i zagospodarowane, a świadczy o tym funkcjonujące kąpielisko, ośrodek wypoczynkowy oraz pole namiotowe. Na wodach Węgorzyna obowiązuje zakaz używania jednostek pływających z napędem spalinowym, co czyni to doskonałym miejscem do wypoczynku. Zadanie zaplanowane w ramach Strategii będzie polegało na doposażeniu istniejących miejsc rekreacji w dodatkową infrastrukturę, co wpłynie pozytywnie na jakość wypoczynku i komfort przebywających tam osób. W ramach inwestycji zaplanowano:

- budowę pięciu pomostów i slipu do wodowania małych jednostek pływających,
- montaż wiat, zadaszeń dla kajaków, kontenera sanitarnego, ławek, śmietników, stojaków rowerowych, placu zabaw,
- budowę ciągów komunikacyjnych wraz parkingiem, monitoringiem i oświetleniem parkowym, przyłączy Z-K, instalacji wodociągowej, deszczowej i sanitarnej.

Jak wyżej zauważono jest to obszar już zagospodarowany turystyczno-rekreacyjnie, tak więc jego doposażenie nie powinno dodatkowo negatywnie wpływać na analizowaną formę ochrony przyrody.

Rysunek 7.8. Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno na tle obszaru Natura 2000

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych CRFOP

Dla obszaru Natura 2000 „Dorzecze Regi” nie został opracowany Plan zadań ochronnych. Obszar ten został wyznaczony na podstawie Rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 14 października 2021 r. w sprawie specjalnego obszaru ochrony siedlisk Dorzecze Regi (PLH320049). Na jego terenie obowiązują więc zakazy opisane w art.33 ustawy o ochronie przyrody. Na terenie obszaru Natura 2000 „Dorzecze Regi” planowana jest realizacja dwóch działań:

- Zagospodarowanie nabrzeży jeziora Okrzeja,
- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko.
- Zagospodarowanie terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku.

Szczegółowe informacje dotyczące prac przewidzianych podczas realizacji zadania nr 1 zostały przedstawione we wcześniejszych analizach. Planowane działania nie powinny naruszać zakazów opisanych w ustawie o ochronie przyrody, a tym samym prawdopodobnie nie przyczynią się do powstania znaczących negatywnych oddziaływań na omawianą formę ochrony przyrody.

Natomiast w odniesieniu do drugiego opisanego działania to w tym przypadku ono może, ale nie musi być realizowane na terenie omawianej formy ochrony przyrody. Dla tego zadania nie została podana konkretna lokalizacja, a obszar jego wykonania może objąć dowolny teren gminy Resko. Niemniej jednak budowa i rozbudowa infrastruktury dróg rowerowych to działanie, które w sposób pośredni pozytywnie wpływa na wszystkie siedliska i gatunki obszaru Natura 2000. To pozytywne oddziaływanie wynika z ograniczenia ilości zanieczyszczeń trafiających do atmosfery z transportu samochodowego, co bez wątpienia ma wpływ na poprawę jakości powietrza. Ścieżki

rowerowe jak każda inwestycja infrastrukturalna wiąże się z prowadzeniem prac budowlanych, które mogą na etapie wykonawczym prowadzić do odwracalnych, chwilowych oddziaływań takich jak: nadmierna emisja hałasu, drgania, pylenie czy gromadzenie odpadów. Jednakże są to typowe działania, które ustną w momencie zakończenia prac. Dodatkowo należy pamiętać, że ścieżki rowerowe zwykle przebiegają wzdłuż istniejących dróg lub po trasach już „wyjeżdżonych”, co zmniejsza skalę wymaganych prac budowlanych.

Ostatnie zadanie będzie polegało na Zagospodarowaniu terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku. W ramach działania zaplanowano: wymianę wyeksploatowanych elementów małej architektury (wiaty, ławostoly, ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, zejścia dla kajaków), doposażenie ścieżki spacerowej między przystankami nr 2 i 3 w dodatkowe elementy małej architektury (ławki i kosze na śmieci). Wszystkie prace będą prowadzone w okolicach przystanków nr 2 i 3. Nie będą one wymagały prowadzenia żadnych wycinek czy zajmowania terenów. Realizacja ww. zadania będzie prowadziła do powstania chwilowych, nieznaczących, całkowicie odwracalnych negatywnych oddziaływań jedynie na etapie wykonawczym. Może dojść do chwilowej nadmiernej emisji hałasu czy zapylenia w związku z wykorzystaniem sprzętu montażowego i prac przy gruncie.

Dla obszaru Natura 2000 „Ostoja Drawska” obowiązują: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 24 czerwca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 10 grudnia 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019, Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 6 czerwca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 czerwca 2022 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Ostoja Drawska PLB320019. W dokumencie tym określono istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony oraz ich siedlisk. Na terenie obszaru Natura 2000 „Ostoja Drawska” planowana jest realizacja następujących działań:

- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca.
- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego wzgórza zamkowego w Złocieńcu.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach przebudowy zabytkowego centrum Czaplinka.
- Modernizacja i przebudowa infrastruktury zabytkowego Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju.
- Zagospodarowanie kąpieliska nad jez. Czaplino w Czaplinku.
- Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku.

Zagrożenia opisane w przytoczonych Planach zadań ochronnych dotyczą ptaków, które swoje siedliska mają utworzone na obszarach znajdujących się w znacznej odległości od ww. planowanych działań. Dla ptaków gniazdujących na terenie omawianej formy ochrony przyrody największym zagrożeniem jest antropopresja w strefie przybrzeżnej prowadząca do płoszenia gatunków i niszczenia ich siedlisk, dlatego wszelkie inicjatywy dotyczące zagospodarowania czy doposażania miejsc już utworzonych w celach rekreacyjnych powinny być realizowane. Takie działania minimalizują negatywne niekontrolowane penetracje czy wykorzystanie obszarów chronionych.

Dla obszaru Natura 2000 „Jeziora Czaplineckie” obowiązuje Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039 oraz Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 27 października 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Jeziora Czaplineckie PLH320039. W ww. dokumentach określono istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony. Wśród zagrożeń znalazły m.in.:

- G02.10 Inne kompleksy sportowe i rekreacyjne w odniesieniu do 3110 Jezior lobeliowych,
- G01.08 Inne rodzaje sportu i aktywnego wypoczynku w odniesieniu do 3110 Jezior lobeliowych,
- G01 Sporty i różne formy czynnego wypoczynku, rekreacji, uprawiane w plenerze w odniesieniu do 3140 Twardowodnych oligo- i mezotroficznych zbiorników wodnych z podwodnymi łąkami ramienic *Charetea*, 91F0 Łęgów dębowo-wiązowo-jesionowych (*Ficario Ulmetum*), 1149 Kozy (*Cobitis taenia*).

Na obszarze Natura 2000 Jeziora Czaplineckie planowana jest realizacja zadania pn. Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku. W pobliżu tego miejsca nie są zlokalizowane żadne z wymienionych wyżej siedlisk, które mogłyby zostać narażone na negatywne oddziaływanie w związku z planowanymi pracami.

Wszelkie działania, których realizacja mogłaby doprowadzić do powstania zagrożeń tożsamych z tymi opisanymi wcześniej (zgodnie z zapisami Planów zadań ochronnych) powinny zostać zaniechane. Natomiast realizacja podobnych zadań w pobliżu omawianego obszaru winna zostać poddana dokładnej analizie, która wykaże ewentualne zagrożenia. Na chwilę obecną nie jest znana dokładna lokalizacja inwestycji, których realizacja mogłaby wywołać negatywne oddziaływanie w odniesieniu do opisanych obszarów Natura 2000. Jednakże należy pamiętać o określonych potencjalnych oraz istniejących zagrożeniach i uwzględniać je podczas projektowania i planowania inwestycji.

Należy również pamiętać, iż dla wszystkich obszarów Natura 2000 zostały również określone zakazy, wynikające z Ustawy o ochronie przyrody. Zgodnie z zapisem art. 33 Ustawy o ochronie przyrody, na terenie obszaru Natura 2000 nie można prowadzić działań, które:

- pogorszą stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłyną negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszą integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

W ramach Strategii zaplanowano również do realizacji trzy zadania inwestycyjne, dla których nie jest znana lokalizacja, co oznacza, że istnieje prawdopodobieństwo wykonania ich na obszarach Natura 2000 znajdujących się w MOF Strefy Centralnej:

- Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.

- Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).
- Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).

Na obszarach Natura 2000 realizacja inwestycji takich jak np. ścieżki rowerowe powinna być ograniczona do minimum, ponieważ działania te mogą przyczynić się do niszczenia siedlisk wskazanych w planach zadań ochronnych. W sytuacji gdy nie będzie istniała alternatywna lokalizacja dla planowanych inwestycji, należy prowadzić je w ciągach już istniejących szlaków np. drogowych, tak aby zminimalizować ilość siedlisk narażonych na zniszczenie.

Aby realizacja planowanej inwestycji nie naruszała ustanowionych w Ustawie zakazów, należy przed przystąpieniem do jej realizacji wykonać szereg działań, które pozwolą zminimalizować lub całkowicie wyeliminować negatywne oddziaływania. Wśród nich można wymienić: przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej w miejscu lokalizacji planowanej inwestycji, zaplanowanie odpowiednich i skutecznych działań ochronnych, minimalizujących i kompensujących uwzględniających zarówno fazę wykonawczą, jak i etap eksploatacji oraz przygotowanie odpowiednich dokumentów koniecznych do uzyskania pozwoleń. Często dochodzi do sytuacji, że możliwe jest również wykorzystanie wariantów alternatywnych, mniej ingerujących w stan pobliskiego środowiska, dlatego etap poprzedzający inwestycję powinien zostać dobrze wykorzystany pod względem planowania i weryfikacji. Należy również pamiętać, że inwestycje w zakresie rozwoju np. infrastruktury rowerowej, drogowej czy technicznej (wodno-kanalizacyjnej) wynikają z przesłanek nadrzędnego interesu publicznego.

Podczas budowy nowych ścieżek rowerowych czy modernizacji istniejących dróg należy liczyć się z powstaniem negatywnych, choć chwilowych oddziaływań wynikających z prac prowadzonych z użyciem sprzętu budowlanego. Będą to przede wszystkim: możliwość krótkoterminowego pogorszenia jakości powietrza w wyniku spalania paliw w maszynach budowlanych, hałas generowany podczas fazy wykonawczej, pylenie podczas prowadzenia wykopów oraz powstawanie i gromadzenie odpadów budowlanych. Wszelkie te negatywne aspekty planowanej inwestycji będą jednak przejściowe oraz nieznaczne i zakończą się wraz z oddaniem inwestycji do użytku. Pozytywne oddziaływanie na obszary Natura 2000 będzie pośrednie, lecz znaczne, ponieważ pozwoli zmniejszyć emisję zanieczyszczeń do powietrza, zminimalizować ilość hałasu powstającego w wyniku przejazdu samochodem oraz przysłużyć się świadomej i przemyślanej turystyce.

Hałas powstający podczas prowadzenia prac budowlanych może być powodem płoszenia się zwierząt. Jednak jest to oddziaływanie chwilowe, które ustanie w momencie zakończenia prac. Aby zminimalizować te niedogodności należy zadbać o to, aby sprzęt wykorzystywany podczas prowadzonych prac był sprawny technicznie i spełniał wszystkie wymagane atesty. W sytuacji realizacji inwestycji uwzględniających budowę nowych obiektów infrastruktury liniowej może dojść do zakłócenia drożności korytarza ekologicznego oraz płoszenia zwierząt, które nim migrują. To negatywne oddziaływanie nie powinno być jednak znaczące, ponieważ większość zaplanowanych działań uwzględnia budowę np. krótkich odcinków ścieżek rowerowych, przebiegających wzdłuż istniejących już dróg. W sytuacji realizacji nowych odcinków szlaków, należy zadbać o powstanie odpowiedniej ilości przejść dla zwierząt zarówno tych większych, jak i mniejszych.

Skala oddziaływania planowanych inwestycji na zwierzęta będzie w dużej mierze zależeć od zakresu działań podczas ich realizacji. Tworzenie nowych obiektów infrastruktury liniowej pozwala na etapie planowania danego działania uwzględnić działania kompensacyjne w odniesieniu

do bytujących zwierząt. Tworzenie korytarzy ekologicznych lub innych rozwiązań służących bezpieczeństwu gatunków, pozwoli na utrzymanie siedlisk wielu zwierząt w miejscach będących ich naturalnym środowiskiem życia. Takie możliwości dają jedynie zadania, które uwzględniają tworzenie nowych szlaków, ponieważ związane są ściśle z procesami inwestycyjnymi. Jednakże nie należy zapominać o negatywnym oddziaływaniu planowanych inwestycji na zwierzęta, które powstaną zarówno podczas prac modernizacyjnych jak i budowlanych. Duża śmiertelność szczególnie małych ssaków, płazów i gadów na placach budowy, fragmentacja siedlisk naturalnych znajdujących się na trasach inwestycji czy degradacja miejsc bytowania zwierząt to efekt negatywnego oddziaływania planowanych zadań na faunę. Dodatkowo w przypadku prowadzenia jedynie prac modernizacyjnych nie ma możliwości stworzenia przejść dla zwierząt, co może doprowadzić do zaburzeń w migracji zwierząt i odcięcia im miejsc rozrodu. Wycięcie krzewów lub drzew znajdujących się na obszarze przewidzianych inwestycji, zmniejszy dostępność pokarmową zwierzętom roślinożernym, a w przypadku ptaków doprowadzi do zniszczenia ich naturalnych siedlisk. Budowa dróg rowerowych pozwoli na zmniejszenie ruchu samochodowego, co wpłynie na zmniejszenie ilości wypadków drogowych z udziałem zwierząt. Podczas planowania nowych inwestycji liniowych należy uwzględnić odpowiednie środki przeciwdziałania śmiertelności zwierząt przy drogach. Są to m.in. przejścia dla zwierząt, sygnalizacja świetlna i dźwiękowa odstraszaająca zwierzęta, siatki zabezpieczające montowane przy trasach czy znaki drogowe informujące rowerzystów o trasach migracji konkretnych gatunków.

Działanie polegające na rozbudowie i modernizacji systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej będzie wiązało się z powstaniem negatywnych oddziaływań na omawiane formy ochrony przyrody, jedynie na etapie wykonawczym. Będą to: hałas, pylenie, wykopy ziemne, gromadzenie odpadów i mas ziemnych oraz pogorszenie jakości wód. Należy zauważyć, że są to typowe skutki tego rodzaju prac, ale ich charakter jest chwilowy i nieznaczny, a ostateczny efekt to pozytywne, długoterminowe i pośrednie oddziaływanie na siedliska i gatunki zidentyfikowane na obszarach Natura 2000.

Poza inwestycjami w infrastrukturę sportową (rowerową) czy drogową, zaplanowano również inne działania inwestycyjne, których realizacja na obszarach Natura 2000 będzie niewskazana i szkodliwa. Wśród tych, które mogą wiązać się z powstaniem prawdopodobnego negatywnego oddziaływania na Obszary Natura 2000, można wymienić np. budowę punktowej infrastruktury sportowej i turystycznej. Inwestycje tego typu wiążą się z koniecznością zajęcia znacznych obszarów, gdzie prowadzone będą roboty budowlane. To z kolei wiąże się z powstaniem nadmiernego hałasu, zapylenia oraz wzrostu stężenia zanieczyszczeń w powietrzu. Będą to oddziaływania typowe dla prowadzonych prac, które ustaną w momencie zakończenia robót. Tak jak wspomniano wcześniej, ww. inwestycje nie powinny być realizowane na obszarach Natura 2000, lecz jeśli będą prowadzone w pobliżu tych obszarów należy uwzględnić działania minimalizujące, takie jak:

- prowadzić roboty budowlane w sposób gwarantujący ochronę wód,
- właściwie zabezpieczyć urządzenia przed ewentualnymi wyciekami,
- etap planowania i eksploatacji planowanej inwestycji powinien uwzględniać rozwiązania oszczędzające wodę,
- unikać emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy,
- przestrzegać zapisów pozwoleń budowlanych,
- korzystać z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin,
- zraszać materiały pyłące,

- wykonywać „głośnie prace” poza porą nocną,
- zminimalizować ilości drzew i krzewów koniecznych do wycinki, a następnie uwzględnić nowe nasadzenia,
- stosować „czasowe” przejścia dla zwierząt na etapie budowy,
- tworzyć siedliska zastępcze na czas trwania inwestycji,
- uwzględniać ochronę wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji,
- dostosować termin przeprowadzania prac do okresów lęgowych oraz rozrodczych,
- ograniczyć do minimum strefę bezpośredniej ingerencji,
- materiał ziemny wykorzystywany przy pracach wykończeniowych powinien być pochodzenia lokalnego, tak aby nie zawierał bazy nasion gatunków obcych temu regionów,
- stosować zbiorniki podczyszczające wody spływające z dróg.

Większość zaplanowanych do realizacji działań będzie pozytywnie oddziaływać na obszary Natura 2000, poprzez dodatni pośredni lub bezpośredni efekt ekologiczny. Przede wszystkim należy zauważyć, iż Strategia ZIT MOF Strefy Centralnej uwzględnia zdiagnozowane potrzeby rozwojowe i potencjały z jednoczesnym poszanowaniem środowiska. Zadania uwzględniające rozwój sieci ścieżek rowerowych, termomodernizacje i przebudowy istniejących dróg, przyczynią się do poprawy jakości powietrza poprzez obniżenie ładunku zanieczyszczeń emitowanego z transportu samochodowego (prywatnego) i punkтового (kotły wykorzystujące do spalania paliwa stałe). Realizacja projektów, które będą uzasadnione korzyściami społecznymi zachęci mieszkańców do wyboru zbiorczego środka transportu lub bardziej ekologicznego (rowery), a także do wymiany kotła grzewczego czy termomodernizacji. Zmniejszona emisja spalin będąca następstwem zorganizowania efektywnego i niskoemisyjnego systemu transportowego wywoła mniejszą depozycję zanieczyszczeń (głównie SO_x oraz NO_x) w wodach, które wchłaniane są do gleb. Należy pamiętać, że na woda to siedlisko bytowania wielu gatunków zwierząt, a gleby są środowiskiem rozwoju systemu korzeniowego roślin. Poprawa jakości powietrza, która stanie się faktem po wdrożeniu opisanych w Strategii pakietów działań będzie pozytywnym aspektem dla obszarów Natura 2000 zlokalizowanych na terenie MOF Strefy Centralnej.

7.1.3. Oddziaływanie na pozostałe formy ochrony przyrody (Obszary Chronionego Krajobrazu, Rezerваты przyrody, Parki Krajobrazowe, Park Narodowy, zespół przyrodniczo-krajobrazowy, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody)

Na terenie MOF Strefy Centralnej zlokalizowano:

- otulinę Drawieńskiego Parku Narodowego,
- 2 Parki Krajobrazowe wraz z otulinami,
- 2 Obszary Chronionego Krajobrazu.
- 14 rezerwatów przyrody,
- 1 zespół przyrodniczo-krajobrazowy,
- użytki ekologiczne,
- pomniki przyrody.

Z uwagi na fakt, iż większość planowane działań inwestycyjnych nie ma przypisanej konkretnej lokalizacji, niezmiernie trudna jest analiza wpływu na wyznaczone na terenie MOF Strefy Centralnej

formy ochrony przyrody. Jednak wykorzystując mapy prezentujące dane topograficzne oraz granice poszczególnych obszarów chronionych, wytypowano działania, dla których występuje prawdopodobieństwo realizacji na wskazanych formach ochrony przyrody. Są to np. działania polegające na budowie ścieżek rowerowych na terenie gminy, w której zlokalizowane są obszary o wysokich walorach przyrodniczych. Brak wskazania konkretnej lokalizacji wyklucza możliwość precyzyjnej oceny ewentualnych oddziaływań, ale wymusza konieczność przyjęcia założenia, iż inwestycje te mogą przecinać omawiane obszary chronione. Tak więc wśród działań, dla których istnieje prawdopodobieństwo kolizji z zidentyfikowanymi formami ochrony przyrody (możliwość pojawienia się negatywnych oddziaływań) wytypowano:

- Budowa centrum przesiadkowego w mieście uzdrowskim Połczyn-Zdrój.
- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca.
- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego wzgórza zamkowego w Złocieńcu.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach przebudowy zabytkowego centrum Czaplinka.
- Modernizacja i przebudowa infrastruktury zabytkowego Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju.
- Przebudowa przestrzeni publicznych w zabytkowym układzie urbanistycznym Połczyna-Zdroju.
- Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku.
- Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno.
- Zagospodarowanie kąpieliska nad jez. Czaplinko w Czaplinku.
- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko.
- Zagospodarowanie terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku.
- Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).
- Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy).
- Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.

Natomiast wśród form ochrony przyrody, które mogą ale nie muszą być narażone na ryzyko negatywnych oddziaływań w związku z realizacją ww. działań znalazły się:

- Drawski Park Krajobrazowy wraz z otuliną,
- otulina Ińskiego Parku Krajobrazowego,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie,
- pomniki przyrody,
- użytki ekologiczne.

Analizie ewentualnych oddziaływań zostały poddane tylko te formy ochrony przyrody, które w przygotowanym zestawieniu zostały opisane jako te „na terenie których istnieje prawdopodobieństwo realizacji wybranych inwestycji”. Pozostałe nie będą narażone na ryzyko pojawienia się jakichkolwiek negatywnych oddziaływań, w związku z prowadzonymi bądź zaplanowanymi pracami.

Dla Drawskiego Parku Krajobrazowego opracowany został plan ochrony (na podstawie Uchwały Nr XLV/543/23 Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 14 września 2023 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Drawskiego Parku Krajobrazowego), w którym opisano zagrożenia istniejące, potencjalne, wewnętrzne i zewnętrzne. Natomiast analiza lokalizacyjna planowanych w Strategii działań wykazała, że istnieje prawdopodobieństwo realizacji na omawianym terenie następujących inwestycji:

- Budowa centrum przesiadkowego w mieście uzdrowskim Połczyn-Zdrój.
- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca.
- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego wzgórza zamkowego w Złocieńcu.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach przebudowy zabytkowego centrum Czaplinka.
- Modernizacja i przebudowa infrastruktury zabytkowego Parku Zdrojowego w Połczynie-Zdroju.
- Przebudowa przestrzeni publicznych w zabytkowym układzie urbanistycznym Połczyna-Zdroju.
- Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku.

Żadne z ww. działań nie będzie prowadziło do powstania zagrożeń tożsamyh z tymi opisanymi w Planie ochrony. Ich realizacja może jednak prowadzić do chwilowych, nieznacznych negatywnych oddziaływań, takich jak: nadmierna emisja hałasu, pylenie, drgania, gromadzenie odpadów budowlano-rozbiórkowych, zajęcie terenu, zmiana walorów krajobrazowych.

Na terenie Ińskiego Parku Krajobrazowego obowiązuje Rozporządzenie Nr 36/2005 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 10 listopada 2005 r. w sprawie planu ochrony Ińskiego Parku Krajobrazowego. W dokumencie tym określono następujące zakazy:

1. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
2. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych,
4. pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej,
7. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem obiektów służących turystyce wodnej, gospodarce wodnej lub rybackiej,
8. likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnych,

9. wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
10. prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową,
11. utrzymywania otwartych rowów ściekowych i zbiorników ściekowych,
12. organizowania rajdów motorowych i samochodowych,
13. używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Zgodnie z analizą planowanych działań w ramach Strategii, na terenie otuliny Ińskiego Parku Krajobrazowego będzie realizowane zadanie polegające na Budowie infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno. Tereny wokół omawianego zbiornika wodnego są bardzo zadbane i zagospodarowane, a świadczy o tym funkcjonujące kąpielisko, ośrodek wypoczynkowy oraz pole namiotowe. Zadanie zaplanowane w ramach Strategii będzie polegało na doposażeniu istniejących miejsc rekreacji w dodatkową infrastrukturę, co wpłynie pozytywnie na jakość wypoczynku i komfort przebywających tam osób. W ramach inwestycji zaplanowano:

- budowę pięciu pomostów i slipu do wodowania małych jednostek pływających,
- montaż wiat, zadaszeń dla kajaków, kontenera sanitarnego, ławek, śmietników, stojaków rowerowych, placu zabaw,
- budowę ciągów komunikacyjnych wraz parkingiem, monitoringiem i oświetleniem parkowym, przyłączy Z-K, instalacji wodociągowej, deszczowej i sanitarnej.

Zaplanowane prace będą polegały na doposażeniu miejsc służących turystyce wodnej, dlatego ich realizacja jest możliwa na terenie analizowanej formy ochrony przyrody.

Na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawskie obowiązuje Obwieszczenie Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu uchwały w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. W dokumencie tym opisano następujące zakazy:

1. zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką,
2. realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko,
3. likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub napraw urządzeń wodnych,
4. wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu,
5. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych,
6. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalną gospodarką wodną lub rybacką,
7. likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych,
8. budowania nowych obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od:

- a. linii brzegów rzek, jezior i innych naturalnych zbiorników wodnych,
- b. zasięgu lustra wody w sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących przy normalnym poziomie piętrzenia określonym w pozwoleniu wodnoprawnym, o którym mowa w art. 389 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne

– z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Zgodnie z analizą planowanych działań w ramach Strategii, na terenie Obszaru Chronionego Krajobrazu Pojezierze Drawski będą realizowane zadania polegające na:

- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca.
- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego wzgórza zamkowego w Złocieńcu.
- Zagospodarowanie przestrzeni publicznej w ramach przebudowy zabytkowego centrum Czaplinka.
- Zagospodarowanie kąpieliska nad jez. Czaplinko w Czaplinku.
- Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku.

Żadne z ww. zadań nie będzie prowadziło do naruszenia zakazów opisanych dla omawianego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Chwilowe, negatywne oddziaływania związane z koniecznymi pracami remontowo - budowlanymi ustaną w momencie oddania inwestycji do użytku. Dodatkowo należy zauważyć, iż wszystkie te działania będą realizowane na terenach już zagospodarowanych i wykorzystywanych do celów rekreacyjno-turystycznych. Przeprowadzenie ww. inwestycji pozwoli odbudować miejsca zdegradowane i doposażyć te, które tego wymagają.

Dla wszystkich Obszarów Chronionego Krajobrazu oraz Parków Krajobrazowych, również tych znajdujących się na terenie MOF Strefy Centralnej obowiązują również zakazy opisane w ustawie o ochronie przyrody. Dla zakazów tych określone są również odstępstwa takie jak:

- wykonywania zadań na rzecz obronności kraju i bezpieczeństwa państwa;
- prowadzenia akcji ratowniczej oraz działań związanych z bezpieczeństwem powszechnym;
- realizacji inwestycji celu publicznego;
- wykonywania zadań wynikających z planu ochrony, zadań ochronnych lub planu zadań ochronnych.⁴

Celami publicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami są m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia

⁴ Ustawa o ochronie przyrody

20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1436, 1597, 1681 i 1762),⁵

Tak więc planowane działania w zakresie: „Rozbudowy i modernizacji systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej” oraz „Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej” będą wiązały się z powstaniem negatywnych oddziaływań, lecz zgodnie z wyżej przytoczonymi przepisami, ich realizacja będzie wynikała z konieczności realizacji celu publicznego, która jest tożsama z określonymi odstępstwami od zakazów.

Niektóre z nich (związane głównie z koniecznością prowadzenia prac budowlanych) mogą na etapie wykonawczym prowadzić do powstania negatywnych oddziaływań – budowa nowych obiektów, dróg i ścieżek rowerowych itd. Najprawdopodobniej dojdzie do wzrostu zapylenia, nadmiernej emisji hałasu, gromadzenia odpadów budowlano-rozbiórkowych oraz pojawienia się drgań. Będą to jednak oddziaływania całkowicie odwracalne i chwilowe, które ustaną w momencie zakończenia prac. Odpowiednie działania minimalizujące pozwolą przeprowadzić inwestycję w sposób gwarantujący ochronę istniejących form ochrony przyrody. Cele jakie zostaną osiągnięte w wyniku tych inwestycji to: redukcja wpływu transportu na środowisko i klimat, ograniczenie wykorzystania samochodu w podróżach codziennych, zredukowanie emisji gazów cieplarnianych i innych zanieczyszczeń.

Zgodnie ze stanowiskiem GDOŚ realizacja przedsięwzięcia polegającego na budowie ścieżki rowerowej nie wymaga uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, gdyż nie stanowi ono przedsięwzięcia, które może znacząco oddziaływać na środowisko, niezależnie od sposobu realizacji (samodzielne przedsięwzięcie czy też przebudowa lub rozbudowa) oraz umiejscowienia (w pasie drogowym, poza pasem drogowym, na obiekcie mostowym). Bez wpływu na kwalifikację pozostaje również kwestia surowca, z którego wykonany zostanie ścieżka rowerowa.⁶

Budowa nowego odcinka drogi rowerowej może wiązać się z powstaniem negatywnego oddziaływania. Tereny przeznaczone pod ww. działanie muszą zostać odpowiednio przygotowane tj. przydrożne nasadzenia zostaną usunięte, siedliska roślinności, grzybów i porostów ulegną zniszczeniu, a w efekcie dojdzie do fragmentacji siedlisk. Powstanie wielu małych siedlisk wpływa bezpośrednio na zmniejszenie liczebności poszczególnych gatunków, a same siedliska są bardziej podatne na czynniki środowiskowe takie jak pożary. Tworzenie nowych szlaków komunikacyjnych może również zwiększyć prawdopodobieństwo wnikania i rozprzestrzeniania się gatunków inwazyjnych, które stanowią zagrożenie dla lokalnych siedlisk. Podczas prowadzonych prac wykorzystywany jest ciężki sprzęt budowlany, który może powodować chwilowe zanieczyszczenie powietrza, co może być zagrożeniem dla szczególnie wrażliwych na zanieczyszczenia porostów. Podczas planowania przebiegu nowych ścieżek, należy uwzględnić występowanie siedlisk szczególnie tych zagrożonych i wrażliwych na zanieczyszczenia. Negatywny wpływ analizowanych zadań ustanie w momencie zakończenia prac, będzie to więc oddziaływanie krótkoterminowe.

⁵ Ustawa o gospodarce nieruchomościami

⁶ Komunikat Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska dotyczący kwalifikacji chodników oraz ścieżek rowerowych w kontekście wymogu uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (DOOŚ-WAPIS.400.55.2022.MDz)

Omówione formy ochrony przyrody to obszary, które zostały utworzone w celu ochrony walorów przyrodniczych danego terenu, dlatego nie wskazana jest realizacja na ich obszarze działań takich jak:

- budowa ścieżek rowerowych,
- budowa infrastruktury sportowej i turystycznej.

Ww. zadania charakteryzują się koniecznością prowadzenia prac budowlanych, które ze względu na swoją specyfikę zawsze wymagają zajęcia terenu, wycinki drzew i krzewów (a tym samym niszczenia flory i fauny), użycia sprzętu budowlanego (hałas, pylenie, drgania), gromadzenia odpadów i prowadzą do nieodwracalnych zmian krajobrazowych. Lokalizacja opisanych działań inwestycyjnych powinna być dobrze przemyślana, z uwzględnieniem wykluczenia cennych przyrodniczo obszarów.

Analiza planowanych działań opisanych w Strategii wykazała również możliwy negatywny wpływ pojedynczych zadań na pomniki przyrody oraz użytki ekologiczne. Wśród tych zadań znalazły się:

- Odbudowa zabytkowego układu urbanistycznego Parku Żubra - zielonego płuca Złocieńca (na terenie Parku znajdują się liczne pomniki przyrody),
- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko (na terenie gminy znajduje się 19 pomników przyrody oraz 38 użytków ekologicznych, a dla danego zadania nie została wskazana konkretna lokalizacja).

Realizacja ww. zadań będzie wymagała zastosowania licznych działań minimalizujących, tak aby nie doprowadzić do powstania znaczących negatywnych oddziaływań na przytoczone formy ochrony przyrody. Co prawda nie można w 100% stwierdzić, że zadania te będą prowadzone w sąsiedztwie obszarów czy obiektów chronionych i negatywne oddziaływanie powstanie, ale wstępna analiza wykazała, iż istnieje takie ryzyko. Planowane działania nie są inwestycjami wielkopowierzchniowymi, o dużym zakresie prac budowlanych, dlatego ich realizacja nie powinna doprowadzić do powstania znaczących negatywnych oddziaływań.

Aby zminimalizować ryzyko powstania negatywnych oddziaływań, które mogą pojawić się podczas realizacji ww. inwestycji (nawet w pobliżu obszarów chronionych), należy zastosować działania minimalizujące, takie jak:

- prowadzić roboty budowlane w sposób gwarantujący ochronę wód,
- właściwie zabezpieczyć urządzenia przed ewentualnymi wyciekami,
- etap planowania i eksploatacji planowanej inwestycji powinien uwzględniać rozwiązania oszczędzające wodę,
- unikać emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy,
- przestrzegać zapisów pozwoleń budowlanych,
- korzystać z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin,
- zraszać materiały pylące,
- wykonywać „głośne prace” poza porą nocną,
- zminimalizować ilości drzew i krzewów koniecznych do wycinki, a następnie uwzględnić nowe nasadzenia,
- stosować „czasowe” przejścia dla zwierząt na etapie budowy,

- tworzyć siedliska zastępcze na czas trwania inwestycji,
- uwzględniać ochronę wartości przyrodniczych przy planowaniu inwestycji,
- dostosować termin przeprowadzania prac do okresów lęgowych oraz rozrodczych,
- ograniczyć do minimum strefę bezpośredniej ingerencji,
- materiał ziemny wykorzystywany przy pracach wykończeniowych powinien być pochodzenia lokalnego, tak aby nie zawierał bazy nasion gatunków obcych temu regionów,
- stosować zbiorniki podczyszczające wody spływające z dróg.

Większość opisanych w Strategii działań to zamierzenia, których realizacja w żadnym stopniu nie będzie naruszać zakazów ustanowionych w odniesieniu do ww. form ochrony przyrody. Będą to działania wpływające pozytywnie, choć zwykle pośrednio na obszary chronione, ponieważ ich wprowadzenie będzie skutkowało poprawą jakości powietrza, wód, gleb i ogólnej ochrony istniejącego środowiska.

Bezpośredni pozytywny wpływ na obszary chronione będą miały wszystkie zadania uwzględniające zwiększenie powierzchni terenów zielonych (zarówno tych mniejszych, jak i większych powierzchniowo). Prowadzenie działań związanych z powiększaniem terenów zielonych i ich rewitalizacji (pod warunkiem wprowadzania gatunków rodzimych) pozwoli na zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej, a także powstanie nowych siedlisk roślin i zwierząt. Wprowadzanie elementów zazieleniających do przestrzeni miejskiej w znacznym stopniu pozwolą na zwiększenie różnorodności biologicznej na obszarach zurbanizowanych i będą służyć także gatunkom ptaków i bezkręgowców.

7.1.4. Oddziaływanie na korytarze ekologiczne

Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) opracował mapę przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce. Wytyczenie odpowiednich map zostało podzielone na 2 etapy:

- etap I – w 2005 roku Ministerstwo Środowiska zleciło opracowanie mapy sieci korytarzy dla obszarów Natura 2000 z uwzględnieniem potrzeb ochrony kluczowych gatunków dużych ssaków,
- etap II – w 2011 roku wspólnie z Pracownią na rzecz Wszystkich Istot (w ramach projektu ze środków EEA/EOG) została opracowana kompletna mapa korytarzy ważnych dla populacji dużych ssaków leśnych oraz spójności siedlisk leśnych i wodno – błotnych w skali krajowej i kontynentalnej.

Przez teren MOF Strefy Centralnej przebiega 7 korytarzy ekologicznych spójności obszarów chronionych (wyznaczonych w 2005 roku): Pojezierze Ińskie (KPn-19), Puszcza Goleniowska-Puszcza Koszalińska (GKPn-16), Dolina Drawy (GKPn-15), Gryfice Północny, Pojezierze Wałeckie - Pojezierze Drawieńskie (GKPn-20), Dolina Parsęty Południowy (KPn-16B) oraz Dolina Parsęty Północny (KPn-16A). W ramach II etapu, na omawianym terenie zidentyfikowano korytarze o innych nazwach i przebiegach: Puszcza Goleniowska - Puszcza Koszalińska (GKPn-21A), Pojezierze Drawskie i Polczyńskie (GKPn-21), Lasy Wałeckie (GKPn-24A), Poligon Drawski (GKPn-24B), Puszcza Goleniowska-Puszcza Drawska (KPn-26C) oraz Pobrzeża Zachodniopomorskie (KPn-21B).

Spośród wszystkich działań zaplanowanych do realizacji w ramach Strategii, to infrastruktura komunikacyjna liniowa stanowi obecnie największe zagrożenie dla zachowania łączności ekologicznej w skali kontynentalnej. Wśród zadań opisanych w Strategii zidentyfikowano jedno, które może

odpowiadać ww. oddziaływaniom: „Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko”. Przez obszar zainwestowania przebiegają 3 korytarze ekologiczne, a dla przytoczonej inwestycji nie jest znana dokładna lokalizacja, dlatego nie można wykluczyć powstania ewentualnej kolizji. Główne zagrożenia jakie czyhają na istniejące korytarze to:

- tworzenie barier ekologicznych uniemożliwiających lub utrudniających przemieszczanie się zwierząt np. poprzez zastosowanie ogrodzeń ochronnych całkowicie uniemożliwia przemieszczanie się gatunków naziemnych a prowadzenie nowych ciągów w nasypach i wykopach znacznie je utrudnia,
- utrata i degradacja siedlisk, w wyniku rozwoju infrastruktury liniowej oraz obiektów im towarzyszących, których negatywne oddziaływanie związane z użytkowaniem wykracza często poza obszar objęty inwestycją,
- zabijanie zwierząt gatunków dzikich i domowych w wyniku wypadków i kolizji (zależne od obecności ogrodzeń ochronnych i ich parametrów, natężenia ruchu oraz charakteru obszarów przecinanych przez element infrastruktury).

Ww. zagrożenia mogą doprowadzić do:

- izolacji populacji i siedlisk,
- ograniczenia możliwości wykorzystania areałów osobniczych (do zdobywania pożywienia, szukania schronienia, dostępu do miejsc rozrodu),
- zahamowania lub ograniczenia migracji i wędrówek,
- problemów z kolonizacją nowych siedlisk, a co za tym idzie do ograniczonego zasięgu przepływu genów, obniżenia zmienności genetycznej lokalnych populacji, co prowadzi do ich osłabienia i stopniowego wymierania.

Mimo wielu zaproponowanych i istniejących metod ograniczania wypadków z udziałem zwierząt, przed przystąpieniem do realizacji nowej inwestycji liniowej należy przeanalizować możliwość alternatywnego poprowadzenia ścieżki, poza terenami wyznaczonymi jako trasy migracji zwierząt. Natomiast jeżeli taka możliwość nie będzie realna, konieczne jest wdrożenie działań, które pozwolą zachować spójność tras wędrówek zwierząt, mimo wprowadzenia dodatkowej bariery jaką stanie się nowy ciąg komunikacyjny.

Negatywny wpływ na istniejące korytarze ekologiczne może również wynikać z działań uwzględniających „Budowę infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej”. Inwestycje sportowe i turystyczne zwykle zajmują spore obszary, a zlokalizowanie ich na terenach oznaczonych jako korytarze, może przyczynić się do powstania bariery i zaburzenia migracji zwierząt. W związku z powyższym należy wykluczać lokalizowanie dużych obiektów infrastruktury sportowej i turystycznej na obszarach, które zostały określone mianem korytarzy ekologicznych.

Działania takie jak np. termomodernizacje czy rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury, nie będą w żaden sposób wpływały na zachowanie spójności przebiegu wyznaczonych korytarzy ekologicznych. Istnieje natomiast szansa pojawienia się pozytywnego choć pośredniego oddziaływania pochodzącego z tych zadań na korytarze ekologiczne.

7.1.5. Oddziaływanie na ludzi

Projekty opisane w Strategii terytorialnej zakładają realizację na terenie MOF Strefy Centralnej, Celu nadrzędnego: „Zwiększenie atrakcyjności Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej do zamieszkania, rozwoju i wypoczynku” oraz sześciu przypisanych mu Celów strategicznych:

- Cel 1. Poprawa warunków do rozwoju przedsiębiorczości,
- Cel 2. Poprawa efektywności zarządzania w JST,
- Cel 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego,
- Cel 4. Rewitalizacja zdegradowanych ekonomicznie i społecznie obszarów wiejskich,
- Cel 5. Poprawa jakości i dostępności usług publicznych,
- Cel 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu.

Na podstawie danych uwzględnionych w przeprowadzonej diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowo przestrzennej, zidentyfikowano następujące problemy szczegółowe omawianego obszaru:

- Niekorzystne zmiany demograficzne i zjawiska społeczne.
- Niekorzystna dostępność komunikacyjna.
- Wyższa konkurencyjność usług publicznych oferowanych poza obszarem PSC.
- Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców.
- Niekorzystny potencjał warunków do rozwoju turystyki.
- Pogłębiający się niedobór siły roboczej.
- Niewystarczający rozwój systemu OZE.
- Większa częstotliwość i dokuczliwość suszy, powodzi i wichur.

W odpowiedzi na potrzeby oraz istniejące problemy obszaru opracowano kompleksową diagnozę uwzględniającą zintegrowane podejście w wymiarze gospodarczym, społecznym oraz środowiskowym.

Pozytywne oddziaływania na ludzi wynikające z zaplanowanych działań będą związane z rozbudową ścieżek pieszo-rowerowych pozwalającą stworzyć jednolitą i spójną sieć połączeń, które przysłużą się zarówno mieszkańcom (dojazd do pracy, szkoły, sklepów), jak również turystom (dostęp do terenów cennych przyrodniczo). Poprawie ulegnie również stan gospodarki wodno-ściekowej, która jest ważnym elementem infrastruktury technicznej. Liczne termomodernizacje wpłyną nie tylko na warunki wizualne obszaru, ale pozwolą również zmniejszyć zapotrzebowanie na paliwa wykorzystywane do ogrzewania, co bezpośrednio przedłoży się na poprawę jakości powietrza. Budowa nowych obiektów sportu i rekreacji, a także remonty już istniejących budynków to ukłon w stronę potrzeb mieszkańców w zakresie spędzania wolnego czasu i coraz większych potrzeb ruchowych. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej oraz przebudowy i modernizacje dróg to nie tylko poprawa warunków podróżowania, ale również wpływ na jakość powietrza i stan środowiska obszaru, a tym samym zdrowie mieszkańców. Poprawa jakości i dostępności kształcenia oraz usług publicznych, a także rozwój infrastruktury szkolnej to działania bezpośrednio, pozytywnie wpływające na lokalną społeczność, w tym głównie najmłodszych mieszkańców. Planowane remonty obiektów zabytkowych wpłyną pozytywnie na walory wizualne obszaru, co będzie w sposób pośredni pozytywnie wpływać na ludzi. Dodatkowo odnowione atrakcje przyciągną więcej turystów, co przyczyni się do rozwoju gospodarczego, a tym samym do zwiększenia liczby miejsc pracy.

W ramach Strategii zaplanowano również liczne inwestycje, które często w sposób pośredni będą pozytywnie oddziaływały na ludzi. Wśród nich można wymienić m.in. inwestycje w zakresie zielono-niebieskiej infrastruktury (jako sposób na zagrażające mieszkańcom fale powodzi i suszy).

Większość zadań dotyczących inwestycji infrastrukturalnych bezpośrednio bądź pośrednio, lecz pozytywnie będzie oddziaływać na zdrowie mieszkańców, ponieważ ich realizacja wpłynie na poprawę jakości powietrza. Bezpośredni wpływ na ludzi ma również rosnąca liczba wypadków drogowych, co związane jest z rosnącym natężeniem ruchu i złym stanem technicznym dróg. Nowo wybudowane ścieżki rowerowe pozwolą odciążyć trasy charakteryzujące się wzmożonym ruchem samochodowym, co będzie w sposób pozytywny oddziaływało na zdrowie ludzi (poprzez zmniejszenie liczby wypadków).

Na omawianym terenie w ostatnich latach doszło do rozwoju zabudowy silnie rozproszonej, co w kontekście potrzeby mobilności mieszkańców jest znacznym problemem. Aby MOF Strefy Centralnej mógł nadal rozwijać się przy jednoczesnym poszanowaniu środowiska konieczne jest wdrożenie działań uwzględniających oba te aspekty. Naprzeciw temu problemowi wyszły założenia Strategii, które proponują: rozwój ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, tworzenie punktów obsługi podróżnych czy rozbudowa punktów przesiadkowych. Są to działania, które na równi traktują wszystkich mieszkańców, zarówno tych mieszkających w miastach, jak i tych którzy osiedlili się na terenach wiejskich.

W odniesieniu do mieszkańców MOF Strefy Centralnej wytypowano działania, które mogą wiązać się z powstaniem negatywnych, nieznacznych oddziaływań związanych z etapem realizacji zadania:

- Zwiększenie dostępności komunikacyjnej i poprawa jakości usług transportu zbiorowego na obszarze Strefy Centralnej,
- Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczach rzek Drawy i Regi,
- Zwiększenie atrakcyjności turystycznej poprzez budowę i rozbudowę infrastruktury dróg rowerowych na terenie Gminy Resko,
- Rozbudowa i modernizacja systemu gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy),
- Przebudowa dróg na obszarze Strefy Centralnej (projekt partnerski, wieloetapowy),
- Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.

Negatywne oddziaływanie na ludzi, które powstanie w momencie prowadzenia prac czy to modernizacyjnych czy budowlanych będzie nieuniknione, jednakże w długoterminowym wymiarze będzie charakteryzowało się pozytywnym wpływem na mieszkańców danego regionu. Remonty modernizacje czy przebudowy zawsze wywołują niedogodności, szczególnie w momentach wymuszających prowadzenie prac o dużej emisji hałasu czy pyłu lub w sytuacji gdy konieczne są czasowe wyłączenia określonych obszarów z użytku. Wszystkie negatywne oddziaływania będą miały charakter przejściowy i będą wiązały się z prowadzonymi pracami. Aby maksymalnie zminimalizować negatywne oddziaływania należy wybrać i zastosować odpowiednie rozwiązania techniczno-projektowe.

Również podczas prowadzenia prac remontowych mogą powstać chwilowe niedogodności, szczególnie w miejscach gdzie zabudowa mieszkaniowa znajduje się w pobliżu terenu inwestycji. Będą to jednak typowo chwilowe, negatywne oddziaływania, które wygasną w momencie

zakończenia prac. Pozytywny aspekt planowanych remontów czy modernizacji w odniesieniu do mieszkańców jest niepodważalnie większy, w porównaniu do krótkoterminowych, nieznacznych niedogodności.

Aby zminimalizować negatywne skutki oddziaływania planowanych zadań na ludzi należy:

- ograniczać zabudowę liniową na obszarach sąsiadujących z obiektami mieszkalnymi;
- stosować w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy odpowiednie standardy architektoniczno-urbanistyczne;
- prowadzić roboty budowlane w sposób gwarantujący ochronę wód, powietrza, gleb;
- właściwie zabezpieczyć urządzenia przed ewentualnymi wyciekami;
- etap planowania i eksploatacji planowanej inwestycji powinien uwzględniać rozwiązania oszczędzające wodę;
- unikać emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy;
- przestrzegać zapisów pozwoleń budowlanych;
- korzystać z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin;
- stosować hermetyzację oraz techniki przeciwpylowe (np. zraszania);
- wykonywać „głośnie prace” poza porą nocną;
- prowadzić prace z uwzględnieniem możliwie najlepszych technologii zabezpieczających przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód i gleby;
- właściwie oznakować miejsca prowadzenia robót.

7.1.6. Oddziaływanie na wody

Zadania zaplanowane w ramach Strategii w sposób pośredni oraz bezpośredni będą wpływały na poprawę stanu wód powierzchniowych oraz podziemnych. Będą to głównie inwestycje zaplanowane w ramach: Celu 3. Zrównoważony rozwój turystyki w oparciu o własne zasoby przyrodnicze i dziedzictwa kulturowego oraz Celu 6. Poprawa efektywności energetycznej i odporności na zmiany klimatu. Pozytywny wpływ na wody będą miały działania wpływające na minimalizację zanieczyszczeń powietrza, wśród których głównie można wymienić zadania uwzględniające budowę ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Woda wykazuje cechy mobilności w środowisku, co za tym idzie poprawa stanu jakości powietrza wpływa na poprawę stanu jakości wody. Poprawa jakości powietrza wpłynie również na zmniejszenie przedostawania się razem z opadem mokrym i suchym zanieczyszczeń do wód powierzchniowych (bezpośrednio) i podziemnych (pośrednio po infiltracji z gleby). Dodatkowo prognozuje się, iż zadania związane z budową sieci ścieżek pieszo-rowerowych uwzględnią również wykonanie rowów odwadniających lub kanalizacji deszczowej wyposażonej w urządzenia oczyszczające (separatory, osadniki, studnie chłonne). W wyniku zastosowania takich rozwiązań, poprawie powinny ulec parametry wód na omawianym terenie.

Bezpośrednie pozytywne oddziaływanie na wody będzie wynikało z realizacji wszystkich zadań uwzględniających rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury. Są to inwestycje ukierunkowane na poprawę jakości środowisk wodnych, jak również na przeciwdziałanie negatywnym skutkom zmian klimatycznych. Jednym z aspektów właściwego przygotowania się na postępujące ocieplenie klimatu jest podążanie za zmianami i wykorzystanie przekształceń jakie zachodzą w środowisku. Tworzenie małych obiektów retencyjnych pozwoli zapanować nad pojawiającymi się coraz częściej falami susz i nagłych, ulewnych deszczy. Jest to duży problem, szczególnie w miastach gdzie

widoczne są głównie powierzchnie nieprzepuszczalne, betonowe. Analizowany obszar jest bogaty w zasoby wód podziemnych oraz powierzchniowych, dlatego dużą uwagę powinno zwracać się na dbałość o ich właściwe utrzymanie. Właściwym podejściem jest rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej, przy jednoczesnym rozpoznaniu i wyeliminowaniu problemu istniejącego w zbiornikach wodnych. Taka strategia została przyjęta podczas opracowywania zakresu inwestycji na omawianym terenie.

W ramach Strategii zaplanowano również liczne inwestycje, które zostaną przeprowadzone w pobliżu istniejących zbiorników wodnych czy cieków, wykorzystywanych jako miejsca rekreacji i wypoczynku. Wśród nich można wymienić:

- Rozwój infrastruktury turystycznej w dorzeczu rzek Drawy i Regi,
- Zagospodarowanie terenów przystani kajakowych nad rzeką Regą w Resku,
- Zagospodarowanie kąpieliska nad jez. Czaplinko w Czaplinku,
- Rozbudowa i wyposażenie Ośrodka Sportów Wodnych w Czaplinku.

Ww. działania mogą podczas trwania inwestycji prowadzić do powstania nieznaczących, chwilowych i odwracalnych negatywnych oddziaływań, jednakże ich ostateczny skutek będzie wpływał w sposób znaczący i pozytywny na stan i jakość wód. Planowane prace wpłyną na jakość wypoczynku nad wodą, bezpieczeństwo osób tam przebywających oraz przede wszystkim na zminimalizowanie możliwych oddziaływań wynikających z korzystania rekreacyjnego z wód.

W wyniku przeprowadzonej analizy stwierdzono, że wszystkie zaplanowane działania będą w większości w sposób pozytywny, pośredni oraz bezpośredni i długoterminowy oddziaływały na wody podziemne i powierzchniowe na terenie MOF Strefy Centralnej.

Zadania uwzględnione w Strategii mogą powodować powstanie zwykle pośrednich, nieznaczących, negatywnych oddziaływań. Skala oddziaływania będzie uzależniona od zakresu planowanych działań, lecz zagrożenia jakie niosą za sobą nowe inwestycje liniowe mogą pojawić się na każdym etapie prowadzonych prac. Inwestycje rowerowe oraz budowa infrastruktury towarzyszącej oprócz oddziaływania na stan wód, mogą wpływać również na zmiany ilościowe wód szczególnie podziemnych. Prowadzone wykopy lub przecięcia naturalnych spływów wód powierzchniowych mogą doprowadzić do zmiany infiltracji wód oraz stref zasilania zbiorników wód podziemnych. Aby zminimalizować negatywne oddziaływanie planowanych inwestycji na wody należy prowadzić prace zgodnie z istniejącym planem budowy, przy wykorzystaniu odpowiedniego sprzętu oraz dostępnej wiedzy i pomocy specjalistów. Na pogorszenie stanu środowiska może mieć również wpływ niewłaściwie zaplanowana baza budowy inwestycji, dlatego na etapie jej planowania należy uwzględnić odpowiednie zabezpieczenia, szczególnie w odniesieniu do infrastruktury wodno – ściekowej. Środowisko wodne to miejsce życia wielu organizmów żywych, również tych wrażliwych na zanieczyszczenia, dlatego kwestię ochrony wód podczas prowadzenia inwestycji należy rozpatrywać również pod względem dbałości o różnorodność biologiczną gatunków wodnych.

Jednakże niezmiernie ważna jest informacja, iż większość planowanych ścieżek rowerowych zostanie poprowadzona istniejącymi wiaduktami i mostami, co wyeliminuje konieczność budowy nowych obiektów infrastruktury technicznej w pobliżu cieków. Tam gdzie będzie to konieczne, powstaną kładki, lecz w miarę możliwości do przeprowadzenia ścieżki przez rzekę będą wykorzystywane już istniejące obiekty.

Po przeanalizowaniu pozostałych projektów zawartych w Strategii nie przewiduje się możliwości powstania znaczącego negatywnego oddziaływania na jednolite części wód powierzchniowych. Nie prognozuje się również wpływu założeń Strategii na ryzyko nieosiągnięcia zakładanych celów środowiskowych.

Realizacja każdej inwestycji uwzględniającej budowę lub przebudowę infrastruktury liniowej musi być poprzedzona odpowiednio przeprowadzonym postępowaniem w sprawie uwarunkowań środowiskowych, aby w jak największym stopniu zminimalizować przepływ zanieczyszczeń do wód i gleby, zarówno na etapie realizacji inwestycji, jak i podczas późniejszej eksploatacji.

Wśród najważniejszych działań minimalizujących oraz zapobiegawczych dla ewentualnych negatywnych oddziaływań wpływających na wody można wymienić:

- ograniczanie zabudowy liniowej na obszarach sąsiadujących ze strefami ochronnymi bezpośrednich ujęć wody;
- prowadzenie robót budowlanych w sposób gwarantujący ochronę wód;
- właściwe zabezpieczenie urządzeń przed ewentualnymi wyciekami;
- etap planowania i eksploatacji planowanej inwestycji powinien uwzględniać rozwiązania oszczędzające wodę;
- unikanie emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy;
- przestrzeganie zapisów pozwoleń budowlanych;
- korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin;
- stosowanie hermetyzacji oraz technik przeciwpylowych (np. zraszanie);
- prowadzenie prac poza sezonem tarła ryb;
- prowadzenie prac z uwzględnieniem możliwie najlepszych technologii zabezpieczających przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do wód;
- dostosowanie zakresu prac do wymogów ochrony przyrody – szczególnie w odniesieniu do ekosystemów wodnych, wykorzystując możliwość przeprowadzenia konsultacji przyrodniczych oraz przez zachowanie zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną;
- substancje niebezpieczne powinny być składowane w bazach sprzętowo – magazynowych;
- zwiększenie bezpieczeństwa przy przeładunku niebezpiecznych substancji płynnych przez zastosowanie zapór przeciwrozlewowych;
- wykonanie zabezpieczeń zbiorników na paliwo i terenu dystrybucji paliw;
- stosowanie pogłębiarek ssących z mechanicznym lub hydraulicznym odpajaniem urobku;
- na etapie projektu budowlanego wykonanie symulacji określającej rzeczywistą miąższość czwartorzędowego poziomu wodonośnego, zmienność litologiczną, a także uwzględniać okresowe zmniejszenie zasilania warstwy wodonośnej i eksploatację najbliższych ujęć wody podziemnej.

Strefę ochronną ujęcia wody stanowi obszar, na którym obowiązują zakazy, nakazy i ograniczenia w zakresie użytkowania gruntów oraz korzystania z wody. Strefę ochronną dzieli się na teren ochrony bezpośredniej i pośredniej. Dopuszcza się ustanowienie strefy ochronnej obejmującej wyłącznie teren ochrony bezpośredniej, jeżeli jest to uzasadnione lokalnymi warunkami hydrogeologicznymi, hydrologicznymi i geomorfologicznymi oraz zapewnia konieczną ochronę ujmowanej wody. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych oraz powierzchniowych

zabronione jest użytkowanie gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody. Na terenie ochrony bezpośredniej ujęć wód należy:

- odprowadzać wody opadowe w sposób uniemożliwiający przedostawanie się ich do urządzeń służących do poboru wody;
- zagospodarować teren zielenią;
- odprowadzać poza granicę terenu ochrony bezpośredniej ścieki z urządzeń sanitarnych, przeznaczonych do użytku osób zatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody;
- ograniczyć do niezbędnych potrzeb przebywanie osób niezatrudnionych przy obsłudze urządzeń służących do poboru wody.

Teren ochrony bezpośredniej należy ogrodzić, a jego granice przebiegające przez wody powierzchniowe oznaczyć za pomocą rozmieszczonych w widocznych miejscach stałych znaków stojących lub pływających, na ogrodzeniu oraz znakach należy umieścić tablice zawierające informacje o ujęciu wody i zakazie wstępu osób nieupoważnionych. Na terenach ochrony pośredniej może być zabronione lub ograniczone wykonywanie robót oraz innych czynności powodujących zmniejszenie przydatności ujmowanej wody lub wydajności ujęcia, a w szczególności:

- wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi;
- rolnicze wykorzystanie ścieków;
- przechowywanie lub składowanie odpadów promieniotwórczych;
- stosowanie nawozów oraz środków ochrony roślin;
- budowa autostrad, dróg oraz torów kolejowych;
- wykonywanie robót melioracyjnych oraz wykopów ziemnych;
- lokalizowanie zakładów przemysłowych oraz ferm chowu lub hodowli zwierząt;
- lokalizowanie magazynów produktów ropopochodnych oraz innych substancji, a także rurociągów do ich transportu;
- lokalizowanie składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętnych;
- mycie pojazdów mechanicznych;
- urządzenie parkingów, obozowisk oraz kąpielisk;
- lokalizowanie nowych ujęć wody;
- lokalizowanie cmentarzy oraz grzebanie zwłok zwierzęcych.

Przepisy krajowe oraz unijne zabraniają realizowania przedsięwzięć, które mogą pogorszyć stan wód powierzchniowych i podziemnych pod względem jakościowym i ilościowym, jak również podejmowania działań, które mogłyby ograniczyć ich funkcje ekologiczne. Jednolite Części Wód, dla których w Planie gospodarowania wodami określono zły stan lub wskazano jako zagrożone osiągnięciem celów środowiskowych, należy traktować jako szczególnie wrażliwe w kontekście generowanych przez poszczególne przedsięwzięcia oddziaływań. Należy podkreślić, że ocena wpływu konkretnego przedsięwzięcia na JCW jest dokonywana na etapie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Prawidłowo przeprowadzona procedura oceny oddziaływania na środowisko skutecznie wskazuje możliwości eliminacji potencjalnych negatywnych oddziaływań na cele ochrony JCW.

W Planach gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy uwzględniono „Wykazy inwestycji i działań, które mogą spowodować nieosiągnięcie dobrego stanu wód lub pogorszenie dobrego stanu wód”. Wykazy te zawierają szczegółową analizę planowanych do realizacji inwestycji z zakresu gospodarki wodnej.

- Wykaz inwestycji i działań spełniających łącznie następujące kryteria:
 - mogą one wpłynąć na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w art. 61 prawa wodnego;
 - spełniają warunki, o których mowa w art. 68 prawa wodnego;

jest obligatoryjnym elementem planu gospodarowania wodami jest wykaz inwestycji lub działań.

- Wykaz ma funkcję sprawozdawczą — przedstawia informacje wynikające z decyzji administracyjnych (decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, oceny wodnoprawne) na temat działań i przedsięwzięć, dla których wydano (w okresie od daty przyjęcia aPGW do 21 grudnia 2020 r.) ostateczną decyzję potwierdzającą spełnienie warunków, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 prawa wodnego. Ponadto, uwzględnia on informacje o planowanych i realizowanych inwestycjach i działaniach, dla których w aPGW z 2016 r. potwierdzono warunki spełniania odstępstwa w trybie art. 4 ust. 7 RDW;

Wskazanie informacji o przedsięwzięciu, działaniu lub inwestycji w Wykazie Inwestycji i Działań nie zwalnia z konieczności uzyskania wymaganych przepisami prawa decyzji administracyjnych dot. realizacji przedsięwzięcia (działania, inwestycji). Oznacza to, że analiza zgodności planowanego działania, inwestycji lub przedsięwzięcia z celami środowiskowymi JCW wraz z uzasadnieniem przesłanek, o których mowa w art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej może być przeprowadzona wyłącznie w toku postępowań administracyjnych kończących się wydaniem DUŚ, oceny wodnoprawnej.⁷

7.1.7. Oddziaływanie na powietrze

Jakość powietrza ma bardzo duży wpływ na wiele sfer życia mieszkańców, począwszy od stanu zdrowia, samopoczucia, po jakość spożywanych pokarmów. Odgrywa również ważną rolę w obserwowanych zmianach klimatycznych, które towarzyszą naszej planecie. Poprawa jakości powietrza jest jednym z głównych aspektów ochrony środowiska. Wiele organizacji, w tym Unia Europejska, prowadzi kampanie na rzecz zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Ustanowiono wiele regulacji na rzecz poprawy stanu powietrza oraz przy wsparciu funduszami unijnymi zobowiązano wiele państw do ich przestrzegania. Na pogarszający się stan powietrza wpływ ma wiele czynników, jednakże jednym z głównych jest emisja zanieczyszczeń ze spalin silników spalinowych, która nasila się wraz z rosnącym natężeniem ruchu na drogach. W spalinach znajduje się ponad 1500 szkodliwych substancji, lecz na jakość powietrza wpływają głównie tlenki węgla, tlenki azotu, węglowodory (szczególnie WWA), metale ciężkie oraz pyły. Emisja szkodliwych substancji pochodzących z wzmożonego ruchu jest zauważalna zwłaszcza na obszarach silnie zurbanizowanych takich jak centra miast czy dzielnice przemysłowe. Największym zagrożeniem związanym z emisją zanieczyszczeń do powietrza są zatory tworzące się w centrach miast, gdzie

⁷ Plany gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy

zabudowa jest zwarta a zanieczyszczenia kumulują się i ich rozproszenie jest niemożliwe. Jedną z metod zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza jest właśnie określenie priorytetów, które zostały opisane w Strategii. Żeby precyzyjnie określone zadania zaczęły przynosić oczekiwane efekty potrzebne jest zintegrowane podejście w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, co zostało szczegółowo zdefiniowane w Strategii.

Wstępna analiza zadań zaplanowanym inwestycji, pozwala na łatwe wysnucie wniosku, iż wszystkie przewidziane zadania będą w sposób pozytywny oddziaływać na jakość powietrza atmosferycznego. Od ich rodzaju będzie zależało czy będzie to oddziaływanie pośrednie czy bezpośrednie, ale finalny efekt będzie taki sam – poprawa jakości powietrza.

W ramach Strategii zaplanowano wiele inwestycji uwzględniających rozwój systemu ścieżek pieszo-rowerowych. Działania te rozpisano z dbałością o stworzenie spójnego układu przestrzennego, który pozwoli połączyć główne ośrodki miejskie z terenami wiejskimi. Nowoczesne społeczeństwo będzie decydowało się na rozwiązania ekologiczne, jeśli planowanie transportowe i przestrzenne będą szły ze sobą w parze. Oznacza to wybór zeroemisyjnego środka transportu, gdy ta alternatywa będzie interesująca ekonomicznie i społecznie. Oddziaływania pozytywne, które się pojawią będą miały charakter długoterminowy.

Mieszkańcy dzielnic podmiejskich, którzy dotychczas mogli przemieszczać się do centrum wykorzystując do tego celu jedynie własny samochód dostaną możliwość wyboru bardziej ekologicznego środka transportu. Ścieżka rowerowa, która pozwoli dotrzeć im do konkretnego celu będzie z pewnością ciekawą alternatywą, której wybór przysłuży się poprawie jakości powietrza. Prognozowane jest zatem zmniejszenie korzystania z samochodów na rzecz podróży rowerem, szczególnie na krótkich odcinkach, takich jak droga prowadząca z obrzeży miasta do centrum.

Działania wpisane w założenia Strategii to również ukłon w stronę rozwoju turystyki, szczególnie tej świadomej ekologicznie. Podróżni odwiedzający analizowany obszar byli zmuszeni do korzystania z mało ekologicznych środków transportu, gdy chcieli odwiedzić teren przyrodniczo atrakcyjny. Prawdopodobnie niejednokrotnie rezygnowali z wypraw turystycznych w ciekawe miejsca, z uwagi na fakt, iż napotykali problemy związane z dojazdem lub parkingiem. Spójny system dróg i ścieżek pieszo-rowerowych pozwoli na rozwój turystyki zrównoważonej, przy jednoczesnym pośrednim pozytywnym wpływie na jakość powietrza.

Dodatkowo przewidziano do realizacji zadania, które pozwolą rozwinąć wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, dostosowując ich rodzaj do warunków panujących na omawianym obszarze. Jest to niezmiernie ważne, nie tylko ze względów ekonomicznych, ale również z uwagi na wydajność. Mimo, że najczęściej wybieranymi typami instalacji są te wykorzystywane w gospodarstwach domowych (mikroinstalacje o niewielkiej mocy), to ich nagromadzenie na danym terenie pozwoli na znaczącą poprawę jakości powietrza.

Wszelkie działania opisane w Strategii dotyczące: ograniczenia emisji z transportu (poprzez rozwój ścieżek, budowę punktów przesiadkowych, modernizację dróg, zakup zeroemisyjnych autobusów) oraz procesów energetycznego spalania paliw i niskiej emisji, również tych zmniejszających zużycie energii (montaż OZE, termomodernizacje), będą znacząco pozytywnie wpływały na stan i jakość powietrza atmosferycznego.

Podsumowując można z całą pewnością założyć, iż wszystkie zadania wpisane w Strategię przyczynią się w perspektywie długofalowej do poprawy jakości powietrza atmosferycznego.

Główne zamierzenia Strategii opierają się na zintegrowanym podejściu w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Wszystkie razem wdrożone do działania przyczynią się realizacji założeń, a ich „efektem ubocznym” będzie pośrednia bądź bezpośrednia poprawa jakości powietrza. Jednakże w sytuacji powstania niekontrolowanych, długofalowych opóźnień, bądź napotkanych trudności, które uniemożliwią częściową realizację niektórych zadań, może dojść do pogorszenia jakości powietrza. Planowane inwestycje powinny zatem charakteryzować się spójną ciągłością i wzajemnym uzupełnianiem się, co powoli jednocześnie zadbać o skomunikowanie obszarów dotychczas pominiętych, z równoczesnym wykluczeniem tworzenia się „wąskich gardeł”, które prowadzą do powstania zatorów. Przy zadbanie o jednoczesne wdrażanie wszystkich wyznaczonych projektów, negatywne oddziaływania jakie mogą pojawić się podczas prowadzonych prac będą miały charakter krótkotrwały i mało znaczący. Powiązanie będą z prowadzonymi pracami budowlanymi i modernizacyjnymi i zostaną wygaszone w momencie zakończenia prac.

Oddziaływania negatywne, które mogą powstać będą miały charakter przejściowy i będą związane z realizacją planowanych inwestycji. Źródłem negatywnego oddziaływania mogą być inwestycje w infrastrukturę rowerową, budowa nowych obiektów czy remonty i modernizacje budynków. Faza budowy związana jest z emisją spalin z maszyn budowlanych oraz emisją substancji pyłowych. Charakter tych oddziaływań będzie lokalny i krótkotrwały – ustanie w momencie zakończenia robót budowlanych. Również zadania uwzględniające modernizację istniejących już obiektów mogą wiązać się z powstaniem chwilowych negatywnych oddziaływań, wywołanych pracą maszyn budowlanych (hałas, zapylenie).

W ramach przygotowanej Strategii nie przewiduje się wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na jakość powietrza. Wszystkie zaplanowane działania będą w długofalowej perspektywie pozytywnie oddziaływać na powietrze atmosferyczne.

Wśród najważniejszych działań minimalizujących oraz zapobiegawczych dla ewentualnych negatywnych oddziaływań wpływających na powietrze można wymienić:

- unikanie emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy,
- przestrzeganie zapisów pozwoleń budowlanych,
- korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin,
- stosowanie hermetyzacji oraz technik przeciwpylowych (np. zraszanie),
- czyszczenie kół pojazdów przez wyjazdem z placu budowy na drogę w celu ograniczenia wtórnego unosu,
- zarządzanie terenami zielonymi wzdłuż dróg transportu kołowego, w tym stosowanie pasów zieleni izolacyjnej z wykorzystaniem gatunków zimozielonych,
- ochrona zieleni, szczególnie miejskiej,
- wybieranie rozwiązań niskoemisyjnych np. w zakresie transportu,
- minimalizowanie emisji zanieczyszczeń na etapie realizacji prac budowlanych poprzez ekonomiczne użytkowanie pojazdów i maszyn: wyłączanie silników podczas załadunku i rozładunku materiałów oraz innych przerw w pracy,
- zakładanie pasów zieleni izolacyjnej.

7.1.8. Oddziaływanie na powierzchnię ziemi i zasoby naturalne

Projekty zaproponowane w Strategii nie będą w sposób bezpośredni pozytywnie oddziaływać na gleby, powierzchnię ziemi i zasoby naturalne, ale zaplanowane i odpowiednio przeprowadzone inwestycje mogą w przyszłości przysłużyć się do zmniejszenia negatywnego wpływu infrastruktury liniowej na środowisko glebowe. Rozbudowa systemu ścieżek pieszo-rowerowych oraz dążenie do zmniejszenia wykorzystania prywatnych samochodów podczas podróży do główne czynniki, które mogą pośrednio wpłynąć na zmniejszenie przedostawania się do gleb zanieczyszczeń. Dodatkowo należy zauważyć, że poprawa jakości powietrza wynikająca z realizacji zaplanowanych zadań również pośrednio przyczyni się do poprawy jakości stanu gleb. Mniejsza ilość zanieczyszczeń, która wraz z opadem mokrym bądź suchym przedostaje się do gleby to jeden ze skutków poprawy jakości powietrza.

Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zaplanowane działania polegające termomodernizacjach budynków, a także modernizacji sieci wodno-kanalizacyjnych. Pozytywne, lecz pośrednie oddziaływanie takich zadań wpisanych w Strategię na stan gleb i powierzchnię ziemi będzie niepodważalne.

Podsumowując można przyjąć prognozę, iż zaplanowane działania będą w sposób pośredni, długoterminowy lecz pozytywny oddziaływały na poprawę jakości gleb, degradację powierzchni ziemi oraz zachowanie zasobów naturalnych.

Analiza planowanych działań związanych z realizacją inwestycji będzie w większym bądź mniejszym stopniu prowadziła do naruszenia pokrywy glebowej, co wynika ze specyfiki zadań związanych z inwestycjami liniowymi oraz punktowymi. Największe negatywne oddziaływania będą występowały podczas prac uwzględniających budowę nowych obiektów (budynki, instalacje, obiekty rekreacji i wypoczynku) i ścieżek pieszo-rowerowych. Czasowe bądź stałe wykorzystanie konkretnego fragmentu powierzchni ziemi będzie związane z koniecznością wyłączenia danego obszaru z jego funkcji rolnej bądź leśnej. Podczas realizacji projektów mogą pojawić się negatywne oddziaływania na powierzchnię gleby takie jak zakwaszenie gleb w pobliżu powstających inwestycji, co będzie wynikało z emisji gazów o charakterze kwasotwórczym. Tereny zaplecza budowlano – magazynowego, które powstaną w pobliżu planowanych inwestycji mogą stać się źródłem niekontrolowanych przepływów zanieczyszczeń do gleb np. pochodzących z rozszczelnienia się mobilnego węzła sanitarnego. Dodatkowym zagrożeniem są pracujące maszyny i sprzęt budowlany, który podczas nieprzewidzianej awarii może wywołać przepływ substancji szkodliwych np. oleju w głąb gleby. Najmniejszym negatywnym oddziaływaniem na powierzchnię ziemi będą charakteryzować się działania inwestycyjne związane jedynie z pracami modernizacyjnymi czy przebudową. Specyfika takich zadań nie wymaga ingerencji w powierzchnię ziemi, co nie oznacza iż negatywne oddziaływanie nie może powstać. W dużej mierze będzie to zależało od dbałości o jakość prowadzonych prac i sprzęt wykorzystywany podczas modernizacji.

Stopień negatywnego oddziaływania planowanych inwestycji na zasoby naturalne będzie zależał głównie od skali prowadzonych prac. Działania związane z modernizacjami czy przebudową nie będą w żaden sposób oddziaływały na zasoby, ponieważ będą miały miejsce w terenach już zagospodarowanych. Poza tym nie będą wymagały naruszenia powierzchni ziemi, co może być zagrożeniem szczególnie dla złóż odkrywkowych. Nieco inaczej mogą oddziaływać zadania uwzględniające budowę nowych odcinków ścieżek pieszo-rowerowych lub budowę obiektów sportu czy rekreacji. Wydobywanie złóż znajdujących się pod ziemią może doprowadzić do zniekształcenia

fragmentów nowo wybudowanych tras poprzez tworzenie się kolein i wybojów. Wykorzystanie terenu pod inwestycje liniowe lub w związku z pracami przy tworzeniu zielono-niebieskiej infrastruktury może utrudnić dostępność do złóż, dlatego na etapie planowania inwestycji należy uwzględnić występowanie miejsc wydobywania zasobów naturalnych. Ze względu na specyfikę planowanych inwestycji, nie należy zapominać, że do rozbudowy i modernizacji infrastruktury liniowej i punktowej wykorzystywane są surowce naturalne takie jak: kruszywa, masy bitumiczne i materiały budowlane.

Wśród najważniejszych działań minimalizujących oraz zapobiegawczych dla ewentualnych negatywnych oddziaływań wpływających na gleby, powierzchnię ziemi i zasoby naturalne można wymienić:

- prowadzenie robót budowlanych w sposób gwarantujący ochronę gleb,
- właściwe zabezpieczenie urządzeń przed ewentualnymi wyciekami,
- unikanie emisji substancji pyłowych na etapie budowy lub rozbudowy,
- przestrzeganie zapisów pozwoleń budowlanych,
- prowadzenie prac z uwzględnieniem możliwie najlepszych technologii zabezpieczających przed przedostawaniem się zanieczyszczeń do gleb,
- ograniczanie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji robót remontowo-budowlanych,
- minimalizowanie terenów przeznaczonych dla obiektów zaplecza budowy i zabezpieczanie powierzchni składowej i postojowej przed awaryjnym wyciekiem paliwa i smarów,
- odpowiednie przygotowanie materiałów neutralizujących na wypadek ewentualnych wycieków lub awarii zarówno na etapie realizacji jak i eksploatacji,
- odpowiednie przygotowanie szczelnych miejsc do czasowego gromadzenia odpadów wytwarzanych w wyniku prac rozbiórkowych i podczas prac budowlanych,
- poruszanie się maszynami budowlanymi i środkami transportowymi po ściśle wytyczonych drogach dojazdowych,
- odpowiednie składowanie gruntów zanieczyszczonych, warstw ziemi i humusu,
- rekultywowanie miejsc zdegradowanych w czasie prowadzonych robót,
- wykorzystanie zabezpieczonej w czasie budowy wierzchniej warstwy gleby,
- stosowanie technologii ograniczającej zasięg prowadzonego odwodnienia roboczego,
- prowadzenie utrzymania dróg wodnych z uwzględnieniem zapobiegania i zwalczania zanieczyszczeń powierzchni ziemi.

7.1.9. Oddziaływanie na klimat i jego zmiany

Zgodnie ze „Strategicznym planem adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” transport został uznany za sektor wrażliwy na zmiany klimatu. Pogłębiające się zjawiska związane ze zmianami klimatu wpływają na sektor transportu powodując głównie zaburzenia płynności ruchu. Oprócz tego obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa obiektów budowlanych, w tym także obiektów infrastruktury transportowej, jest zapisany w ustawie – Prawo budowlane.

Jeden z elementów wpływających na klimat danego obszaru to stopień zanieczyszczenia powietrza. Dlatego wraz z polepszeniem jakości powietrza poprawie ulega klimat, jeśli inne czynniki zbyt dominująco i negatywnie na niego nie oddziałują.

Pozytywne oddziaływanie na warunki klimatyczne pojawi się w związku z ograniczeniem emisji do atmosfery dwutlenku węgla, który jest jednym z gazów pochodzących m.in. z transportu. Sprzyjać temu będą zaproponowane w Strategii działania, które uwzględniają np. rozwój sieci ścieżek pieszo-rowerowych. Dużym, pozytywnym wpływem na jakość powietrza będą również charakteryzować się wszystkie inwestycje w rozwój OZE oraz termomodernizacje budynków. Ich realizacja pozwoli zmniejszyć zapotrzebowanie na paliwa wykorzystywane do ogrzewania, a tym samym spadnie ilość zanieczyszczeń emitowanych do atmosfery.

Oddziaływanie negatywne na klimat będą wynikało z emisji gazów cieplarnianych na etapie wykonawczym - budowy (emisja z maszyn i urządzeń budowlanych), a także na etapie eksploatacji (ze spalania paliw w silnikach, z infrastruktury towarzyszącej). Negatywnie na mikroklimat będzie wpływać także zajmowanie oraz uszczelnienie powierzchni ziemi poprzez tworzenie nowych ciągów pieszo-rowerowych, która dotąd stanowiła powierzchnię biologicznie czynną.

Niekorzystnym zjawiskiem pojawiającym się w dużych miastach, jest powstawanie tzw. „miejskiej wyspy ciepła”. Zmniejszenie ładunku zanieczyszczeń emitowanych do powietrza pozwoli ograniczyć niekorzystne zjawiska termiczne (wzrost temperatury) oraz wilgotnościowe (obniżenie wilgotności powietrza na terenie zabudowanym), a także poprawi mikroklimat miast.

Zgodnie ze SPA 2020 działania adaptacyjne powinny obejmować monitoring elementów infrastruktury transportowej, który da podstawę do opracowania właściwych zasad konstrukcyjnych a także zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu. Zachodzące zmiany klimatyczne będą zauważalne w perspektywie długookresowej, dlatego też przy projektowaniu infrastruktury transportowej należy brać pod uwagę zagrożenia klimatyczne mogące wystąpić w przyszłości. Infrastrukturę transportową buduje się na dłuższy okres – rzędu 70-100 lat, dlatego też przyszłe zmiany klimatyczne należy uwzględnić w bardziej odległych horyzontach czasowych.

Do najważniejszych środków zapobiegawczych lub minimalizujących negatywne oddziaływania na powietrze i klimat należą:

- ograniczenie ruchu pojazdów ciężkich (promocja transportu multimodalnego);
- projektowanie pasów zieleni przydrożnej i izolacyjnej (wielopiętrowej);
- wykorzystanie ekranów akustycznych jako powierzchni biologicznie czynnych;
- na etapie prowadzenia prac budowlanych korzystanie z maszyn i urządzeń o wysokich normach spalin czy zraszanie materiałów pyłących;
- budowa elementów infrastruktury podnoszącej bezpieczeństwo wspieranej z odnawialnych źródeł energii (np. panele fotowoltaiczne) oraz oświetlenie automatycznie dopasowujące parametry działania do warunków (np. ograniczenie natężenia światła w przypadku braku przechodniów);
- stosowanie zapisów promujących ochronę powietrza w dokumentach przetargowych.

7.1.10. Oddziaływanie na zabytki, dobra materialne i krajobraz

Zgodnie z Europejską Konwencją Krajobrazową sporządzoną we Florencji dnia 20 października 2000 r., (Dz.U. 2006 nr 14 poz. 98), wszystkie Państwa Członkowskie Rady Europy powinny realizować następujące cele: promowanie ochrony, gospodarki i planowania krajobrazu, a także

organizowanie współpracy europejskiej w zakresie zagadnień dotyczących krajobrazu. Środki ogólne opisane w art. 5 ww. Konwencji wskazują na konieczność m.in.:

- prawnego uznania krajobrazów jako istotnego komponentu otoczenia ludzi, jako wyrażenia dzielonej przez nie różnorodności kulturowej i przyrodniczej oraz podstawy ich tożsamości;
- ustanowienia i wdrożenia polityki w zakresie krajobrazu ukierunkowanej na ochronę, gospodarkę i planowanie krajobrazu poprzez przyjęcie środków specjalnych określonych w artykule 6;
- ustanowienia procedur udziału ogółu społeczeństwa, organów lokalnych i regionalnych oraz innych stron zainteresowanych zdefiniowaniem i wdrożeniem polityki w zakresie krajobrazu;
- zintegrowania krajobrazu z własną polityką w zakresie planowania regionalnego i urbanistycznego i własną polityką kulturalną, środowiskową, rolną, społeczną i gospodarczą, jak również z wszelką inną polityką, która bezpośrednio lub pośrednio oddziałuje na krajobraz.

Środki specjalne opisane w art. 6 ww. Konwencji wskazują na konieczność m.in.:

- podnoszenia świadomości społeczeństwa obywatelskiego, organizacji prywatnych i organów publicznych w zakresie wartości krajobrazów, ich roli i wprowadzanych w nich zmian;
- szkolenia specjalistów w zakresie oceny krajobrazu i operacji dotyczących krajobrazu;
- multidyscyplinarnych programów szkolenia dotyczących polityki, ochrony, gospodarki i planowania w zakresie krajobrazu, przeznaczonych dla specjalistów w sektorze prywatnym i publicznym i dla stowarzyszeń związanych z krajobrazem;
- nauki w szkołach i na uniwersytetach, która, w odnośnych dziedzinach przedmiotowych, obejmie wartości związane z krajobrazami i zagadnieniami ich ochrony, gospodarki i planowania;
- zidentyfikowania swoich własnych krajobrazów na całym obszarze terytorium swojego kraju;
- przeanalizowania ich charakterystyk oraz przekształcających je sił i presji;
- odnotowania zmian;
- dokonania oceny tak zidentyfikowanych krajobrazów, z uwzględnieniem szczególnych wartości przypisanych im przez strony i ludność, których to dotyczy.⁸

Biorąc pod uwagę zaplanowane w ramach Strategii działania stwierdza się, iż ich realizacja wpłynie pozytywnie na krajobraz MOF Strefy Centralnej. Pojedyncze inwestycje w czasie trwania etapu wykonawczego mogą wiązać się z powstaniem chwilowych negatywnych oddziaływań, lecz ostatecznym efektem ich realizacji będzie poprawa warunków krajobrazowych na analizowanym terenie.

Oddziaływanie planowanych działań na zabytki może mieć charakter zarówno pozytywny jak i negatywny. Negatywne oddziaływanie, jeśli powstanie będzie związane głównie z etapem realizacyjnym, co będzie wynikało z konieczności użytkowania ciężkiego sprzętu budowlanego. Drgania i zanieczyszczenia generowane przez maszyny mogą prowadzić do postępu degradacji obiektów zabytkowych znajdujących się w pobliżu. Skala negatywnego oddziaływania będzie zależała od rodzaju planowanych prac - budowa bądź przebudowa będzie wymagała użycia większej ilości ciężkiego sprzętu niż zadania polegające na modernizacji czy rewitalizacji. Należy również uwzględnić negatywny wpływ emisji gazowych ze spalin o kwasotwórczym charakterze, które mogą przyczynić

⁸ Europejska Konwencja Krajobrazowa

się do degradacji zabytków o konstrukcji stalowej lub posiadających elementy z piaskowca i wapieni. Jednakże planowane inwestycje w zakresie rozbudowy infrastruktury liniowej oraz punktowej, w większości zlokalizowane są z dala od obiektów zabytkowych, dlatego wystąpienie negatywnego oddziaływania jest minimalne. Podczas wykonywania wykopów pod przyszłe inwestycje możliwe jest natrafienie na nowe stanowiska archeologiczne, co będzie oddziaływaniem pozytywnym i pośrednim. Rozwój infrastruktury pieszo-rowerowej pozwala na zwiększenie dostępności miejsc cennych historycznie, a tym samym wpływa na zwiększenie ruchu turystycznego i rozwój lokalnej kultury.

W Strategii zaplanowano również wykonanie wielu zadań poprawiających stan istniejących zabytków:

- Przebudowa, remont, adaptacja i wyposażenie zabytkowych obiektów na potrzeby związane z rozwojem kultury i turystyki na obszarze Strefy Centralnej,
- Prace konserwatorskie w parkach zabytkowych w Gminie Węgorzyno,
- Budowa infrastruktury sportowej, turystycznej i renowacja zabytków na obszarze Strefy Centralnej.

Ww. działania będą w sposób bezpośredni, znaczący i pozytywny oddziaływały na obiekty zabytkowe na omawianym terenie. Pozwoli to nie tylko zminimalizować ryzyko dalszej degradacji i niszczenia dziedzictwa, ale również stworzyć nowe miejsca przyciągające turystów.

7.1.11. Oddziaływanie skumulowane

Przeprowadzenie analizy oddziaływania skumulowanego inwestycji powinno być przedmiotem analiz w ramach oceny oddziaływania na środowisko konkretnej inwestycji. W chwili obecnej brak wiedzy na temat ostatecznej listy działań, które realnie zostaną zrealizowane, w Projekcie Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej oraz w Prognozie przedstawiono maksymalny zakres inwestycji, to czy i kiedy będą one realizowane zależy od warunków organizacyjnych i finansowych w przyszłej perspektywie.

Podczas realizacji przedsięwzięć może dojść do lokalnych utrudnień i krótkotrwałych kumulacji niekorzystnego oddziaływania – np. utrudnienia w ruchu drogowym czy komunikacji miejskiej. Oddziaływania te jednak będą lokalne, krótkotrwałe i ustąpią w momencie zakończenia prac.

8. ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE I PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU

W poprzednim rozdziale zostały wskazane działania, które mogą wywoływać negatywne skutki dla środowiska. Podstawowym sposobem minimalizacji ewentualnych negatywnych oddziaływań związanych z realizacją Strategii jest przestrzeganie przy realizacji poszczególnych zadań obowiązujących przepisów.

Projekt Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej jest narzędziem stanowiącym wsparcie dla jednostek wchodzących w skład MOF Strefy Centralnej. Dokument opiera się na zintegrowanym podejściu w zakresie poprawy jakości życia mieszkańców, jak również wzmocnienia pozycji konkurencyjności.

Przy realizacji niektórych zadań inwestycyjnych, dotyczących budowy czy modernizacji infrastruktury rowerowej, turystycznej, technicznej i zabytkowej należy pamiętać o szeregu działań organizacyjno – administracyjnych pozwalających zapobiegać lub ograniczać oddziaływania planowanych zadań na środowisko. Do działań tych należą:

- ścisły nadzór merytoryczny nad prawidłową realizacją Strategii oraz systematyczny monitoring stanu środowiska, o analizie wyników i podejmowaniu adekwatnych działań do otrzymanych wyników,
- egzekwowanie i przestrzeganie zapisów wynikających z wydanych decyzji administracyjnych, regulaminów i przepisów prawnych,
- ścisłej współpracy z innymi instytucjami dysponującymi danymi na temat stanu środowiska (m.in. WIOŚ, Urząd Marszałkowski, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny),
- prowadzenie szkoleń dla pracowników administracji samorządowej,
- edukacja ekologicznej społeczności,
- wzmocnienie funkcji kontrolnej służb ochrony środowiska,
- przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięć na środowisko wraz z przedstawieniem wariantu możliwie najmniej obciążającego środowisko, a jednocześnie ekonomicznie uzasadnionego, zapewniającej wysoki poziom merytoryczny oraz biorącej pod uwagę wszystkie możliwe oddziaływania, zwłaszcza na obszary chronione (jeśli będzie wymagana),
- sprawne egzekwowanie zapisów określonych w decyzjach administracyjnych i przepisach prawnych,
- przeprowadzenie inwentaryzacji przyrodniczej lub monitoringu na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko),
- uwzględnianie zrównoważonego zagospodarowania przestrzennego przy wyborze lokalizacji i opracowywaniu projektu inwestycji (np. zachowanie terenów zielonych i przyjaznej ludziom przestrzeni publicznej) oraz zachowanie wymogów ochrony krajobrazu,
- uwzględnienie zasady turystyki zrównoważonej - infrastruktura turystyczna powinna w jak najmniejszym stopniu obciążać środowisko, uwzględniać występowanie chronionych gatunków i siedlisk oraz zakładać właściwą gospodarkę odpadami, wodno-ściekową oraz emisję hałasu,
- dostosowanie terminu przeprowadzania prac remontowych oraz budowlanych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, głównie ptaków, płazów, nietoperzy i ryb lub stworzenie siedlisk zastępczych (tj. budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy),
- zaplanowanie prac remontowo-budowlanych w sposób minimalizujący niszczenie roślinności, terenów zielonych i krajobrazu oraz uwzględniający wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, odtworzenie zniszczonych terenów zielonych w sąsiedztwie inwestycji,
- dostosowanie rodzaju i zakresu prac do wymogów ochrony przyrody – zwłaszcza w przypadku ekosystemów wodnych i podmokłych (np. przy realizacji inwestycji hydrotechnicznych) poprzez prowadzenie konsultacji przyrodniczych oraz poprzez zachowanie zgodności z Ramową Dyrektywą Wodną,

- uwzględnianie celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych.

Do przedsięwzięć realizowanych w ramach Strategii podczas realizacji których może pojawić się chwilowe, krótkotrwałe negatywne oddziaływania na środowisko należą inwestycje z zakresu budowy i przebudowy infrastruktury rowerowej, technicznej, turystycznej czy zabytkowej. Inwestycje te mogą powodować chwilowe, negatywne oddziaływanie na środowisko lecz tylko na etapie budowy, następnie przyczynią się do poprawy stanu środowiska na analizowanym terenie i będą na nie oddziaływać pozytywnie. Inwestycje te mogą, z uwagi na swój charakter podlegać procedurze oddziaływania na środowisko, w której szczegółowo analizowane będzie oddziaływanie na poszczególne komponenty środowiska. W ramach procedury uwzględniane będą również analizy dotyczące minimalizacji bądź kompensacji możliwych oddziaływań. W efekcie ocenie zostanie poddany poziom znaczącości poszczególnych oddziaływań. W procedurze oceny oddziaływania na środowisko powinni być zaangażowani projektanci, administracja samorządowa, służby ochrony przyrody, środowisko naukowe i organizacje społeczne.

Potencjalne negatywne oddziaływania, które mogą wystąpić przy realizacji zaplanowanych zadań inwestycyjnych można ograniczyć poprzez stosowanie zabiegów technicznych z uwzględnieniem następujących praktyk:

- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (a w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i występowanie zabytków,
- odpowiednio staranne przygotowanie projektu, przy uwzględnieniu potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,
- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie obszarów szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz siedzib ludzkich,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych i organizacji pracy ograniczających wpływ na środowisko w fazie budowy, oraz eksploatacji tj. stosowanie najlepszych dostępnych technik (BAT), pozwalających na ograniczenie negatywnego oddziaływania w trakcie budowy, w tym technologii: niskoemisyjnych, niskoodpadowych, wodooszczędnych i energooszczędnych, tj.:
- ograniczających emisję substancji zanieczyszczających do wód (uszczelnianie procesów przy budowie i po jej zakończeniu, zabezpieczenie przed wyciekami z urządzeń oraz przestrzeganie warunków pozwoleń na budowę),
- ograniczających emisję substancji do powietrza (stosowanie pojazdów i urządzeń niskoemisyjnych) oraz przestrzeganie zaostrzonych warunków pozwoleń na budowę dotyczących odpowiedniego sposobu prowadzenia robót (np. ograniczających pylenie),
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych, maskowanie (wkomponowywanie w otoczenie) elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- zabezpieczanie terenu budowy przed infiltracją ewentualnych wycieków z maszyn i urządzeń oraz ograniczanie do minimum zużycia kopalin poprzez prowadzenie efektywnej i racjonalnej gospodarki materiałami i odpadami – w celu ochrony powierzchni ziemi, w tym gleb i zasobów naturalnych (kopalin),

- sprawna realizacja prac i ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko w celu skrócenia czasu i zasięgu możliwego negatywnego oddziaływania na środowisko,
- racjonalne gospodarowanie materiałami ograniczające ilość powstających odpadów,
- rekultywacja bądź przywrócenie do stanu sprzed realizacji inwestycji terenów zdegradowanych w wyniku realizacji inwestycji,
- ograniczanie do minimum wycinki drzew i krzewów oraz zapewnienie ochrony drzew przed ewentualnym uszkodzeniem podczas prowadzenia prac,
- stworzenie siedlisk zastępczych (tj. budki lęgowe, skrzynki dla nietoperzy) na okres prowadzenia prac,
- w przypadku prowadzenia inwestycji przez stanowiska roślin chronionych, jeśli nie można uniknąć takiego wariantu, należy stosować przenoszenie okazów w inne korzystne miejsce pod nadzorem botanicznym.

9. ROZWIĄZANIA ALTERNATYWNE

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt.3 lit. b ustawy ooś (Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 ze zm.) prognoza oddziaływania na środowisko Projektu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W ramach Prognozy dokonano analizy wariantu podstawowego, którego planowane działania zostały poddane szczegółowej analizie. W rozdziale nr 6 przeanalizowano również skutki tzw. „wariantu 0” – polegającego na niezrealizowaniu Strategii oraz jego potencjalne skutki zarówno dla stanu rozwoju terytorialnego, jak również skutki środowiskowe (podwyższone koszty środowiskowe).

Wariant alternatywny polegać będzie na zmniejszeniu maksymalnego zakresu realizacji projektów wskazanych w Strategii. Wariant alternatywny zakłada zmniejszenie ilości realizowanych projektów w wyniku dostępności środków zewnętrznych oraz środków własnych. Wariant ten zakłada zmniejszenie realizacji działań planowanych do wykonania w ramach Strategii do 30% najbardziej efektywnych inwestycji. W związku z tym, że przedsięwzięcia w ramach wariantu alternatywnego wybierane byłyby według największej efektywności inwestycji rozumianej jako maksymalne efekty dla zintegrowanego rozwoju terytorialnego, przy określonych kryteriach źródeł finansowania i nakładach finansowych, trudno w chwili obecnej określić, które 30% planowanych w Strategii inwestycji zostałyby zrealizowanych. Tym samym trudno przeanalizować wariant alternatywny pod względem lokalizacji poszczególnych przedsięwzięć. Dokładna analiza oddziaływania wykonywana jest na etapie raportów oddziaływania na środowisko poszczególnych przedsięwzięć. Rekomendowany jest jednak zwrot w kierunku wzmocnienia powiązań gospodarczych i niwelowania nierówności, w związku z czym, preferowana może być budowa spójnych sieci ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, rozwój infrastruktury rekreacyjno-turystycznej, modernizacja infrastruktury technicznej, a także rozwój zielono-niebieskiej infrastruktury.

10. TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO

Rozważenie możliwości transgranicznego oddziaływania na środowisko planowanych przedsięwzięć jest obowiązkiem wynikającym z Konwencji o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście trans-granicznym, sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. (Dz. U. 1999 nr 96, poz. 1110). Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku.

Wszystkie zaplanowane w dokumencie przedsięwzięcia realizowane będą w obrębie MOF Strefy Centralnej. Realizowane w ramach projekty, biorąc pod uwagę ich zakres oraz charakter oddziaływań nie będą negatywnie oddziaływać poza granicami państwa. Wobec powyższych wniosków, nie stwierdzono konieczności poddania projektu dokumentu procedurze transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

11. NAPOTKANE TRUDNOŚCI I LUKI W WIEDZY

Infrastruktura liniowa jest jedną z najbardziej rozwiniętych, a równocześnie najbardziej dynamicznych dziedzin gospodarki. Inwestycje w zakresie infrastruktury liniowej, w tym np. rowerowej są powszechne, w związku z tym poziom wiedzy na temat ich realizacji jest również wysoki. Tym samym również aspekt oddziaływań na środowisko jest bardzo dobrze zbadany. Brak jest więc zasadniczych niedostatków technik i luk w wiedzy na etapie realizacji i eksploatacji projektów infrastruktury liniowej. Z kolei zintegrowane inwestycje terytorialne to zagadnienie bardzo obszerne, uwzględniające obszary o różnym stopniu rozwoju zarówno gospodarczego jak i funkcyjnego. Zrównoważenie priorytetów obszaru z kierunkami zmian zachodzącymi na omawianym terenie i potrzebami gospodarczymi, społecznymi, przestrzennymi oraz środowiskowymi było dla autorów opracowania złożonym zadaniem.

Jednakże, w kontekście inwestycji ich lokalizacja przestrzenna, lokalne warunki zastane w konkretnym miejscu realizacji danego projektu, stwarzają ryzyko wystąpienia różnorodnych oddziaływań oraz ich kumulowania się.

Poza zmiennością środowiskową mogącą mieć wpływ na aspekty realizacji projektów, ryzyko konieczności dostosowania wskazanych w Strategii działań i konieczność przewidywania zmiennych oddziaływań związane jest również z faktem, że Strategia ZIT opracowywana jest dla dłuższej perspektywy. Równolegle na poziomie krajowym jak i regionalnym opracowywane są inne dokumenty i strategie z zakresu integracji obszarów, których postanowienia mogą powodować zmiany warunków lokalnych a tym samym zmiany oddziaływań zakładanych w analizowanym dokumencie działań.

Niniejsza prognoza zawiera informacje zarówno o stanie i warunkach środowiskowych, jak i warunkach społeczno – gospodarczych oraz rozwoju inwestycji terytorialnych wg stanu na 03.07.2024 r., czyli momentu przekazania dokumentacji Zamawiającemu.

Na obecnym etapie wiedza autora Prognozy ogranicza się do wskazanej w wykazie lokalizacji inwestycji, kategorii interwencji i mniej lub bardziej określonego realizatora. Należy mieć również

na uwadze, że prognoza zawiera ocenę oddziaływania zakresu maksymalnego planowanych inwestycji, możliwe, że nie wszystkie przedstawione przedsięwzięcia zostaną zrealizowane.

Z tego powodu, wyciągnięcie precyzyjnych wniosków dotyczących faktycznych oddziaływań i ewentualnych kumulacji na wysokim poziomie szczegółowości nie jest na tym etapie możliwe. Należy zaznaczyć, że tak szczegółowa analiza przeprowadzana jest na etapie oceny oddziaływania na środowisko konkretnego przedsięwzięcia. Jeśli rodzaj inwestycji będzie tego wymagał, przed przystąpieniem do realizacji uzyskana zostanie decyzja środowiskowa.

Jednym z problemów z punktu widzenia perspektywy opracowania Strategii, jest również dynamiczna zmiana warunków środowiskowych, zmiana zagospodarowania terenu czy też mogące kolidować z przedsięwzięciami wynikającymi ze Strategii zapisy dokumentów planistycznych. Utrudnia to analizę oddziaływań, ponieważ przyszłe zmiany np. w sposobie zagospodarowania mogą powodować wzrost natężenia prognozowanych oddziaływań.

12. PRZEWIDYWANE METODY ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI STRATEGII ZINTEGROWANYCH INWESTYCJI TERYTORIALNYCH MIEJSKIEGO OBSZARU FUNKcjONALNEGO STREFY CENTRALNEJ

Ustala się, iż *Prognoza* powinna obejmować obszar całego MOF Strefy Centralnej wraz z obszarami pozostającymi w zasięgu oddziaływania, wynikającego z realizacji zadań Strategii. W związku z tym obszar objęty prognozą nie może być mniejszy od obszaru będącego przedmiotem tego dokumentu, co jest konieczne zważywszy na wzajemne powiązania poszczególnych elementów środowiska.

W celu dokonania obiektywnej weryfikacji i modyfikacji celów i zadań proponowanych w ramach Strategii konieczne jest prowadzenie monitoringu, który dostarczy danych niezbędnych do realizacji tych działań. Ocena ta będzie bazą do ewentualnej korekty celów i strategii ich realizacji.

Nadrzędną zasadą realizacji niniejszego opracowania powinna być realizacja wyznaczonych zadań przez określone jednostki, którym poszczególne zadania przypisano.

Monitoring jest ważny elementem procesu wdrażania Strategii, umożliwiającym systematyczne zbieranie, analizowanie, przetwarzanie i wykorzystywanie danych związanych z realizacją projektów. Systematycznie i prawidłowo prowadzony monitoring pozwala na bieżące określenie stopnia realizacji projektów, stopnia realizacji celów Strategii, wykrycie nieprawidłowości, zapewniając stabilny i prawidłowy standard wdrażania.

Strategia posiada charakter dokumentu strategicznego, dlatego zapewnia podstawy dla określonych działań, nie określając ich jednak szczegółowo. Oznacza to, że nie pokazuje dokładnego sposobu, w jaki dane działanie będzie realizowane, lecz wyznacza ogólny kierunek działań zmierzających do osiągnięcia oczekiwanych efektów.

Proces monitoringu wykorzystuje narzędzia, do których zalicza się między innymi:

- zbiór informacji opisowych poszczególnych elementów niniejszego dokumentu;
- dane statystyczne dostępne w opracowaniach GUS;

- zbiór wskaźników, wraz z określonymi wartościami bazowymi, częstotliwościami pomiaru i źródłami danych, określonych dla poszczególnych działań;
- budżety jednostek samorządu terytorialnego, plany transportowe, wieloletnie programy inwestycyjne i rozwojowe, procedury, polityki, samorządowe dokumenty strategiczne, etc.

Realizacja działań przewidzianych w Strategii wymaga stałego monitorowania oraz odpowiedniego reagowania w przypadku, gdy pojawiają się rozbieżności pomiędzy zakładanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Ocena wdrażania założeń Strategii opiera się na monitorowaniu postępu prac w ramach dokumentu. W oparciu o informacje przekazane przez podmioty odpowiedzialne za inicjowanie i realizację działań adaptacyjnych, raz na 2 lata przygotowujemy będzie Raport o stanie realizacji strategii terytorialnej. Zakres merytoryczny i organizacyjny prac nad raportem będzie obejmował:

- zmiany społeczno-gospodarcze OF Strefy Centralnej, w szczególności uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju;
- szczegółowe wskaźniki i sposób pozyskania danych;
- analizę zmian wartości wskaźników realizacji celów strategicznych;
- informację nt. realizacji projektów, analiza (finansowego i rzeczowego) postępu realizacji projektów;
- funkcje podmiotów współpracujących na poziomie projektów i gmin;
- sprawozdanie z wykonania budżetu (jeśli zasadne).

Raporty o stanie realizacji strategii terytorialnej będą zatwierdzane przez Zgromadzenie Przedstawicieli Związku ZIT, a wnioski z raportu stanowić będą podstawę realizacji działań ewaluacyjnych lub zmiany mechanizmów realizacji strategii, jak i modyfikacji zakresu i sposobu realizacji projektów.

13. STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM

Prognoza wykonana została w ramach procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, którą reguluje ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2023 poz. 1094 ze zm.). Celem tej procedury jest przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektu dokumentu.

Procedura strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowi formalny proces oceny oddziaływania na środowisko projektu „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”. W ramach tej procedury określone jest jak realizacja zapisów analizowanego dokumentu wpłynie na środowisko. Należy przy tym mieć na uwadze, że SOOŚ nie jest odrębnym dokumentem a procedurą, w trakcie której powstają ściśle określone dokumenty, w tym prognoza oddziaływania na środowisko.

Zakres Prognozy jest zgodny z art. 51 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2023 poz. 1094 ze zm.) oraz z wymaganiami nałożonymi przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i WSSE.

Przy sporządzaniu prognozy posłużono się metodą analityczno-syntetyczną. Wykorzystano materiały kartograficzne, opracowania archiwalne i planistyczne z zakresu badań środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz przeanalizowano harmonogram rzeczowo – finansowy „Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”. Zastosowana w niniejszym opracowaniu metoda sporządzenia prognozy polegała na kompleksowej analizie oddziaływania poszczególnych grup zadań zapisanych w harmonogramie dokumentu, porównaniu obecnego stanu środowiska przyrodniczego na omawianym terenie i symulacji wpływu realizacji zadań na poszczególne komponenty środowiska oraz środowiska jako całości.

Dla przeprowadzenia *Prognozy* wykorzystano następujące dane:

- wyniki i analizy dokumentów dotyczące stanu środowiska na terenie województwa zachodniopomorskiego, przeprowadzone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, który dokonuje oceny jakości powietrza i opracowuje Roczne oceny jakości powietrza dla poszczególnych województw, w tym zachodniopomorskiego,
- Głównego Urzędu Statystycznego (GUS),
- dane literaturowe,
- obowiązujące normy prawne w zakresie ochrony środowiska.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej (zwana także Strategią ZIT MOF Strefy Centralnej) obejmuje zintegrowane podejście w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. Dąży do zwiększenia atrakcyjności Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej w zakresie zamieszkania, rozwoju i wypoczynku. Zakłada podjęcie inwestycji ponadlokalnych, które będą odpowiedzią na określone w diagnozie problemy, ale jednocześnie pomogą rozwijać potencjał i wzmacniać relacje powiązań funkcjonalnych.

Za podstawowe cele opracowania Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej należy przyjąć:

- wzrost integracji ZIT MOF Strefy Centralnej w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym,
- określenie narzędzi do realizacji założeń m.in. zintegrowane podejście,
- wzmocnienie istniejących i tworzenie nowych powiązań gospodarczych,
- niwelowanie nierówności poszczególnych części obszaru funkcjonalnego,
- znaczącą poprawę jakości życia w regionie,
- wzmocnienie pozycji konkurencyjności obszaru,
- kształtowanie i stymulowanie policentrycznego charakteru ZIT MOF Strefy Centralnej.

Fundamentem Strategii ZIT była koncepcja zaprojektowanej współpracy między samorządami, co umożliwi efektywne wykorzystanie mechanizmu ZIT oraz pogłębianie współpracy. MOF Strefy Centralnej ma być obszarem opartym o jedność i spójność, a przyszłość całego regionu należy do ludzi, dlatego że są oni największym potencjałem i mają wpływ na środowisko, w którym żyją. W Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej zostały również wskazane priorytety i wymierne działania.

Cele zakładane do realizacji w Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej wynikają z horyzontalnych celów znajdujących się w dokumentach wyższego rzędu, ale również uzupełniają je o konkretne

przedsięwzięcia i inwestycje, które mają zostać zrealizowane. Przyjęte kierunki działań są odpowiedzią na oszacowany potencjał oraz istniejące problemy, co zostało wskazane w trakcie konsultacji z poszczególnymi samorządami oraz mieszkańcami.

Niniejsza Prognoza zawiera więc ocenę oddziaływania poszczególnych projektów przypisanych do realizacji w ramach określonego pakietu działań.

W przypadku infrastruktury liniowej oraz turystycznej, inwestycje ukierunkowane są na rozbudowę i modernizację sieci rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz poprawę dostępności i jakości miejsc atrakcyjnych przyrodniczo i wypoczynkowo. Te działania docelowo mają przysłużyć się atrakcyjności regionu, zarówno dla mieszkańców, jak i turystów.

Dodatkowo zaplanowano inwestycje w zakresie rozwoju zielono-niebieskiej infrastruktury, która pozwoli łagodnie wejść w proces postępujących zmian klimatycznych. Ochrona istniejących zasobów wodnych oraz rozwój nowych miejsc przysłuży się mieszkańcom, zarówno w odniesieniu do zdrowia psychicznego, jak i odbieranych walorów estetycznych.

Poza tym uwzględniono liczne działania ukierunkowane na poprawę jakości kształcenia i warunków edukacyjnych najmłodszych pokoleń. Wiele działań termodernizacyjnych przyczyni się z kolei do poprawy jakości powietrza, co ma duże znaczenie nie tylko dla zdrowia mieszkańców, ale również warunków bytowych gatunków szczególnie wrażliwych.

Kluczową część analizy Prognozy stanowiła matryca oceny oddziaływania na środowisko i kierunków działań w poszczególnych celach strategicznych Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej (przyjęty stopień analizy odpowiadający poziomowi szczegółowości dokumentu jako całości). W matrycy przyporządkowano każdej planowanej inwestycji, kategorię potencjalnego oddziaływania na środowisko. Następnie, zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023 poz. 1094 ze zm.), poddano poszczególne kierunki działań ocenie poszerzonej obejmującej rodzaj, skalę i charakter oddziaływania na poszczególne elementy środowiska. W trakcie prac nad Prognozą przeanalizowano również liczne dokumenty strategiczne dotyczące rozwoju zintegrowanego, powiązane ze Strategią ZIT MOF Strefy Centralnej, a także dokumenty strategiczne wyższego szczebla wyznaczające cele ochrony środowiska oraz inne prognozy oddziaływania na środowisko powiązanych dokumentów strategicznych. Informacje na temat lokalnych uwarunkowań środowiskowych obszaru oraz stanu i jakości środowiska czerpano z danych Rocznika Statystycznego GUS, publikacji Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska, publikacji Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, publikacji GEOSERWISU (Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska), publikacji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, publikacji specjalistycznej literatury eksperckiej w zakresie oddziaływania i zagrożeń dla stanu środowiska związanych z rozwojem zintegrowanym.

Potencjalne negatywne oddziaływania, które mogą wystąpić przy realizacji zaplanowanych zadań inwestycyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez:

- odpowiednio dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji (a w przypadku inwestycji liniowych ich przebiegu) uwzględniający lokalne uwarunkowania, walory przyrodnicze i występowanie zabytków,
- odpowiednio staranne przygotowanie projektu, przy uwzględnieniu potrzeby ochrony środowiska zarówno na etapie budowy jak i w fazie eksploatacji inwestycji,

- odpowiednie zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w szczególności w sąsiedztwie obszarów szczególnie wrażliwych na negatywne oddziaływanie, obiektów zabytkowych oraz siedzib ludzkich,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów, rozwiązań konstrukcyjnych i organizacji pracy ograniczających wpływ na środowisko w fazie budowy, oraz eksploatacji,
- dostosowanie terminów prac do terminów rozrodu, wegetacji, okresów lęgowych,
- maskowanie (wkomponowywanie w otoczenie) elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Zgodnie z art. 51 ust. 2 pkt.3 lit. b ustawy ooś (Dz. U. z 2023 poz. 1094 ze zm.) prognoza oddziaływania na środowisko dla Strategii ZIT powinna przedstawiać rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W ramach Prognozy dokonano analizy wariantu podstawowego, którego planowane działania zostały poddane szczegółowej analizie. W rozdziale nr 6 przeanalizowano również skutki tzw. „wariantu 0” – polegającego na niezrealizowaniu Strategii oraz jego potencjalne skutki zarówno dla stanu rozwoju terytorialnego, jak również skutki środowiskowe (podwyższone koszty środowiskowe).

Wariant alternatywny polegać będzie na zmniejszeniu maksymalnego zakresu realizacji projektów wskazanych w Strategii. Wariant alternatywny zakłada zmniejszenie ilości realizowanych projektów w wyniku dostępności środków zewnętrznych oraz środków własnych.

Zaplanowane przedsięwzięcia będą oddziaływać lokalnie, nie ma więc potrzeby przeprowadzenia transgranicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Realizacja działań przewidzianych w Strategii wymaga stałego monitorowania oraz odpowiedniego reagowania w przypadku, gdy pojawiają się rozbieżności pomiędzy zakładanymi rezultatami, a stanem rzeczywistym. Ocena wdrażania założeń Strategii opiera się na monitorowaniu postępu prac w ramach dokumentu. W oparciu o informacje przekazane przez podmioty odpowiedzialne za inicjowanie i realizację działań adaptacyjnych, raz na 2 lata przygotowywany będzie Raport o stanie realizacji strategii terytorialnej. Zakres merytoryczny i organizacyjny prac nad raportem będzie obejmował:

- zmiany społeczno-gospodarcze OF Strefy Centralnej, w szczególności uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne rozwoju;
- szczegółowe wskaźniki i sposób pozyskania danych;
- analizę zmian wartości wskaźników realizacji celów strategicznych;
- informację nt. realizacji projektów, analiza (finansowego i rzeczowego) postępu realizacji projektów;
- funkcje podmiotów współpracujących na poziomie projektów i gmin;
- sprawozdanie z wykonania budżetu (jeśli zasadne).

Raporty o stanie realizacji strategii terytorialnej będą zatwierdzane przez Zgromadzenie Przedstawicieli Związku ZIT, a wnioski z raportu stanowić będą podstawę realizacji działań ewaluacyjnych lub zmiany mechanizmów realizacji strategii, jak i modyfikacji zakresu i sposobu realizacji projektów.

SPIS TABEL

Tabela 1.1. Etapy SOOŚ projektu dokumentu pn. „Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej”	11
Tabela 3.1. Dokumenty komplementarne ze Strategią ZIT MOF Strefy Centralnej	17
Tabela 3.2. Analiza spójności celów ochrony środowiska ustanowionych na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym z zapisami projektu Strategii ZIT MOF Strefy Centralnej.....	18
Tabela 4.1. Liczba mieszkańców MOF Strefy Centralnej w 2023 roku	22
Tabela 4.2. Klasyfikacja strefy zachodniopomorskiej z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia w 2023 roku	23
Tabela 4.3. Klasyfikacja z uwzględnieniem parametrów kryterialnych określonych dla SO ₂ , NO _x , O ₃ , pod kątem ochrony roślin w 2023 roku	24
Tabela 4.4. Wyniki natężenia ruchu na odcinkach dróg MOF Strefy Centralnej w ramach monitoringu w roku 2022	26
Tabela 4.5. Zestawienie wyników pomiarów dobowych monitoringu hałasu drogowego w roku 2022 na terenie MOF Strefy Centralnej	27
Tabela 4.6. Zestawienie wyników pomiarów długookresowych monitoringu hałasu drogowego w roku 2022 na terenie MOF Strefy Centralnej (w miejscowości Połczyn Zdrój, ul. Koszalińska)	28
Tabela 4.7. Wyniki pomiarów poziomu pól elektromagnetycznych w 2023 roku wykonane w ramach stałej sieci monitoringu.....	29
Tabela 4.8. Charakterystyka JCWP rzecznych na terenie MOF Strefy Centralnej.....	33
Tabela 4.9. Charakterystyka JCWP jeziornych na terenie MOF Strefy Centralnej	37
Tabela 4.10. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych w latach 2016-2021 na terenie MOF Strefy Centralnej.....	41
Tabela 4.11. Klasyfikacja i ocena stanu jednolitych części wód powierzchniowych jeziornych w latach 2016-2021 na terenie MOF Strefy Centralnej.....	45
Tabela 4.12. Monitoring operacyjny jakości wód podziemnych w 2023 r. na terenie MOF Strefy Centralnej.....	51
Tabela 4.13. Charakterystyka sieci wodociągowej jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku.....	52
Tabela 4.14. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku	53
Tabela 4.15. Charakterystyka złóż kopalin na terenie jednostek MOF Strefy Centralnej	55
Tabela 4.16. Ilość odpadów wytworzonych i zebranych w roku 2022	57
Tabela 4.17. Zinwentaryzowane i unieszkodliwione wyroby zawierające azbest	58

Tabela 4.18. Lesistość jednostek MOF Strefy Centralnej w 2022 roku.....	60
Tabela 4.19. Obszary Natura 2000 na terenie MOF Strefy Centralnej	66
Tabela 4.20. Pomniki przyrody na terenie MOF Strefy Centralnej	67
Tabela 4.21. Zabytki na terenie MOF Strefy Centralnej.....	69
Tabela 5.1. Problemy ochrony środowiska	71
Tabela 7.1. Ocena ewentualnego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska i na człowieka zadań przewidzianych do realizacji	80

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 4.1. Mapa Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Strefy Centralnej.....	21
Rysunek 4.2. Regiony wodne na terenie MOF Strefy Centralnej.....	31
Rysunek 4.3. Główne rzeki na terenie MOF Strefy Centralnej.....	32
Rysunek 4.4. JCWP rzecznych na terenie MOF Strefy Centralnej	37
Rysunek 4.5. JCWP jeziornych na terenie MOF Strefy Centralnej	39
Rysunek 4.6. JCWPd na terenie MOF Strefy Centralnej.....	48
Rysunek 4.7. GZWP na terenie MOF Strefy Centralnej.....	50
Rysunek 4.8. Wstępna ocena ryzyka powodziowego na terenie MOF Strefy Centralnej.....	51
Rysunek 4.9. Mezoregiony na terenie MOF Strefy Centralnej	54
Rysunek 4.10. Występowanie złóż kopalin na terenie MOF Strefy Centralnej.....	55
Rysunek 4.11. Nadleśnictwa na terenie MOF Strefy Centralnej.....	60
Rysunek 4.12. Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk Natura 2000, Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków, Rezerwaty przyrody, Zespół przyrodniczo-krajobrazowy oraz otulina Drawieńskiego Parku Narodowego na terenie MOF Strefy Centralnej	62
Rysunek 4.13. Parki Krajobrazowe, Obszary Chronionego Krajobrazu, użytki ekologiczne oraz pomniki przyrody punktowe na terenie MOF Strefy Centralnej.....	63
Rysunek 4.14. Korytarze ekologiczne na terenie MOF Strefy Centralnej	68
Rysunek 4.15. Zabytki nieruchome na terenie MOF Strefy Centralnej	69
Rysunek 7.1. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Bukowiec na tle waloryzacji przyrodniczej	99
Rysunek 7.2. Zagospodarowanie nabrzeża jeziora Głębokie na tle waloryzacji przyrodniczej	100
Rysunek 7.3. Zagospodarowanie nabrzeża jeziora Okrzeja na tle waloryzacji przyrodniczej.....	101

Rysunek 7.4. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Brzeźno Małe na tle waloryzacji przyrodniczej.....	102
Rysunek 7.5. Budowa trasy turystycznej w obrębie jeziora Wilczkowo na tle waloryzacji przyrodniczej	103
Rysunek 7.6. Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno na tle waloryzacji przyrodniczej.....	105
Rysunek 7.7. Zagospodarowanie nabrzeży jeziora Okrzeja na tle obszarów Natura 2000.....	111
Rysunek 7.8. Budowa infrastruktury turystycznej nad jeziorem Węgorzyno na tle obszaru Natura 2000	112